

Glasiło Mestne občine Ljubljana, letnik XVIII, številka 2, februar 2013, ISSN 1318-797X

Ljubljana

5
Nova stalna
zgodovinska
razstava na
Ljubljanskem gradu

12
Preventivni
programi za mlade

4
Prva faza brezžičnega
signala omrežja
WiFreeLjubljana v
mestnem središču

20
Humanitarna
akcija Siti besed

KULTURNI BAZAR

2 0 1 3

KULTURA SE PREDSTAVI

V ENEM DNEVU NA ENEM KRAJU VSA SLOVENSKA KULTURNO-UMETNIŠKA PONUDBA ZA OTROKE IN MLADJE TER VSE, KI VAS ZANIMA KULTURA: KULTURNI BAZAR 2013 V TOREK, 12. MARCA 2013, OD 9. DO 20. URE, V CANKARJEVEM DOMU, LJUBLJANA.

Foto: Nada Žgank

Spet odpira vrata zdaj že tradicionalni Kulturni bazar, ki ga pripravljajo Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport, Zavod RS za šolstvo, Ministrstvo za okolje in prostor ter Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo pod častnim pokroviteljstvom Slovenske nacionalne komisije za UNESCO.

S Kulturnim bazarjem kot nacionalno prireditvijo želimo okrepiti zavest javnosti o pomenu kakovostne kulturne vzgoje za otroke in mladino ter s tem v zvezi tudi povečati njeno dostopnost. Ta dan boste lahko v Cankarjevem domu поблиže spoznali vse slovensko kulturno snovanje, v živo srečali vrhunske slovenske ustvarjalce, dobili informacije o predstavah in drugih kulturnih dogodkih, primernih za vas in vaše bližnje, lahko si boste oblikovali svoj kulturni program za prosti čas, odkrili, kako ustvarjalno preživeti počitnice, in izvedeli za številne kulturne dogodke, ki jih kulturne ustanove pripravljajo brez vstopnine vse leto.

Novost letošnjega Kulturnega bazara je obsežen program za otroke in mladino ter vse, ki jih zanima kultura. Na razstavnih prostorih v treh predverjih Cankarjevega doma se bo predstavilo skoraj tristo kulturnih ustanov iz vse Slovenije, kulturnovzgojno ponudbo bo prikazalo tudi nekaj ministrstev, fakultet in akademij. Razstavno ponudbo bo dopolnjeval bogat program, primeren za vse generacije: ustvarjalne delavnice (glasbene, lutkovne, likovne, muzejske, modne, medijske . . .), koncerti, ogledi razstav in neformalna srečanja ter pogovori z znanimi ustvarjalci z vseh področij

umetnosti (gledališki in lutkovni igralci, pisatelji, glasbeniki, pesalci . . .). Za ta del programa Kulturnega bazara je vstop prost in odprt za širšo javnost.

V dvoranah in predavalnicah bodo ves dan potekale raznovrstne gledališke predstave, predavanja, koncerti in filmske projekcije – za del tega programa bodo na voljo brezplačne vstopnice, ki jih lahko od 4. marca naprej prevzamete v Informacijskem središču Cankarjevega doma (podhod Maxija).

Ker je letošnje leto razglašeno za mednarodno leto sodelovanja na področju voda, tudi na Kulturnem bazarju posvečamo posebno pozornost tej tematiki. V sklopu Občutimo kulturo pa bomo predstavili kulturne vsebine, ki prikazujejo sprejemanje umetnosti z različnimi čutili, namenjene tudi slepim in slabovidnim ter gluhi in naglušnim. Poudarek bomo dali tudi arhitekturi in oblikovanju, saj želimo mladim omogočiti, da bodo znali prepoznati in kritično ovrednotiti prostor okoli sebe. Posebej bomo obravnavali še povezave med kulturo in izobraževanjem, ustvarjalnostjo, podjetnostjo in inovativnostjo.

To je le delček bogatega dogajanja – celoten program Kulturnega bazara 2013 si oglejte na www.kulturnibazar.si pod povezavo Program za otroke in mladino ter vse, ki jih zanima kultura.

Zajemite kulturo z veliko žlic!

facebook

**MESTNA OBČINA LJUBLJANA
NA DRUŽBENEM OMREŽJU**

**FACEBOOK Z NAGRADNIM FOTONATEČAJEM
KNJIGA OBRAZOV LJUBLJANE**

Mestna občina Ljubljana je dostopna tudi prek Facebooka (www.facebook.com/MOLjubljana), saj vam želimo dodatno olajšati pot do koristnih informacij in novic s področja dela Mestne uprave MOL ter njenih javnih zavodov in podjetij. Facebookova stran Mestne občine Ljubljana tako omogoča, da se zblizamo in v prijaznem tonu izmenjamo mnenja ter razvijemo konstruktivno razpravo. Zato vas pozivamo, da na tem družbenem omrežju poiščete našo stran, polno aktualnega dogajanja v Ljubljani, postanete naši podporniki, všečkate naše objave in nas priporočite svojim prijateljem.

Da bo sodelovanje še bolj zanimivo, vas vabimo, da od 1. marca 2013 na Facebookov zid MOL lepite svoje fotografije, ki prikazujejo življenje v Ljubljani. Fotografija, ki bo do konca posameznega meseca zbrala največ všečkov, bo razglašena za zmagovalko tistega meseca, njen avtor pa bo za nagrado prejel simbolično praktično darilo Mestne občine Ljubljana. Izbor bo potekal vsak mesec . . . vse dokler nam boste pošiljali fotografije.

Pravila sodelovanja lahko preberete na www.facebook.com/MOLjubljana in www.ljubljana.si.

**VPIS PREDŠOLSKIH OTROK V JAVNE VRTCE
MESTNE OBČINE LJUBLJANA ZA ŠOLSKO LETO 2013/14
BO OD 15. DO 31. MARCA 2013**

Vpis otrok bo potekal v vrtcih vsak delovni dan od 15. do 31. marca 2013 v času uradnih ur, v torek, 19. in 26. marca 2013, pa do 18. ure. Podatki za vpis v posamezni vrtce so objavljeni na spletnih straneh javnih vrtcev.

Za vpis otroka za šolsko leto 2013/14 v vrtce, katerega ustanoviteljica je Mestna občina Ljubljana, morajo starši izpolniti Obrazec VZV. Obrazec VZV si lahko natisnete in ga pošljete po pošti ali oddate osebno z dokazili v vrtce prve izbire do zaključnega razpisnega roka za vpis, to je do 31. marca 2013.

Oddelek za predšolsko vzgojo in izobraževanje MOL

Foto: Miha Fras

Ljubljana

V dobrem in v slabem

Kulturni bazar, Ljubljana na Facebooku, Vpis otrok v vrtce	2
Nina Kokelj: V dobrem in v slabem	3
Alenka Rebec, Bojana Horvat: Prva faza brezžičnega signala omrežja WiFiFreeLjubljana	4
Janez Polajnar: Kaznilnica na Ljubljanskem gradu	5
Matjaž Valenčič: Varnost strešne kritine	7
Pred razglasitvijo kulturnega spomenika lokalnega pomena	8
Dr. Igor Pribac: Kongresni trg	9
Janina Kos: Fabula 2013	10
Staša Cafuta Trček: Ljubljana v očeh tujih turistov	11
Biljana Beović Mejavšek: Preventivni programi za mlade	12
Zavod Bob za aktivno udeležbo mladih v družbi	14
Nada Breznik: Okrogla miza o epilepsiji	15
Marko Taljan, Neda Kajfež: Mednarodni program za mlade MEPI	16
Nada Breznik: Tao G. Vrhovec Sambolec	18
Stane Jagodič: Nagrajena fotografija Veronike Popotnig	19
Aina Šmid: Siti besed	20
Zaključek 5. festivala Bobri	21
Mirjana Ribič: Dnevna centra aktivnosti za starejše Tržaška 37 in Povšetova 20	22
Mirjana Ribič: Trgovina mestnega središča Skrina	24
Mirjana Ribič: Visokotehnološko podjetje Zemanta	25
Četrtni razgledi	26
Nada Breznik: Alzheimer Café	30
Lili: Zgodba Zavoda za oskrbo na domu	30
Mag. Maruška Markovčič: Mleko na ljubljanskem podeželju	31
Veterinarska postaja Ljubljana	33
Ljubljanski vestnik	34
Iz prve roke	38
Okoljske meritve	39

Fotografiji na naslovnici:

Zgoraj: Tržnica v snegu, foto: Dunja Wedam.
Spodaj: Logotip brezžičnega omrežja WiFiFreeLjubljana v mestnem središču.

Fotografija na strani 3:

Nina Kokelj, foto: Matevž Kostanješek

Avtorica nepodpisanih besedil je odgovorna urednica Nada Šumi.

Izdajatelj: Mestni svet Mestne občine Ljubljana, Mestni trg 1. Zanj: župan Zoran Jankovič. Uredniški odbor: Mitja Meršol (predsednik), Tjaša Ficko, Vesna Kos – Bleiweis, Aleš Kardelj, Stanka Ritonja. Odgovorna urednica in lektorica: Nada Šumi, kontakt: 041/737 863, glasilo.ljubljana@ljubljana.si. Avtorica logotipa: Petra Černe Oven, Studio ID, Oblikovalska zasnova: Miljenko Licul. Naslov uredništva: Glasilo Ljubljana, Mestni trg 1, Ljubljana. Tisk: Set d.o.o., Grafična priprava: Lupa design. Naklada: 121.000 izvodov. Natisnjeno na okolju prijaznem papirju. Glasilo brezplačno prejme vsako gospodinjstvo v Mestni občini Ljubljana.

Doma sem iz Škofje Loke in pišem knjige. Odraščala sem na ranču na vrhu Sv. Andreja nad Zmincem. Tam, kjer je velika stara lipa in je daleč velika Ljubljana. Zdaj živim v Ljubljani. Na Mesarski 22. V prvem nadstropju. Vsako jutro pijem kavo v Mangu. Na Društvo slovenskih pisateljev, kjer (rada) delam kot programska vodja, se vsako jutro peljem z mestnim avtobusom št. 5.

Mnoga so mesta Ljubljane, ki so me zaznamovala kakor kolovrat tekstur moje osebnosti – do njih gojim čustva; ulice, stavbe, klopce, pisarne in kavarne in dvorane in trgovine in stojnice, kipi, sobe in sobice.

V spominu je bil spomin, svedrast je bil polžek spomina in smeh deklice in vse je minevalo.

Z Ljubljano sva si dali tisto najlepše in tisto najtežje. V tem mestu sem, radostna, pisala o žarenju ter potujočih gledališčnikih – ter zapisala:

Baba Lepa je dejala:

- Skupaj moramo biti.

- Da.

- V dobrem in v slabem.

V tem mestu sem, hudo bolna, v bolnici, zapisala:

Saj so jesenska drevesa v parku enaka tistim na oni straji ograje. Lepa.

Še puncica se v Nami v dražestni Ljubljani prvič peljem po tekočih stopnicah. In je gugalnica v Tivoliju in sladoleđ.

Kot da je večno poletje.

Ko se v rdeči ladi vračamo z morja, se ustavimo na večerji v Operni kleti. Pri sosednji mizi govorijo nemško. Topel poleten večer v Ljubljani je. Jaz sem otrok, Ljubljana je cvetoča, dehteča, mesto, kjer bom nekoč nekaj postala. Kjer bom velika. Srečna. Oče se zaposli kot svetovalec generalnega direktorja v Lesnini; še osnovnošolka ga čakam na parkirišču na Parmovi, tako silno ljubim.

Vse je tako zanimivo.

V Ljubljani prva pizza: v Korabaru. V Ljubljani prva kava: v kavarni Union. V Ljubljani prva čisto prava zabava s prhutajočim poljubčkom: v garaži sošolkinih staršev na Topniški. Z Mirjano se v Ljubljano pripeljeva z avtobusom, v veliki trgovini kupiva frotir, da si iz njega po kroju iz revij, ki jih prinesem iz Avstrije od tete Anice, sešijeva imenitna kopalna plašča. In potem se potepava. Dolgo se potepava in potem s terase Nebotičnika gledava v svet in načrtujeva potovanja v Čile, Avstralijo in Etiopijo. Potem greva v kino. Kino v Ljubljani je drugačen kot kino v Škofji Loki.

Tisti drugi breg reke.

Študiram na fakulteti za Bežigradom. Po predavanjih ovita v puhaste meglice sanjarim vsak dan pešočim na Župančičevo 6, kjer honorarno delam na Ministrstvu za šolstvo. Potem odkrijem najlepši kraj v Ljubljani in tam živim. Bogata leta.

Utrinki v zlatu.

Najlepši kraj v Ljubljani, na vsem svetu, je ulica Franca Mlakarja v Kosezah. Tam je cel svet. Tam živim z delavci. Priseljenci. Vrtničarji. Pred baroko cvetijo rože. Pečemo koruzo. Kuhamo na štedilniku na drva, dim se suklja kakor dišeče besede nikoli napisanega pisma tistemu, ki ga imam najraje na svetu. Pogovarjamo se, šalimo se, pripravimo se. Pozimi kartamo.

Stric Bekrija trenira nogomet.

Vuk ima nov avto.

Naser od akviziterja za ženo, ki je nihče nikoli ne vidi, kupi zlato uro.

V majhnem stanovanju s podobnicami pravoslavnih svetnikov in modrimi delavskimi kombinezoni, ki se sušijo na vrvcih pod oknom, zadaj za sprano zaveso napišem Milovanje in Sviloprejško.

Zdaj vrta v Podutiku pri izvozu na avtocesto ni več. Zdaj je drugačen čas. Zdaj sem drugačna. Zdaj je drugačna Ljubljana. Zdaj se na proslavi pred Prešernovim spomenikom sprašujem, koliko časa bomo še imeli mojega dragega Ata, partizana, ki v soncu in dežju dostojanstveno drži prapor in mi pove, kako je bilo, ko je v belo Ljubljano prišla svoboda.

Zdaj hodim čez novo zgrajen most k Svetlani in pijevo kavo in zdaj vem, kaj pomeni biti pisatelj.

Na Tomšičevi 12 je hiša, v kateri domuje Društvo slovenskih pisateljev. Pomembna hiša. Dobro društvo. Tam delam s čudovitimi ljudmi. S Saško zasnujeva projekt Najlepši dan in moji sodelavci so mu naklonjeni.

Tako k otrokom v blokovskem naselju Fužine na povsem navaden dan – malo dežuje – pridejo Knjižni klovni. Maša, Borut, Dušan. Klovni zgodb, popotni klovni, klovni z velikimi kovčki. Želja je, da projekt raste, da se klovnom pridružijo še mnogi umetniki; sladka bela dvoriščna muca, plesalka Leja. Glasbenica Jelena za velikim klavirjem. Maja in Jan, Branko in Tina. Karavana. Da sive ploščadi med bloki, samotna dvorišča in zelenice preplavi umetnost. Knjige. Ristanc, žoge, punčke iz blaga.

Da bo fantastično vztrajna popolnoma utopična edino realna vizija, ki sva jo z Markom zapisala na plakat za najini slikanici Kraljica Sončnica in Sončni Kralj.

In vsi otroci so bili srečni.

Da bo še lepša Ljubljana.

Nina Kokelj, pisateljica in publicistka

Ljubljana – mesto, prijazno sodobnemu človeku

Alenka Rebec, Bojana Horvat

Na Ljubljanskem gradu je od 8. februarja na ogled nova stalna razstava, ki sledi konceptu celovite predstavitve zgodovine Gradu kot neločljivega člana urbanega razvoja Ljubljane z zanimivo zgodovino. V Ljubljani smo 4. februarja 2013 zagnali prvo fazo brezžičnega širokopasovnega omrežja Wi-Fi, poimenovanega WiFreeLjubljana, ki nam v središču prestolnice omogoča, da s sodobnimi prenosnimi komunikacijskimi napravami 60 minut na dan brezplačno vstopamo na svetovni splet. Poleg enournega brezplačnega dostopa do interneta je prek WiFreeLjubljana mogoče do spletnih mest Mestne občine Ljubljana, njenih javnih zavodov ter podjetij in partnerskih podjetij Telekom in Nil brezplačno dostopati 24 ur dnevno.

Trenutna pokritost mestnega središča Ljubljane z brezžičnim signalom WiFreeLjubljana, ki jo v prvi fazi omogoča 80 dostopnih točk.

Za dostop do brezplačnih vsebin ni potrebna registracija uporabnikov

Uporabnik na svoji prenosni komunikacijski napravi (prenosnem računalniku, pametnem mobilnem telefonu, tabličnem računalniku, dlančniku) aktivira wi-fi vmesnik in se poveže na ponujeno omrežje WiFreeLjubljana. Če nato vpiše naslov spletne strani, ki je vedno dostopna brezplačno (npr. spletno mesto Mestne občine Ljubljana www.ljubljana.si), se mu spletna stran odpre, če pa vpiše naslov, ki ni prosto dostopen (npr. www.google.com), prek spletne strani WiFreeLjubljana izbere brezplačen dostop na internet.

Z WiFree kodo, ki jo pridobite z registracijo, lahko omrežje, s hitrostjo prenosa podatkov 512 kb/s, brezplačno uporabljate 60 minut na dan. **Po preteku brezplačnih 60 minut pa se uporabniki lahko odločijo za dnevni zakup (24 ur od trenutka prve prijave), 7-dnevni zakup ali 30-dnevni zakup,** pri katerem hitrost prenosa podatkov ni omejena. Plačljiv dostop do omrežja **WiFreeLjubljana** je mogoč z moneto ter s kreditnimi karticami in je že **vključen tudi v nabor storitev turistične kartice Ljubljana.**

V prvi fazi je postavljenih osemdeset dostopnih točk, ki z brezžičnim signalom omrežja WiFreeLjubljana pokrivajo ljubljansko mestno središče

V tej fazi je pokrito območje med Vilharjevo cesto, Tivolsko cesto, Parkom Tivoli, Aškerčevo cesto, Zoisovo cesto, Karlovško cesto in Njogoševo cesto. Ko bo brezžično omrežje WiFreeLjubljana v celoti dograjeno, bo z brezžičnim signalom in dostopom do spleta pokrivalo 90 odstotkov območja širšega mestnega središča, 80 odstotkov naseljenega območja do obvoznice in 40 odstotkov naseljenega območja do meja Mestne občine Ljubljana. Omrežje bo sestavljalo okoli 1.430 brezžičnih točk.

Projekt največjega brezžičnega omrežja v Osrednji slovenski regiji, s katerim smo Ljubljančanke in Ljubljančani dobili novo brezžično širokopasovno omrežje za dostop do interneta in 60-minutni brezplačen dostop do le-tega, je plod javno-zasebnega partnerstva Mestne občine Ljubljana ter podjetij Telekom Slovenija, d.d., in Nil, d.o.o., in ustvarja temelj Ljubljane kot digitalnega mesta. Javno-zasebno partnerstvo je sklenjeno za obdobje desetih let.

Tehnična rešitev je plod slovenskega znanja

Gre za odličan primer vpeljave podobnih rešitev za mesta, ki želijo nadgraditi svojo učinkovitost in ponudbo za občane. Podjetji Telekom Slovenije in Nil bosta v Ljubljani postavila tehnološko platformo, ki bo omogočala optimizacijo in dolgoročno boljši izkoristek razpoložljivih virov in sredstev vseh pravnih subjektov Mestne občine. Projekt, ki je ocenjen na okoli deset milijonov evrov, bo omogočil konsolidacijo informacijskih in telekomunikacijskih storitev mestne uprave in javnih zavodov Mestne občine Ljubljana ter pomembno vplival na konkurenčnost gospodarstva in splošni razvoj slovenskega glavnega mesta, ob tem pa meščanom in obiskovalcem ustvarjal vse bolj prijazno sodobno mestno bivalno okolje.

Vodja projekta Vasja Butina: »Ne le brezžično omrežje, temveč tudi novo enotno poslovno omrežje«

Kot je na novinarski konferenci ob zagonu prve faze brezžičnega omrežja dejal vodja projekta javno zasebnega partnerstva **Wi-Fi MOL** Vasja Butina, se »z uvedbo

brezžičnega omrežja na območju Mestne občine Ljubljana ne vzpostavlja samo brezžično omrežje, temveč novo **enotno poslovno mestno omrežje**, ki vključuje tri nosilce podatkov v elektronskem poslovanju in dostop do svetovnega spleta s povezavo 2 Gbps. To je že omenjeno širokopasovno WiFi brezžično omrežje, fizično omrežje z optično povezavo med vsemi deli brezžičnega omrežja in mobilno, brezžično GSM omrežje zasebnega partnerja Telekoma Slovenije. Brezžično WiFi omrežje pa je povezano v obstoječe fiksno optično omrežje MOL, ki bo razširjeno do vseh 326 lokacij organizacij MOL – od vrtcev, osnovnih šol, muzejev, vseh drugih javnih zavodov in podjetij MOL do lokacij javne uprave mesta. Prek zasebnega partnerja Telekoma Slovenije bo omrežje MOL povezano tudi v druga optična in mobilna omrežja. To pomeni, da brezžično WiFi omrežje ne bo konkuriralo že obstoječim brezžičnim omrežjem mobilne tehnologije niti ne fiksnim omrežjem, temveč se bo z njimi zlilo v enotno, zelo razvejano širokopasovno omrežje. Ljubljančani in drugi uporabniki v Ljubljani bodo tako lahko za posamezne vrste storitev uporabljali najhitrejšo in najcenejšo vrsto omrežja, npr. za govor mobilno omrežje, za prenos velikih količin podatkov fiksno optično omrežje in za vsakodnevne potrebe ter javne storitve tudi brezplačno WiFi omrežje kjer koli v Mestni občini Ljubljana. Smisel tako zastavljenega omrežja torej ni samo brezžičen dostop meščanom, obiskovalcev in turistov v Ljubljani do interneta, temveč delovanje vseh organizacij Mestne občine Ljubljana v enotnem mestnem poslovnem omrežju ali kot pravimo popularno, 'v oblaku'.

Želimo vam dobro povezavo WiFreeLjubljana!

Več o WiFreeLjubljana si lahko preberete na www.wifreeljubljana.si.

Kaznilnica na Ljubljanskem gradu

*Nova stalna razstava na Ljubljanskem gradu
v produkciji Muzeja in galerij mesta Ljubljane*

Janez Polajnar, MGML

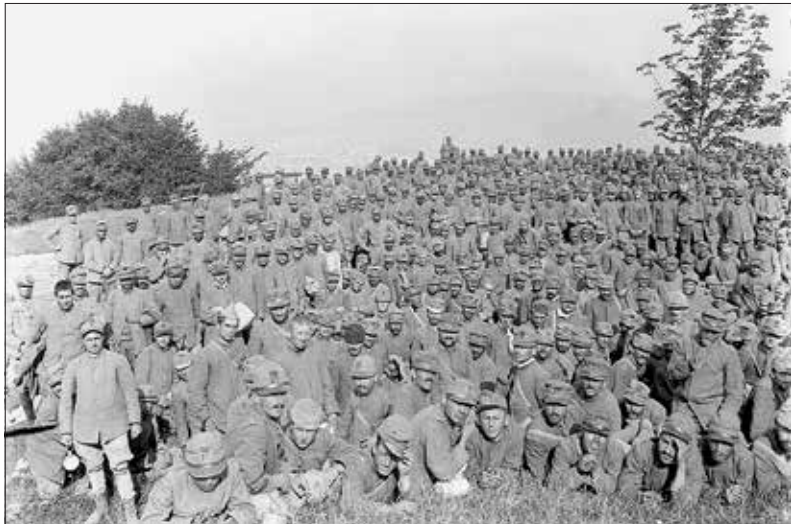

Foto: Peter Naglič

Množica italijanskih vojnih ujetnikov na grajskem griču.

Foto: Peter Naglič

Orkester in dramska skupina italijanskih vojnih ujetnikov.

Na Ljubljanskem gradu je od 8. februarja na ogled nova stalna razstava, ki sledi konceptu celovite predstavitve zgodovine Gradu kot neločljivega člena urbanega razvoja Ljubljane z zanimivo zgodovino. Ljubljanski grad je bil ob koncu 18. stoletja v že precej klavrnem stanju. Svoj obrambni pomen je začel izgubljati že v 17. stoletju, ko pa se je v mesto preselil deželni glavar, je izgubil še upravni pomen. Novo obdobje na grajskem griču se je začelo šele na začetku 19. stoletja z državno odločitvijo, da bo na Gradu ustanovljena nova in sodobna kaznilnica. Pod stolpi Ljubljanskega gradu so bile ječe sicer že prej in zato je Ljubljanski grad (podobno kot številni gradovi na Slovenskem) že od nekdaj služil kot zapor, vendar ga ne moremo šteti med kaznilnice.

Kaznilnice in prisilne delavnice so v habsburški monarhiji intenzivneje ustanovljali od srede 18. stoletja naprej

Te že kažejo na postopne spremembe, ki jih je sodni in kaznovalni sistem začel doživljati pod vplivom razsvetljenjskih idej. Prostostne kazni in prisilno delo so način kaznovanja, ki se je odmikal od stare kaznovalne prakse zastraševanja in okrutnega javnega kaznovanja človeškega telesa ter se vedno bolj osredotočal na odvzem prostosti in delovno prevzgojo obsojenca.

Preoblikovanje »zanikrnih lenuhov in delomrznežev« v spodobne državljane je izziv, ki so si ga tisti na drugi strani, tj. »spodobni in pošteni državljani« in država, postavljali dolga stoletja. Prisilne delavnice, ki so jih gradili, so poleg klatežev, potepuhov, prostitutk in beračev sprejemale tudi tatove in rokovanjče. Nasploh lahko rečemo, da je bilo prestajanje kazni, zlasti pod Marijo Terezijo, povezano z institucijo prisilne delavnice.

Prva kaznilnica 1754 na Žabjaku

Za prvo kaznilnico v Ljubljani štejemo kaznilnico in prisilno delavnico (*nem. Zucht- und Arbeitshaus*), ustanovljeno leta 1754 na Žabjaku. Ustanova očitno ni prepričala angleškega reformatorja zaporov Johna Howarda, ki si jo je ogledal ok. 1780. Pravni

zgodovinar Sergij Vilfan navaja, da je bil kratek in poveden: »Izpuščam podrobnosti o zaporih v Ljubljani na Kranjskem, saj ne morem povedati ničesar dobrega.« Na drugi strani pa naj bi Jožef II. ob obisku leta 1784 menil, da se kaznjencem godi predobro, saj so imeli postelje v zakurjenih sobah, njihovo delo pa je vključevalo le prejo in pometanje ulic. Zahteval je, naj se uporabljajo le trda ležišča, naj se hrana omeji le na kruh in vodo in naj se kaznjencem za njihovo delo ne izplačuje več kot 4 krajcarje na dan.

Prostostne kazni

so v habsburški monarhiji vse večjo veljavo dobivale po letu 1776, ko je Marija Terezija reformirala lasten Kazenski zakonik iz leta 1768. Z reformami je odpravila torturo in izdala naročilo, da se smrtne kazni po možnosti nadomestijo s prisilnim delom. Kmalu po odpravi torture so razpravljali tudi o odpravi smrtne kazni in njeni nadomestitvi s prostostno kaznijo, vendar je bil ta sklep zaradi stroškov, ki bi jih zahtevala ta sprememba, odložen. Kazenski zakonik Jožefa II. je leta 1787 smrtno kazen omejil le še na nagla sodišča, vendar tudi ta ni zadovoljil razsvetljenjskih razmišljanj, ki so težila k razumnemu kaznovanju in (predvsem) zagotovitvi varnosti.

Več sprememb v tej smeri pa je uvajal *Zakon o hudodelstvih in težjih policijskih prestopkih* iz leta 1803. Nov in za takratne razmere moderen zakonik je med drugim dokončno uvedel odvzem prostosti ali t. i. prostostne kazni za

storjena kazniva dejanja, kljub temu da so smrtno kazen ponovno uvajali za večje število deliktov.

V začetku 90. let 18. stoletja so bili podrti zapor na Tranči pri Čevljarskem mostu, ki so delovali vse od leta 1484, kar je vodilo v iskanje druge lokacije in novih ter dovolj velikih prostorov za kaznilnico. Razmišljanj, kam postaviti kaznilnico, je bilo veliko, rabo Gradu v ta namen pa so mestne oblasti odklanjale. Razloge za to je opisoval Ivan Vrhovec: »Morali bi stanovati tam gori tudi sodniški hlapani, toda ti so ji (mestni oblasti op. a.) za vzdrževanje miru in varnosti neizogibno potrebni doli v mestu. Vrh tega pa bi jetnika potoma na Grad njegovi znanci in prijatelji biriču prav lahko iztrgali iz rok. A tudi iz humanitarnih vzrokov ni kazalo prestaviti ječe gori na hrib. Po leti moral bi, dejala je mestna gosposka, jetnik vkovan v težko svoje železje od vročine skopneti, po zimi pa se lahko ubije na ledu.«

Cesarski ukaz za ureditev ljubljanskih zaporov

Medtem je Habsburška monarhija v vojnah s Francijo izgubila precej ozemelj, med njimi tudi Kranjsko. Ljubljana je tako začasno postala glavno mesto francoskih Ilirskih provinc (1809–1813), na Ljubljanskem gradu pa je bila nameščena vojaška posadka. Po reokupaciji dežel in odhodu Francozov so ljubljanske mestne oblasti prejele cesarski ukaz, da je v mestu treba urediti zapore, ki ne bodo služili samo za

območje Ljubljane, ampak za vso Kranjsko.

Kljub prvotnim pomislekom se je država odločila za ureditev cesarsko-kraljeve kaznilnice na ljubljanskem gradu. Adaptacija je bila končana oktobra 1815, ko so novo c.k. kaznilnico tudi uradno odprli.

Nova pozidava je bila očitno po okusu meščanov, saj jo je avtor prispevka Olepšave Ljubljane v časopisu *Illyrisches Blatt* štel za eno najodličnejših kaznilnic v monarhiji. Novih in modernih kaznilnic je bilo na območju monarhije v tem času res še relativno malo, večina pa je bila očitno tudi v precej slabem stanju. O tem je mogoče sklepati na osnovi zapisov upravnika kaznilnice v Linzu, ki je leta 1814 poročal (navaja Sergij Vilfan), da si v zaporih deželskih in kazenskih sodišč ni mogoče predstavljati možnosti zaboljšanje kaznjencev. Da je bila kaznilnica pomembna pridobitev tudi za mesto, pa kaže dejstvo, da je cesar Franc I. svoj ogled pomembnih stavb in javnih ustanov v Ljubljani maja leta 1816 pričel prav na Ljubljanskem gradu.

Z novo upravno ureditvijo in formalno ustanovitvijo Kraljevstva Ilirija (1816) so spremenili tudi upravno območje, ki ga je pokrivala kaznilnica. Nova kaznilnica je bila namenjena obsojenim moškim in ženskam iz ljubljanskega gubernija za Kranjsko in Koroško, ki jih je doletela kazen do 10 let ječe. Podatki, ki so jih objavili v časopisu Carniolia leta 1840, kažejo, da so na Gradu prebivali obsojeni zaradi: »običajnega umora«, uboja, povzročitve hude

Foto: Peter Naglič

Delavnica italijanskih vojnih ujetnikov – kolarjev in rezbarjev.

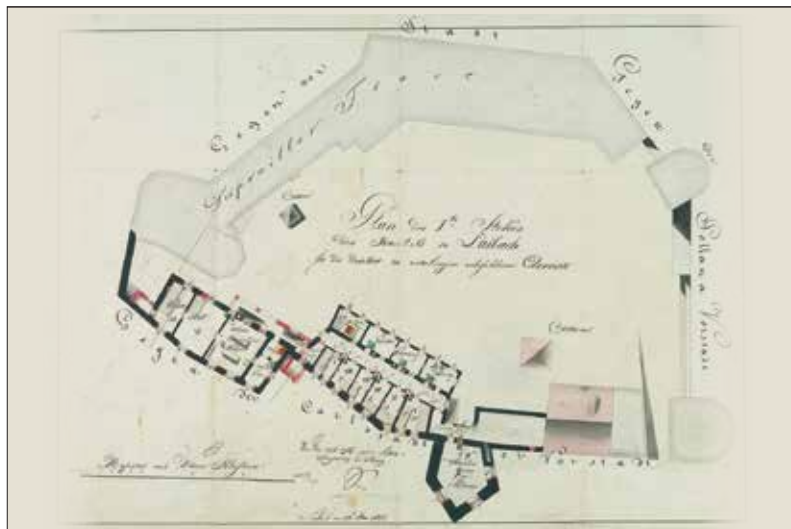

Foto: Matevž Paternoster

Tloris I. nadstropja z ženskim delom kaznilnice in s prostori za upravnika, 1815 (hrani ZAL).

poškodbe, ropa, javne nasilnosti, ponarejanja in največ zaradi kraje. Med ženskami je bilo največ zaprtih zaradi detomora; temu so sledili kraja, požig, rop, povzročitev hude poškodbe, uboj in poskus umora. Vseh skupaj jih je bilo 186, dežela Kranjska je k tej številki prispevala 92 moških in 27 žensk, Koroška pa 58 moških in 9 žensk. Ob navajanju statistike so v časopisu poudarili še, da je za moralčnost poskrbljeno, saj so moški in ženske tako ločeni, da med njimi ne more priti do nobenega stika in da se tudi videti ne morejo. Vsi, razen enega, pa so bili obsojeni na težko ječo in nošnjo okovov.

V grajskih ječah tudi politični zaporniki

Nekajkrat se je zgodilo, da so kaznilnico v Ljubljani uporabljali tudi kot politični zapor. V letih 1822 in 1824 so na Ljubljanski gradu na prestajanje kazni pripeljali politične zapornike iz italijanskih dežel, ki so bili obsojeni zaradi simpatiziranja ali pripadnosti tajnemu revolucionarnemu karbonarskemu gibanju, sredi tridesetih let 19. stoletja pa somišljenike »mlade Italije«. Po porazu revolucije 1848 na Madžarskem je leta 1849 na Gradu več mesecev preživel grof Lajos Batthyány, prvi predsednik madžarske vlade, ki je bil pozneje istega leta usmrčen v Olomoucu na Češkem. Ob začetku prve svetovne vojne leta 1914 pa je bilo na Gradu interniranih več oblastem sumljivih predstavnikov slovenske inteligence, med drugimi so oblasti takrat preventivno zaprle tudi Ivana Cankarja.

Konec prve kaznilnice

Revolucionarno leto 1848 je, kot se zdi, pripomoglo k odločitvi oblasti, da ponovno spremenijo namembnost grajske stavbe. Kaznilnica je tako na Gradu delovala do leta 1849, ko so grajsko stavbo namenili potrebam vojaške kasarne in skladišč, zapornike pa preselili v posebno prisilno delavnico, ki so jo na Poljanah v Ljubljani odprli leta 1847. V Novicah so takrat poročali: »Na Ljubljanskem gradu že delajo in kopljejo; do konca tega mesca se imajo vsi jetniki (okoli 190 jih je) preseliti v delavnišnico pod Ljubljano. .../ V sedanjim času vojska skerbe, de se terdnjave semtertje napravijo, ko bi utegnil kak sovražnik od ene ali druge strani privihirati.«

V Ljubljani so navdušeno pozdravili postavitev povsem nove prisilne delavnice leta 1847 na Poljanskem nasipu. V Novicah so to storili z besedami: »Kranjskim lenuham in potepuham je postelja poslana!« Stanje morale na ljubljanskih ulicah se je menda izboljšalo že kmalu potem, ko so slovesno odprli novo stavbo. Čez štirinajst dni so sprejeli prvih »28 lenuhov obojiga spola (namreč 19 moških in 9 žensk) v to hišo, ktere naprava je čez 66 tavžent goldinarjev veljala in, ki je tako velika, de se jih bo zmoglo več ko 100 vanjo zapreti«. Namen oz. poslanstvo deželne »pokorivne delavnišnice« je bilo: »V njo pripeljane ljudi poboljšati in v delavne, koristne ljudi preobreniti; druge pa s strahom, v njo priti, od hudobnih pot odplašiti in tako k lepimu zadržanju in k deželni varnosti pripomoči«. Ali če uporabimo preprostejšo razlago: »Vlačugarje in vlačugarice zapirati in delati učiti.«

Kaznilnico na Ljubljanskem gradu so ponovno oživili čez slabih 20 let, natančneje, leta 1868. Država je v tem času po poročanju ljubljanskih Novic odprla ali prenovila tudi druge kaznilnice. Iz Brna so namreč dobili novico, da bodo na gradu »Spilberg zidali nove ječe za 1200 do 1500 hudodelcev. Ako to vidimo in slišimo, da bode ministerstvo dalo velike jetnišnice napraviti tudi v ogerskem Hradišu in Tropavi, - da je na ljubljanskem gradu, kjer je bila poslednja leta kasarna, zdaj spet jetnišnica itd., so pač to vsa čudna znamenja sedanjih časov!«

V tej fazi je potekala dodatna adaptacija kaznilnice in ponovna preureditev vojašnice v zapor. V uradnem časopisu *Laibacher Zeitung* tako najdemo npr. objavo z dne 2. januarja 1871, v kateri je uprava kaznilnice pozvala k pripravi ponudb za, kot je bilo predvideno, opremo šestih samic.

Po velikem potresu 1895 kaznilnico zaprejo

Po obnovi in dodatnih adaptacijah je kaznilnica na Gradu delovala vse do velikega velikonočnega potresa 1895, v katerem je bil Grad tako poškodovan, da ni bil več primeren za nastanitev zapornikov, zato so že 21. aprila kaznjence prepeljali drugam. V Novicah so med naštevanjem poškodovanih stavb kratko komentirali »Ljubljanski grad je tako poškodovan, da so morali kaznjence odposlati v druge kaznilnice, mariborsko in graško.«

Blaž Vurnik, MGML

LJUBLJANSKI GRAD MED I. SVETOVNO VOJNO

V začetku vojne so med grajske zidove prihajali obsojenci, ki so se z besedo ali dejanjem pregrešili zoper državo ali cesarja. Med temi političnimi zaporniki so bili tudi znani Slovenci, izmed katerih izstopa ime pisatelja Ivana Cankarja. Po prvih velikih bitkah so v notranjost države začeli prihajati vojni ujetniki. Še v letu 1914 se je močno povečalo število neprostoVOLJNIH prebivalcev Ljubljanskega gradu. Vsi skupaj so sestavljali pisano množico vojakov različnih vojsk. Med njimi so bili Srbi, Črnogorci, Albanci, Turki, Angleži in Francozi, Rusi, celo nekaj Indijcev, ki so kot angleški vojni ujetniki našli svoje začasno bivališče v Ljubljani daleč od svojega doma.

Potem ko se je v letu 1915 v vojno vključila Italija, je Ljubljana postala frontni črti najbližje večje mesto v avstrijskem zaledju soške fronte. Grajsko poslopje, močno dotrajano po stoletjih slabega vzdrževanja in hudem potresu v letu 1895, je dobilo novo vlogo. Postalo je karantenska postaja za italijanske vojne ujetnike, ki so jih avstrijske in nemške vojaške sile zajele na soški fronti. Ujetniki so na Gradu prebivali krajši čas, saj so jih po pretečenem obdobju karantene odpeljali v večja taborišča za vojne ujetnike v notranjosti Avstro-Ogrske. Nekateri izmed ujetnikov, ki so imeli kakšna posebna obrtniška znanja ali pa so bili v svojem civilnem življenju umetniki, so ostali na Ljubljanskem gradu dalj časa,

nekateri tudi vse do konca vojne. Za to je poskrbel poveljnik postaje major Karl vitez pl. Kern, ki je na Gradu organiziral pisano množico obrtnikov (ščetkarjev, mizarjev, rezbarjev, čevljarjev in drugih) ter slikarjev in glasbenikov. Karantenska postaja za vojne ujetnike je imela svoj orkester, ki je nastopal tudi po Ljubljani, ter gledališko skupino. Natančnega števila Italijanov, ki so v Ljubljano prišli kot vojni ujetniki, ne poznamo, glede na informacije, ki so na voljo, pa lahko sklepamo, da jih je bilo med 11 in 18 odstotki vseh na soški fronti zajetih italijanskih vojakov, ki jih je bilo okoli 600.000.

Ujetnike, ki so živeli v prenatrpanem in slabo vzdrževanem Gradu, je major

Kern organiziral v delovne skupine, ki so za plačilo opravljale različna dela. Italijanski ujetniki so tako zgradili kanalizacijo in vodovod, ki sta delno v uporabi še danes, na griču so gradili barake, v katerih so bivali ter obnavljali stare grajske zidove.

Med vojaki, ki so sestavljali stražarsko posadko na Gradu, je bil tudi Peter Naglič iz Šmarce pri Kamniku, ki je kakih 15 kilometrov oddaljena od Ljubljane. Na Gradu si je redke proste trenutke krajšal s fotografskim aparatom in tako ustvaril bogato zbirko posnetkov italijanskih vojnih ujetnikov, ki nam danes razkriva zanimivo zgodbo gradu nad Ljubljano.

VAS STREHA VARUJE ALI OGROŽA?

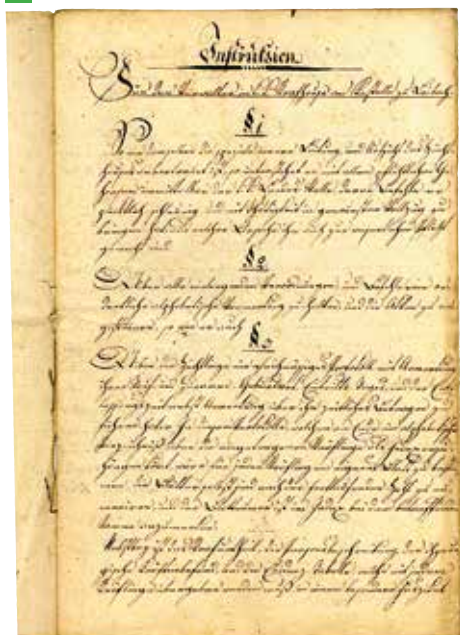
1

2

3

4

Fotografije: Matevž Paternoster

1 Vzorec grobega lanenega platna, ki je bilo predpisano za izdelavo oblačil jetnikov, 10. januar 1815, (hrani ZAL); **2** Sodba posebnega sodišča Lombardsko-beneškega kraljestva proti »sekti« karbonarjev z dne 15. 12. 1821. Z rdečo so podčrtana imena obsojencev, ki so bili poslani v kaznilnico v Ljubljani, (hrani ARS); **3** Navodilo za upravnika c.-k. kaznilnice na Ljubljanskem gradu. 3. oktober 1815 (hrani ARS); **4** Jedilnik z dne 4. 4. 1816 za kaznjence na Gradu (hrani ZAL) - nedelja: enolončnica z mesom, močnata jed iz štirih cmokov, ponedeljek: 3,5 maseljca (= 1,2 l) s prežganjem zabeljene leče, torek: 3,5 maseljca koruznega zdroba, sreda: 3,5 maseljca ričeta, četrtek: 3,5 maseljca koruznih žgancev z mlekom, petek: 3,5 maseljca s prežganjem zabeljenega fižola, sobota: kot v sredo.

Kaznilnice kasneje niso več obnovili, Grad so začeli prazniti že februarja v naslednjem letu. V Novicah so tako poročali, da »ljubljsko kaznilnico izpraznijo te dni popolnoma, vsled česar je naprodaj razna oprava, cerkvena itd.«. Stavba je bila v naslednjih letih zapuščena in je postopoma propadala.

Del stavbe je mestna občina, ki je leta 1905 Grad odkupila, preuredila v stanovanja za siromašne meščane, sicer pa je bilo sredstev dovolj le za nujno vzdrževanje. Ponovno se je vloga Gradu spremenila z začetkom prve svetovne vojne, ko ga je uporabljala avstrijska vojska.

Viri in literatura

- Zgodovinski arhiv Ljubljana (ZAL), LJU 489, Mesto Ljubljana, splošna mestna registratura, arhivske enote 242–243.
- Arhiv republike Slovenije (ARS), AS 483, Gubernijska kaznilniška direkcija, 1815–1829.
- Laibacher Zeitung, 2. 1. 1871.
- Blätter aus Krain, priloga Laibacher Zeitung, 19., 26. 8. 1865.
- Carniola, 11., 14., 18. 12. 1840.
- Ilsyrisches Blatt, 13. 10. 1820.

- Kmetijske in rokodelske novice, 27. 10. 1847, 11., 17. 4. 1849, 27. 4. 1895, 5. 2. 1896.
- Gorazd Stariha, Nasilje zopora in nasilje v zoporu, v: Acta Histriae, let. 10, 2002, št. 1.
- Sonja Anžič, Postlana je postelja kranjskim lenuhom in potepuhom!, Priliska delavnica v Ljubljani, v: Kronika, Časopis za slovensko krajevno zgodovino, let. 50, 2002, št. 3.
- Peter Vodopivec, O odmevu karbonarskih vstaj v Italiji in zaprtih Italijanih na Ljubljanskem gradu, v: Kronika, Časopis za slovensko krajevno zgodovino, let. 27, 1979, št. 3.
- Andrej Studen, Rabljev zamah, K zgodovini kriminala in kaznovanja na Slovenskem od 16. do začetka 21. stoletja, Ljubljana 2004.
- Dragan Matič, Vojaški zapor na ljubljanskem gradu od 15. 8. 1914 do vstopa Italije v 1. svetovno vojno, v: Kronika, Časopis za slovensko krajevno zgodovino, let. 38, 1990, št. 3.
- Metod Dolenc, Usoda ljubljanske prisilne delavnice, v: Kronika slovenskih mest, let. 4, 1937, št. 2.
- Ivan Vrhovec, Ljubljanski meščani v minulih stoletjih, Ljubljana 1886.
- Sergij Vilfan, Reforme kazenskega prava in postopka v 18. stoletju, v: Zbornik znanstvenih razprav, let. 46, 1986, str. 141–160.
- Sergij Vilfan, Pravna zgodovina Slovencev, Ljubljana 1996.
- Peter Naglič, Moje življenje v svetovni vojni, 1914–1918. Fotodnevnik vojaka. La mia vita nella grade guerra. Fotodiario di un soldato, ur. Blaž Vurnik, Mestni muzej Ljubljana, Modrijan, Ljubljana 2007.

Matjaž Valenčič, energetski svetovalec ENSVET

Streha je najpomembnejši element stavbe. Ščiti pred soncem, mrazom, snegom, dežjem in vetrom, ključna je za ugodno, zdravo, prijetno in dolgotrajno bivanje v objektu. Zaradi svojih koristi je našla prostor tudi v mnogih pregovorih in rekih: *Sreče in mavrice ne vidimo nad svojo streho; Ženska brez moža je kot hiša brez strehe; Nima strehe ne sklede ...* Če nekdo ostane brez strehe nad glavo, je res hudo. Zato pravimo, da nas streha varuje. Pa nas res?

Četrtnina streh v Ljubljani je azbestnih, večina že dotrajanih! Azbest je naraven material, ki ima ogromno odličnih lastnosti in le eno slabo. Najprej dobre lastnosti, zaradi katerih je tudi prišel v naše domove: naravna mineralna vlakna, odporna na lužila, kisline in visoko temperaturo. Zelo priljubljen je postal zaradi svoje absorpcije zvoka, natezne trdnosti, negorljivosti, odpornosti na električne in kemijske poškodbe ter zaradi nizke cene. Uporabljali so ga za izolacijo, negorljive tkanine ali preproge, talne obloge, strešnike, vodovodne cevi, osebno varovalno opremo ... Katera pa je tista slaba lastnost, zaradi katere je uporaba azbesta prepovedana? Je smrtno nevaren!

Azbest v naših domovih in na stavbah postane nevaren, ko se začnejo azbestna vlakna sproščati v zrak. Vlakna, ki se sproščajo, so nevarna za naše zdravje. Nevarni so predvsem izdelki, ki se drobijo ali spreminjajo v prah, ko jih uporabljamo ali delamo z njimi. Ker so vlakna nevidno majhna in brez vonja, jih vdihavamo, ne da bi vedeli. Pri vdihavanju pridejo globoko v pljuča in povzročijo bolezni, azbestozo in rak pljuč. Med prvo izpostavljenostjo in pojavom znakov bolezni lahko mine do 40 let. Varna stopnja izpostavljenosti azbestu ni definirana. Daljši ko je čas izpostavljenosti, večje je tveganje za nastanek bolezni, zadošča pa že samo en vdih onesnaženega zraka!

Nevarno streho čim prej previdno odstranite. Za odstranjevanje azbestne kritine je potrebno najeti usposobljenega in pooblaščenega izvajalca, odstranjeno kritino pa je potrebno odložiti na ustrezni deponiji. Tega ne počnite sami in ne odlagajte v naravo! Tudi ne prelagajte odgovornosti za odstranitev azbesta naslednjim generacijam. Najbolje je, da takoj naročite strokovno odstranitev azbestne kritine.

Edina prava sanacija je strokovna odstranitev azbestno cementne kritine in namestitev nove. Premazovanje je podaljševanje ogrožanja; s premazovanjem se površina azbestno cementnih strešnikov zaščiti tako, da je možnost sproščanja azbestnih vlaken majhna, vendar se ob čiščenju strešnikov pred premazovanjem sproščajo velike količine vlaken, čez najpozneje 20 let pa bo potrebno to kritino odstraniti, takrat bo postopek odstranitve še težji. Prekrivanje je postopek, pri katerem se staro azbestno cementno kritino prekrije z drugo. Tudi pri tej metodi prelagate odgovornost na naslednike in dodatno obremenite strešno konstrukcijo. Pri obeh metodah brez odstranitve ostane spodnja površina azbestno cementne kritine dostopna iz notranjosti stavbe in trajno obstaja velika možnost, da se azbestna vlakna sproščajo v bivalno okolje ali v okolico stavbe.

Eko sklad www.ekosklad.si nudi gospodinjstvom kredit za zamenjavo nevarne strešne kritine, ki vsebuje azbestna vlakna, do 65,00 EUR/m² zamenjane kritine. Brezplačne neodvisne strokovne nasvete o kakovosti bivanja, o zaščiti pred nevarnostmi azbesta ali finančnih spodbudah poiščite v energetsko svetovalni pisarni ENSVET v Ljubljani, Dalmatinova 1 ali na spletni strani www.ensvet.si. Svetovanje je vsak torek, sredo in četrtek od 16:30 do 19:30. Prijavite se lahko vsak delavnik od 8:00 do 12:00 na tel. 01/306-1144 ali pokličite brezplačni klicni center ENSVET 080 1669 od 9. do 14. ure.

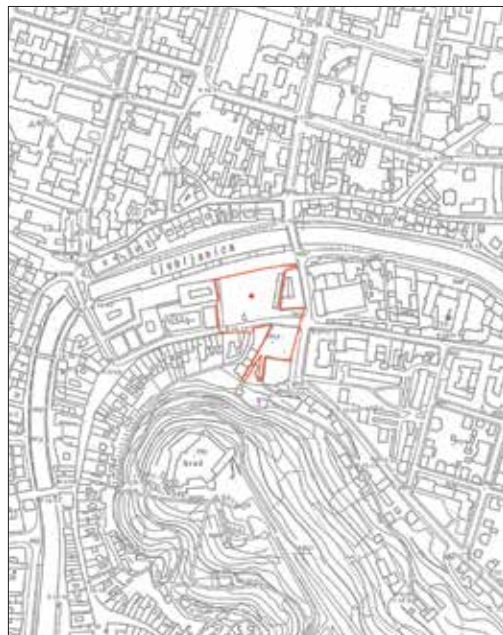
POJASNILO OB POROČANJU ČASNIKA FINANCE

Prispevek novinarja časnika Finance Jaka Elikana z naslovom *Sodišče je odločilo: Zoran Janković je ravnal koruptivno, plačati mora kazen*, objavljen v časniku Finance 14. februarja 2013, ne sloni na dejstvih, zato je do župana Mestne občine Ljubljana Zorana Jankovića žaljiv in škodljiv. Sodišče namreč ni odločalo o korupciji, niti ni bila globa izrečena zaradi korupcije, temveč zaradi kršitve 14. člena zakona o preprečevanju korupcije, ki zahteva vključitev protikorupcijske klavzule v pogodbah.

Sodba Višjega sodišča niti v enem delu županu ne očita korupcije ali podpisa pogodb z dvema športnima kluboma, temveč gre zgolj za očitke, da pogodbi formalno ne vsebujeta besedila protikorupcijske klavzule iz Zakona o integriteti in preprečevanju korupcije. Izpustitev protikorupcijske klavzule v obeh pogodbah in prav tako tudi v številnih drugih tovrstnih pogodbah – s čimer je Mestna občina Ljubljana seznanila Komisijo za preprečevanje korupcije – je posledica interpretacije nejasne in dvoumne zakonske določbe, kakor jo je podala Služba za pravne zadeve Mestne občine Ljubljana, ki je zadolžena za pravni pregled vseh pogodb, preden jih podpiše župan. Ker lokalna skupnost (občina) po zakonu o prekrških ne more odgovarjati za prekršek, ampak mora župan v funkciji predstojnika Mestne občine Ljubljana prevzeti odgovornost za ravnanja strokovnih služb, mu je bila izrečena globa za navedeni prekršek.

Dezinformacijo v časniku Finance je povzela večina slovenskih medijev in jo tudi po objavi priznanja napake in opravičila istega časnika z dne 15. februarja 2013 ter obvestilu medijem s strani Mestne občine Ljubljana navajala kot resnično dejstvo. Tako je kljub novinarjevemu priznanju napake in opravičilu za neresnične navedbe v časniku Finance nastala nepopravljiva škoda, ki spodnaša temeljno kulturo objektivnega javnega poročanja.

Arheološko najdišče na Vodnikovem, Ciril-Methodovem in Krekovem trgu pred razglasitvijo za kulturni spomenik lokalnega pomena

Izris: ZVKD Slovenije, OE Ljubljana 26. 10. 2012

Območje arheološkega najdišča na Vodnikovem, Ciril-Methodovem in Krekovem trgu, ki bo na seji Mestnega sveta 18. marca predlagano za razglasitev kulturnega spomenika lokalnega pomena. Izris se vsebinsko opira na mestni odlok o arheološkem najdišču in Temeljni topografski načrt Geodetske uprave RS.

Potem ko je Mestna občina Ljubljana 30. novembra lani za prezentacijo arheološke dediščine pod Kongresnim trgom in prenovi arheoloških parkov prejela ugledno mednarodno arhitekturno nagrado Gubbio, se podobna možnost prezentacije odpira tudi na Vodnikovem, Ciril-Methodovem in Krekovem trgu. Dosedanje raziskave ostalin – del so jih financirali Mestna občina ter javni podjetji Vo-Ka in Energetika na območju Ciril-Methodovega trga ob obnovi komunalnih vodov – so prinesle številna nova spoznanja o arheoloških ostankih na območju kljub posegom v prejšnjih obdobjih. Na tem najdišču ležijo ostaline dela fortifikacijskega sistema (barbakan, Kloštrska vrata, obzidje) in dela sakralnega predela (samostanska cerkev, arkadni hodnik) Stare Ljubljane. 18. marca bo Mestni svet na svoji 24. seji obravnaval predlog Odloka o razglasitvi arheološkega najdišča na Vodnikovem, Ciril-Methodovem in Krekovem trgu za kulturni spomenik lokalnega pomena, ki ga je pripravil Oddelek za kulturo. V njem so obrazloženi in deloma upoštevani predlogi, ki so jih mestni svetniki in svetnice podali o osnutku predloga na 8. izredni seji 11. februarja. Kot je znano, je bilo celotno območje zaščiteno z odlokom iz leta 1990, 23. marca lani pa ga je ministrstvo za kulturo za eno leto razglasilo za spomenik državnega pomena, obenem pa pristojnemu Zavodu za varstvo kulturne dediščine naložilo, da v šestih mesecih sprejme ukrepe za trajno razglasitev.

Posnetek Geodetske uprave RS

OPPN za predvidene objekte in komunalno opremo v programu opremljanja stavbnih zemljišč 191 Podutik-Kamna Gorica, zahod, in 34 Cesta Andreja Bitenca-Podutiška, del.

8. oktobra 2012 je Zavod na Ministrstvo za kulturo posredoval poročilo pristojne komisije, ki je sprejela usmeritve za nadaljnjo razglasitev tega območja. Komisija v poročilu, ki je priloženo predlogu Odloka o razglasitvi arheološkega najdišča na Vodnikovem, Ciril-Methodovem in Krekovem trgu za kulturni spomenik lokalnega pomena, predlog strokovno utemeljuje z naslednjo argumentacijo: »Če strnemo ugotovitve vseh arheoloških raziskav, lahko ugotovimo, da odkrite ostaline sicer v veliki meri ilustrirajo urbanistični razvoj tega dela mesta. Očitna in izjemna je tudi njihova ambiciozna zasnova, ki ustreza statusu glavnega mesta Kranjske. Vendar pa stanje ohranjenosti po sedaj zbranih podatkih ne omogoča, da bi jih uvrstili med spomenike državnega pomena. Ob tem pa lahko ugotovimo, da stanje ohranjenosti vendarle omogoča njihovo učinkovito prezentacijo, kar bi pomenilo večjo prepoznavnost arheološke naselbinske dediščine Ljubljane. Ni sicer smiselno izvesti projekta prezentacije na račun sodobne uporabe tega območja. Vendar je s kompromisnimi rešitvami moč doseči njuno sožitje. Na vsak način pa ni dopustno uničenje tega arheološkega potenciala. Rezultati raziskav torej omogočajo, da natančneje definiramo

varstveni režim, ki bo zagotavljal ohranjanje celotnega potenciala tega prostora. Zato bo ZVKDS predlagal Mestni občini Ljubljana spremembo oziroma dopolnitev veljavnega občinskega odloka z razglasitvijo arheološkega kompleksa v ljubljanskih občinah za kulturni in zgodovinski spomenik (Ur. list RS 46.1990).«

V predlogu odloka dva člena natančno opredeljujeta varstveni režim: 3. člen z opredelitvijo varstvenega režima določa »podreditev vseh posegov varovanju vrednot in sestavin ... in njihovi prezentaciji, posegi in dejavnosti v prostoru so dopustni, vendar se lahko načrtujejo in izvajajo, če se na osnovi šibko invazivnih arheoloških raziskav v obliki arheološkega testnega izkopa izkaže, da je zemljišče možno sprostiti za gradnjo oziroma prezentacijo in situ (na mestu).« 4. člen pa določa, da je »(z)a vse posege v spomenik ... potrebno predhodno pridobiti kulturnovarstvene pogoje in kulturnovarstveno soglasje Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Ljubljana (...).«

Dopolnjeni osnutek Odloka o občinskem podrobnem prostorskem načrtu 191 Podutik-Kamna Gorica, zahod, in 34 Cesta Andreja Bitenca - Podutiška, del

Mestni svet bo na 24. seji obravnaval tudi **Dopolnjeni osnutek Odloka o občinskem podrobnem prostorskem načrtu 191 Podutik-Kamna Gorica, zahod, in 34 Cesta Andreja Bitenca - Podutiška, del**. Odlok, ki sta ga pripravila Oddelek za urejanje prostora in Oddelek za nepremičnine, predstavlja načrt gradnje stanovanjskega naselja večstanovanjskih stavb s spremljajočim programom, gradnjo enostanovanjskih prostostojećih stavb ter pripadajoče ureditve. Določa prostorsko ureditev območja OPPN, pogoje za odstranitev obstoječih objektov, pogoje za gradnjo novih objektov, pogoje za posege na obstoječih objektih, pogoje za ureditev utrjenih in zelenih površin, pogoje za vodne ureditve ter pogoje za gradnjo prometne, energetske, komunalne in telekomunikacijske infrastrukture. Območje OPPN, kjer je predvidena pozidava, leži med Cesto Andreja Bitenca na severni strani, Pilonovo ulico na jugozahodni strani in predvidenim podaljškom ceste Pod Kamno Gorico na vzhodni strani. Na severnem robu je območje pozidano z enodružinskimi prostostojećimi stanovanjskimi stavbami, sicer pa ima kmetijsko rabo (njive in travnike). Površina območja OPPN znaša 56.917 m².

Letno poročilo javnega zavoda Turizem Ljubljana za poslovno leto 2012, ki ga je pripravil Zavod, nadrobno prikazuje uspešno poslovanje tega zavoda, ki je vidno tako v znatno povečanem obisku tujih gostov kot v naložbah iz sredstev koncesijskih dajatev, nastopov na turističnih borzih in sejmih ter obsežno promocijsko dejavnostjo.

Poročilo o programih in dejavnostih za starejše, ki ga je pripravil Oddelek za zdravje in socialno varstvo, je bilo na Mestnem svetu MOL doslej obravnavano že dvakrat. V obdobju po letih 2006–2009, za katera je bilo predstavljeno zadnje poročilo, je Mestna občina izvajala še vrsto dodatnih aktivnosti za starejše. Kot zakonsko obveznost redno (do)plačuje oskrbo v institucionalnem varstvu ter zagotavlja mrežo javne službe za pomoč družini na domu prek Zavoda za oskrbo na domu Ljubljana ter Zavoda za socialno oskrbo Pristan. Prek javnih razpisov že vrsto let sofinancira množico raznovrstnih programov za starejše s področja socialnega varstva, zdravja, izobraževanja, kulture in športa, ki jih izvajajo nevladne organizacije ter javni zavodi, veliko aktivnosti, namenjenih starejšim, pa poteka tudi po četrtinskih skupnostih MOL. Kot pove naslov odloka, je v poročilu zajet pregled dosežkov na področju skrbi za starejše občanke in občane v MOL v obdobju od 2010 do 2012.

Predlog Sklepa o zmanjšanju vrednosti namenskega premoženja in kapitala Javnega stanovanjskega sklada Mestne občine Ljubljana, ki ga je pripravil JSS MOL, zmanjšuje namensko premoženje JSS MOL s prenosom 5 stanovanj v stavbi Pod turnom 4 in stavbe vrtca na naslovu Zadobrovska cesta 12 skupaj s pripadajočimi zemljišči v last Mestne občine Ljubljana.

Poročilo o aktivnostih Mestne občine Ljubljana za starejše v obdobju od 2010 do 2012

Poročilo o aktivnostih Mestne občine Ljubljana za starejše v obdobju od 2010 do 2012

Predlog Akcijskega načrta Starosti prijazna Ljubljana za obdobje od 2013 do 2015

Mestna občina Ljubljana je imela na dan 1. 7. 2012 skupaj 280.278 prebivalcev in prebivalcev, od tega 48.752 starejših od 65 let, kar predstavlja 17,4 % celotnega prebivalstva. Povprečna starost občank in občanov v MOL je bila 42,1 leta, v Sloveniji 42 let. Akcijski načrt Starosti prijazna Ljubljana za obdobje od 2013 do 2015 vsebuje 98 posamičnih ukrepov s 13 cilji, ki so razvrščeni po osmih ključnih področjih, kot jih določa Svetovna zdravstvena organizacija. O ukrepih in ciljih posameznih področij, kakor jih je v predlogu pripravil Oddelek za zdravje in socialno varnost bomo obširneje poročali v eni prihodnjih števil.

Foto: Miha Fras

Dr. Igor Pribac

Forum Kongresni trg

Trgi slovenskih mest so spet živi. Od časov antičnih mest, ko je politika prvič zaživela, do renesančnih, ki so to tradicijo obudili in jo ponesli v moderno dobo, so trgi prednostni kraj izmenjav med ljudmi – blagovnih in idejnih. »Trg« tudi v slovenščini označuje kraj trgovanja, kraj srečanja zasebnikov, ki nekaj ponujajo ali po čem povprašujejo. Vendar so mestni trgi od Rimljanov naprej imenovani tudi forum in so v tem pomenu javen prostor, kjer se oblikujejo, sprejemajo ali naznanjajo odločitve, ki zadevajo celotno politično skupnost.

Obe tradicionalni vlogi mestnih trgov, ki sta oblikovali moderno dobo, že nekaj časa pešata. Trgovina se je preselila v velike nakupovalne centre na obrobjih mest, forum pa je postal sinonim za srečanja manjših skupin razpravljavcev v zaprtih prostorih, za mnenjske strani časopisov in za televizijske pogovorne oddaje. V zadnjem desetletju je prevladujoči pomen foruma povezan z internetnimi spletišči, ki obiskovalcem ponujajo prostor za komentarje objavljenih novic. Pri nas je tovrstno komentiranje zelo razširjeno in zelo navijaško. Forumski administratorji sicer odstranjujejo najbolj grobo žaljive vnose, a vseeno so si, zavarovani s krinko izmišljenih identitet, te forume prisvojili mnenjsko zelo opredeljeni posamezniki in jih zastrupili z etosom gluhega sovraštva do drugače mislečih. Prevladujoče blatenje drugega resnejšim piscem dolgo ni puščalo prostora na teh forumih. V zadnjem letu se morda nekaj spreminja na bolje: nekateri so menda končno le ugotovili, da topoumni besedni vandalizem ni učinkovit način pridobivanja somišljenikov, ampak le interna zabava že prepričanih. Bralca brez izrazitih prepričanj, ki se bo znašel med dvema ognjema, prostaškost ne bo premaknila, dovtetnejši bo za argument, duhovitost in ironijo, ki lahko uspešno pobijejo topoumno zadrto.

Kot rečeno, se je izražanje političnega občutenja ljudi z internetnih forumov spet preselilo na mestne trge. Občutja so se zlila na transparente, v protestna gesla, govore. Razveseljivo je, da je večina udeležencev kmalu doumela, da ne gre za to, kdo bo ostreje izrazil svoje nezadovoljstvo, ampak za pridobivanje naklonjenosti tistih, ki te proteste spremljajo samo prek medijev. In tudi, da njihovega strinjanja ne pridobiš z nasiljem in zadrto, ampak z umirjeno in odločno načelnostjo, duhovitostjo in vztrajnostjo. Po začetnih prizorih nasilja protesti proti oblastnim elitam tako dobivajo podobo kulturnih festivalov, imenitnega happeninga v dobri družbi pod milim nebom.

Glede na lomastenje nekaterih naših oblastnikov je tako visoko stopnjo zavračanja nasilnih oblik izražanja nezadovoljstva med protestniki treba oceniti kot znak velike družbene odgovornosti. Nekateri politiki namreč s svojim zavestnim omalovaževanjem in porogljivostjo do svojih političnih nasprotnikov, a tudi do državnih institucij in posameznih skupin prebivalstva, če te ne ravnajo v skladu z njihovimi pričakovanji, brez potrebe nevarno napenjajo vzmet nezadovoljstva v slovenski družbi. Včasih se celo zdi, da naravnost izzivajo njeno nenadzorovano sprožitev, kot da si želijo ekscesa, da bi ga potem lahko pravičniško obsodili.

Ljudje, ki se iz meseca v mesec v vse večjih trumah zgrinjajo med platane na prenovljenem Kongresnem trgu, na srečo temu večinoma ne nasedajo. To, da je med njimi prevladuje generacija mladih, ki zahteva pregnetenje slovenske politike, in obeta, da bo to, kar zahteva, tudi storila, še posebej veseli.

Pomlad je spet pred nami. Naj pride v znamenju spoštovanja človekovega dostojanstva.

Literature sveta – Fabula 2013

Janina Kos

Že deseto leto zapored bo mednarodni festival Literature sveta – Fabula 2013 med 27. februarjem in 9. marcem Ljubljani nadel literarni obraz. Festival smo 27. februarja v Klubu Cankarjevega doma odprli z nastopom venezuelskega pisatelja Eduarda Sáncheza Rugelesa, ki je ljubljanskemu občinstvu predstavil svoj najnovejši večkrat nagrajeni roman *Ljubljana*, ki je ob tej priložnosti izšel tudi v slovenskem prevodu.

Literarni večeri uglednih tujih in domačih pisateljic in pisateljev

Na literarnih večerih tokrat gostimo še nemškega pisatelja Ilijo Trojanowa, poljsko pisateljico Doroto Masłowsko, škotsko pisateljico zvezdo Irvina Welsha, ki ga poznamo predvsem kot avtorja odmevnega romana *Trainspotting*, po katerem je režiser Danny Boyle posnel tudi istoimensko filmsko uspešnico, ter Draga Glamuzino, enega najpomembnejših hrvaških avtorjev mlajše generacije. Festival se bo zaključil v soboto, 9. marca, ko se bodo obiskovalcem na skupnem literarnem večeru predstavili slovenski avtorji Stanka Hrastelj, Milan Kleč, Marko Sosič in Dušan Šarotar, ki so prav za to priložnost napisali zgodbe, za katere so navdih poiskali v slovanski mitologiji. Njihove zgodbe bodo objavljene v knjigi *Miti naši vsakdanji*, eni izmed petih knjižnih novosti, ki bodo pospremile obiske avtorjev na festivalu. Žepne knjižice bodo bralce letos razveselile tudi s prenovljeno zunanjo podobo in bodo že v času festivala, seveda pa tudi pozneje, na voljo po izjemno ugodnih cenah.

Fokus letošnjega festivala Fabula je Mitologija: ključ do razumevanja preteklosti ali pogled v prihodnost?

Osredotoča se na osvetljevanje mitov z različnih zornih kotov: skupaj s številnimi priznanimi strokovnjaki in književniki bomo odkrivali mitologijo mesta, se pogovarjali o političnih mitologijah, se seznanjali s skrivnostmi urbanih

legend, osvetlili vlogo mita v fantastični in znanstvenofantastični literaturi ter izvedli več o pomenu mitov v psihoanalizi. Festivalski fokus bo zaokrožil mednarodni simpozij o mitologijah, na katerem bodo 7. marca v Cankarjevem domu priznani strokovnjaki iz Slovenije in tujine predstavili svoje poglede na mitologijo, od teoretičnih do terensko raziskovalnih.

Pripovedovalski varieteje za najmlajše

Za najmlajše obiskovalce Fabule bomo v sodelovanju z društvom *Pripovedovalski varieteje* pripravili pravljicne urice, v nedeljo, 3. marca, bomo povabili osnovnošolce, dijake in seveda vse ostale zainteresirane, da na Fabulino stojnico na Bregu ob Ljubljanci prinesejo drobne spominke, ki jim veliko pomenijo, ter nam o izbranem darilu napišejo kratko zgodbo. Svoje zgodbe si bodo lahko med seboj izmenjali, s seboj domov pa bodo odnesli tudi knjižno darilo. Z živo besedo bomo obiskali varovance nekaterih domov za ostarele in kriznih centrov ter tako poskrbeli, da bomo z dobro literaturo razveselili čim večji krog bralcev.

Priznava vabimo vse ljubitelje literature, da v času festivala obiščejo številna ljubljanska prizorišča od Cankarjevega doma, Kavarne SEM, Trubarjeve hiše literature, Kavarne Union in Slovenske kinoteke ter se nam pridružijo na Fabulinih literarnih druženjih.

Festival Literature sveta - Fabula 2013 ter vseh pet spremljajočih knjižnih izdaj s finančno podporo prek javnega razpisa soomogoča Mestna občina Ljubljana.

50 LET MESTNE GALERIJE LJUBLJANA

Fotografiji: Nik Rovani

Župan Zoran Jankovič je v Mestni galeriji Ljubljana 6. februarja odprl razstavo ob 50-letnici delovanja galerije, ki je doživela množičen obisk avtorjev razstavljenih likovnih del in zvestih ljubiteljev slovenske umetnosti. Na kronološko zasnovani razstavi sodeluje več kot 95 umetnikov. Razstava bo odprta do 14. aprila 2013.

Župan Zoran Jankovič je 6. februarja v Mestni galeriji Ljubljana odprl razstavo, ki obeležuje 50-letni jubilej osrednje ljubljanske institucije na področju galerijske dejavnosti in se je s svojo programsko podobo trajno zapisala v zgodovino slovenske kulture z razvejanim mednarodno zasnovanim razstavnim programom pa tudi v širši mednarodni likovni prostor. Predstavljeno je delovanje galerije od njene ustanovitve oziroma od preimenovanja Jakopičevega paviljona v Mestno galerijo do danes. Uprava Jakopičevega paviljona, 22. novembra 1962 preimenovanega v Mestno galerijo v Ljubljani, je po porušenju objekta v začetku januarja 1962 začasno domovala na več lokacijah v starem mestnem jedru in nepretrgoma nadaljevala z razstavami v Domu JLA, na Mestnem trgu 16 (v nekdanjih prostorih Zavoda za urbanizem), v atriju Magistrata in Nebotičniku ter organizirala gostovanja po drugih slovenskih mestih in v tujini. Novi galerijski prostori v poslovni meščanski zgradbi na Mestnem trgu 5, prenovljeni po načrtih arhitekta Borisa Kobeta, so bili slovesno odprti 25. decembra 1963.

Koncept razstave sledi sodobni dinamiki predstavitve likovnega in dokumentarnega gradiva; pri tem so prvenstveno upoštevana likovna dela umetnikov z večkratnimi nastopi na razstavah v galeriji in na gostovanjih v drugih kulturnih okoljih. Na kronološko zasnovani razstavi sodeluje več kot 95 umetnikov s po enim in le izjemoma z več deli. Med njimi je tudi nekaj razstavljalcev, predvsem tujih avtorjev, zastopanih z deli iz stalne zbirke MGML in iz zasebnih zbirk. Razstavo spremlja obsežen zbornik s ključnimi podatki o delovanju galerije, spremljajočim fotografskim gradivom in z besedili različnih piscev, ki predstavljajo svoje poglede na delovanje galerije v preteklih petdesetih letih.

Razstava bo odprta do 14. aprila 2013.

»Z užitkom sem pila vašo vodo iz pipe«

Staša Cafuta Trček

Ljubljana se že zelo intenzivno pripravlja na septembrsko svetovno košarkarsko prvenstvo Eurobasket, največji športni dogodek v zgodovini Slovenije. V Turizmu Ljubljana so si ob tem pomembnem dogodku zastavili dva cilja: Želijo tako zelo očarati obiskovalce s turistično ponudbo, da se bodo ti pozneje vračali v Ljubljano tudi kot zasebni gostje z družinami in prijatelji. Načrtujejo pa tudi, da se bo v času prvenstva bivanje gostov v Ljubljani podaljšalo, in so v ta namen pripravili posebne programe. Če sodimo tudi po tokratnih vtisih tujih turistov, se zdita zastavljena cilja povsem uresničljiva, saj je očaranost gostov nad slovensko prestolnico iz leta v leto večja.

Maggie Lin, razvojna managerka pri Bosch, Taipei, Taiwan

Ljubljana je v mojih očeh romantično mesto, saj so njene fasade kot nekakšne lepo okrašene torte. V njej turist začuti evropskega duha in dediščino, ki so vam jo zapustili predniki. Spomnim se ozke ulice v starem delu, kjer so na eni strani gostilne, čajnica in kavarna, na drugi pa manjše trgovine, ki so pritegnile pozornost z detajli. Saj veste, za nas Azijce so evropska mesta z bogato zgodovino, ki jo danes občutimo tudi prek arhitekture, še posebej privlačna. Ljubljana je tudi zelo čista. Veste, kaj me je še presenetilo? Da je vaše edino mednarodno letališče tako zelo majhno.

Meishan, uslužbenka na ministrstvu za zdravje v Taipeiju, Taiwan

Ljubljanci so zelo prijazni, vedno pripravljeni pomagati turistu, ki se mora na začetku znajti tudi s pomočjo domačinov. Zelo dobro obvladate angleški jezik. Verjetno vas zanima tudi, zakaj sem izbrala prav vašo deželo za počitnice, in to sredi zime (smeh)? V Taipeiju smo imeli pred leti seminar, ki se ga je udeležila tudi Slovenka, Ljubljančanka, ki nas je vse navdušila za vašo deželo. Poleg Ljubljane si bom ogledala še Maribor in Ptuj, kjer ravno v tem času poteka, kolikor mi je znano, največja mednarodna pustna in karnevalska povorka v tem delu Evrope.

Katrien, gospodinja, Bruselj, Belgija

S hčerko, ki je pravkar končala izpite, sva se odločili, da si privoščiva krajši oddih. Izbrali sva vašo prestolnico. Slišali sva veliko pozitivnega o tukajšnjih zanimivostih, pa tudi cenovno je dostopna. Za pet dni sva ugodno najeli stanovanje v Trnovem. Lastnik je prišel tudi po naju na letališče. Prvi večer sva na slepo, po občutku iskali gostilno, zavili v krajšo ulico in vstopili v prvi lokal. Notranjost me je čisto prevzela, saj sem v prostoru opazila spiralo, ki je simbol pomembnih lastnosti. Ker sva na koncu najinega potovanja, lahko rečem, da ima vaše mesto prijetno ozračje, deluje umirjeno in prijazno.

Eva, študentka fizioterapije, Meise, Belgija

Za Slovenijo sem slišala že pred leti, ko so prijatelji dopustovali na Hrvaškem in se za kratek čas ustavili tudi pri vas. Spomnim se tudi, da je znanaka študirala v Ljubljani in mi pripovedovala, da je v mestu kvaliteta življenja visoka. Preden sva prispeli, sem preverila, katere gostilne priporoča TripAdvisor.com ter katere

znamenitosti je potrebno videti. Mislim, da je pri vas še lepše, ko narava ozeleni. Všeč mi je tudi, da je vašo vodo iz pipe čista in z užitkom sem jo pila. Se Ljubljančani zavedate te dobrine?

Astrid, učiteljica, Gradec, Avstrija

Skozi Slovenijo se vedno samo peljemo, ko poleti potujemo na Hrvaško. Trenutno imamo v šoli počitnice in s partnerjem sva se odločila, da bi bil že bil skrajni čas, da obiščeva Ljubljano, četudi samo za en dan. Pravo zimo imate, veliko več snega kot pri nas, pa tudi bolj mrzlo je. Nujno moram najti prijeten lokalček, da se pogrejem z vročim čajem.

Udo, Gradec, Avstrija

V Ljubljani sem prvič, pripeljal sem se z avtom. Na mesto se šele privajam, skušam najti točko, po kateri se bom orientiral. Veste, kaj me zelo moti, da se pri nas v šoli nismo naučili osnov slovenščine, saj vendar mejimo na Slovenijo in menim, da bi bilo prav, da bi znali vsaj osnove, na primer pozdravljanje, naročanje hrane ali pa vprašanja, ko na primer iščem določeno lokacijo.

Pavla Valcarce, uslužbenka v hotelu, Luzern, Švica

V Ljubljano sem pripotovala s soprogom, ki ima tukaj poslovni sestanek, jaz pa imam čas za raziskovanje. Brez pretiravanja – prekrasna je, tudi hrana me je navdušila, saj me je malo spominjala na češko hrano. Sem Čehinja, ki se je pred desetimi leti preselila v Švico zaradi korupcije, ki je takrat preplavljala našo deželo. Slišim pa, da imate danes krizo vrednot tudi pri vas. Videla sem grafit, na katerem piše Moč ljudem, ne vladam. Lahko samo dodam, da v Švici demokracija ni samo črka na papirju. Tam imamo ljudje moč odločanja. Žal mi je za vas, saj ste še pred nekaj leti veljali za zgledno državo. Majhni ste in obvladljivi – želim vam vse dobro!

Sara, študentka geografije, Brindisi, Italija

Moje korenine so v Italiji, trenutno pa živim in študiram v Gradcu. V Ljubljano sem prišla za tri dni, pripeljala sem se z vlakom. Imate zelo raznoliko in fotogenično pokrajino. V Ljubljani me je pričakalo sonce in najbrž si lahko mislite, koliko mi kot prebivalki južne Italije pomeni sonce, še posebej zato, ker je zima v Gradcu zelo skromna s sončnimi žarki. Veselim se obiska Ljubljanskega gradu, saj ga želim primerjati z graškim. Sicer pa je moj vtis o prestolnici prijeten, občutek imam, da se tukaj veliko dogaja.

Fotografije: Staša Cafuta Trček

Maggie Lin

Meishan

Katrien

Eva

Astrid

Udo

Pavla Valcarce

Sara

Preventivni programi za mlade

Biljana Beović Mejavšek

Zdravje mladih je naložba, katere vrednost je neizmerljiva in kapital družbe, na katerem je mogoče graditi trdne temelje in čvrsto nadgradnjo. Zdravje in dobro počutje mladih sta ne glede na determinante, kot so spol, ekonomsko stanje, spolna usmerjenost, etnična pripadnost, veroizpoved in telesna ali duševno sposobnost, neločljivo povezana s socialno vključenostjo, s socialno-ekonomskim položajem in z enakopravnostjo. V Mestni občini Ljubljana se tega zavedamo, zato podpiramo tiste programe, za katere menimo ali pa se je že izkazalo, da imajo pozitiven vpliv na zdravje mladih. Odprti smo za nove pobude in nove pristope, saj je edini cilj zdrav otrok in zdrav mladostnik.

V pričujočem članku so predstavljeni tisti programi izvajalcev, ki so bili izbrani na javnem razpisu, kot ga vsako leto pripravi Mestna občina Ljubljana. Področja segajo od ohranjanja in promocije zdravja otrok, mladostnic in mladostnikov, ozaveščanja in spodbujanja zdravega odnosa do alkohola oziroma preprečevanja njegove škodljive uporabe, ozaveščanja o odgovornem spolnem vedenju in o spolno prenosljivih okužbah do preprečevanja in zmanjševanja poškodb v prometu.

Z zdravstvenega vidika so otroci in mladi zelo občutljiva populacija, ki zahteva posebno skrb. Njihovo zdravje je večinoma povezano z značilnostmi rasti in razvoja, načinom življenja ter z ožjim in širšim družbenim okoljem. Ozaveščanje in motiviranje otrok in mladostnikov na nevsiljiv in priljuden način lahko vpliva, da skrbijo za svoje zdravje, s tem da oblikujejo takšna stališča in vedenjske vzorce, ki pogojujejo zdrav način življenja in preprečujejo nastanek in razvoj bolezni in poškodb. To je bistvo programov, ki se izvajajo tudi s sredstvi MOL in so bili izbrani na javnem razpisu.

Foto: Dunja Wedam

Mestna občina Ljubljana podpira tiste programe nevladnih organizacij, za katere se je izkazalo, da imajo pozitiven vpliv na zdravje mladih.

Program Misli na srce

izvaja Društvo študentov medicine s številnimi prostovoljci – študenti Medicinske fakultete. Program poteka že več let in je namenjen predvsem dijakom in študentom, torej tistim mladim, ki so do neke mere svoj življenjski slog že oblikovali. Zato pripravljajo s strokovnjaki s področij kardiologije, kirurgije, diabetesa in z drugih z vsebinami povezanih področij, delavnice in druge oblike izobraževanja, s katerimi želijo mlade spodbuditi k pravilni prehrani in zadostni telesni aktivnosti ter tako prispevati k splošnemu zmanjšanju pojavnosti bolezni srca in ožilja v ljubljanski regiji in po vsej državi.

Program Kaj lahko sam storim za varno hrano?

Prehrana je pomemben vedenjski dejavnik tveganja za zdravje. Prehranski vnos, prehranjevalne navade in prehranski status so pglavitne determinante večine kroničnih nenalezljivih bolezni predvsem v poznejših letih, bodisi kot dejavniki tveganja, ki ogrožajo zdravje, ali kot varovalni dejavniki, ki zdravje krepijo in tako izboljšajo kakovost življenja. Na podlagi izvedenih raziskav na področju prehranjevalnih navad in prehranjevanja prebivalcev Slovenije vseh starostnih skupin ugotavljamo, da zaradi fizioloških, psiholoških, socialnih in ekonomskih vzrokov prehrana prebivalcev Slovenije ni v skladu s prehranskimi priporočili. Tako otroci velikokrat doma

ne najdejo dovolj spodbud za uživanje zdrave hrane in za pravilno ravnanje s hrano.

Preprečevanje bolezni, ki so povezane s hrano, je bistven element programa Zdravstvene fakultete *Kaj lahko sam storim za varno hrano?* Okužbe s hrano lahko preprečimo, saj so kljub napredku na področju javnega zdravja še vedno pereč problem tudi za otroke. Pri tem je izobraževanje ključnega pomena posebej v mlajših letih, ko mladi pridobivajo vzorce vedenja pri ravnanju s hrano. Osnovnošolci so v fazi razvoja, ko že začenjajo razumeti pomen koncepta varne hrane, saj se že sami lotevajo pripravljavanja preprostejših obrokov. Zato Zdravstvena fakulteta izvaja delavnice za otroke v osnovnih šolah Mestne občine Ljubljana, kjer po načelih Svetovne zdravstvene organizacije predstavijo ključne preventivne ukrepe dobre higienske prakse, potrebne za preprečevanje okužb s hrano. V praktičnem delu s pomočjo poskusov, v katerih sodelujejo tudi šolarji, prikažejo, kje in kdaj posameznik v domačem gospodinjstvu najpogosteje teh pravil ne upošteva, pojasnijo pa tudi posledice napačnega ravnanja.

Program Društva za zdravje srca in ožilja

Telesna dejavnost oziroma gibanje je prav tako pomemben vedenjski dejavnik, ki vpliva na zdravje. Pogostost, intenzivnost, trajanje in vrsta telesne dejavnosti, (ne) aktiven življenjski slog oziroma gibalne navade so – prav tako kot prehrana – pomembni dejavniki večine kroničnih nenalezljivih bolezni. Raziskave na področju telesne

dejavnosti in gibalnih navad prebivalcev Slovenije različnih starostnih skupin kažejo, da je še vedno premalo tistih, ki na tem področju dosegajo priporočila stroke. Otroci in mladostniki pri tem niso izjema. Sodoben način življenja ima poleg prednosti tudi to slabost, da otroke odvrča od rednega gibanja, predvsem na svežem zraku, saj jim v domačem okolju nudi drugačne izzive z veliko izbiro zabave, ki je izrazito povezana s telesno neaktivnostjo.

Društvo za zdravje srca in ožilja s svojim programom promovira zdrav življenjski slog ter s tem ohranjanje zdravja na ljubljanskih šolah in v vrtcih. V programu sodelujejo otroci in vrtcih, učenci, vzgojitelji, učitelji in starši. Med drugimi aktivnostmi društvo organizira že 20. kolesarsko pohodniško prireditvev *Za srce*, ki se je redno udeležuje okoli 100 kolesarjev in pohodnikov.

Programa Tekmovanje za čiste zobe ob zdravi prehrani in Sam skrbim za svoje zdravje

Otrok se je sposoben zavedati skrbi za lastno zdravje in osnov higijene že v vrtcu, še bolj pa pozneje v šoli. Oblikovanje in prevzemanje vzorcev, ki zadevajo skrb za osebno higijeno, je občutljivo področje in kljub temu, da so mnoge vsebine že vključene v redno zdravstvenovzgojno delo v vrtcih in šolah, še vedno ni deležno ustrezne obravnave, kar dokazuje predvsem pomanjkanje didaktičnih pripomočkov in otroške literature.

V ta namen se v Mestni občini Ljubljana izvajata dva programa: tradicionalno *Tekmovanje za čiste zobe ob zdravi prehrani*, ki ga izvajajo zdravstveni delavci Zdravstvenega doma Ljubljana, in program Zavoda za zdravstveno varstvo *Sam skrbim za svoje zdravje*. V okviru slednjega pripravljajo lutkovni film kot vzgojni pripomoček o osnovah osebne higijene – od umivanja rok do čiščenja zob in nege posameznih delov telesa. Te zdravstvenovzgojne vsebine za malčke so vzgojiteljice in vzgojitelji ter vodje zdravstveno higienskega režima vrtcev zaznale kot zelo pomembne. Film je namenjen otrokom v ljubljanskih vrtcih med četrtim in šestim letom, njegova vsebina pa je predstavljena na rahlo humoren in otrokom razumljiv način.

Program Zdravstvenega doma Ljubljana *Tekmovanje za čiste zobe ob zdravi prehrani* poteka že 30. leto. Vanj so vključene skoraj vse osnovne šole, tudi tiste za otroke s posebnimi potrebami. Zobozdravstveni delavci vse leto preverjajo ustno higieno osnovnošolcev v program vključenih šol ter na podlagi doseženih točk na spomladanski prireditvi, ki poteka v hali Tivoli, podelijo nagrade za najboljše razrede. Tekmovanje tako na enostaven in otrokom všečen način vzpostavlja higienske navade, ki pomagajo ohranjati zdrave zobe in dobro ustno higieno tudi v poznejših letih. Rezultat preventivnega programa se odraža tudi v stopnji zobne gnilobe, ki jo je uspelo v Sloveniji znižati na raven dežel z nizkim KEP indeksom (to je s številom karioznih, ekstrahiranih in plombiranih zob).

V zdravstvenovzgojnih centrih, ki delujejo v vseh enotah Zdravstvenega doma Ljubljana, strokovni delavci izvajajo zdravstveno vzgojo in svetovanje za zdravje, s katerim želijo spodbuditi posameznike (individualni pristop) in skupine prebivalcev (skupinski pristop), da bi skrbeli za ohranjanje lastnega zdravja ali začeli aktivno skrbeti za svoje zdravje. Z zdravstvenovzgojnimi programi pomagajo posamezniku oblikovati znanja, stališča in vedenjske vzorce za zdrav način življenja in spreminjati življenjski slog. Med programi sta tudi zdravstvena vzgoja šolarjev in mladostnikov in zobozdravstvena vzgoja predšolskih in šolskih otrok ter mladine in šola za starše.

Pri svojem delu se povezujejo z vrtci in šolami, kjer sistematično in nepretrgoma izvajajo številne zdravstvene in zobozdravstvene vzgojne in preventivne dejavnosti, kot so predavanja, učne delavnice, naravoslovni dnevi, demonstracije, razstave, projekti in akcije. Vsebine so različne, programirane in prilagojene določeni starosti. Zdravstveno in zobozdravstveno vzgojo in preventivo otrok in mladine izvajajo na sistematskih pregledih v Zdravstvenem domu ter po šolah in vrtcih. Način dela je zasnovan kot proces aktivnega učenja in usposabljanja za ohranitev zdravja od najzgodnejšega obdobja dalje in vključuje tudi vse, ki imajo na njihove navade največji vpliv. To so starši, vzgojitelji in učitelji.

Program Mobilizacija lokalne skupnosti za bolj odgovorno rabo alkohola med mladoletnimi

Tvegano in škodljivo uživanje alkohola sodi v Sloveniji med najpomembnejše preprečljive vzroke smrti in vzroke izgubljenih »zdravih« let življenja zaradi prezgodnje smrti ali zmanjšane sposobnosti. Posledice tveganega in škodljivega uživanja alkohola prizadenejo tako posameznika kot njegovo okolico in so družbi v veliko finančno breme.

Mladi so o nevarnostih pitja alkohola sicer poučeni, pa jih morda ne dojemajo na primeren način. Raziskave, ki se osredotočajo na odnos mladih do uživanja alkohola, nam praviloma postržejo s šokantnimi podatki. V porastu so visoko tvegane oblike pitja, značilne tako za fante kot za dekleta, razlike med spoloma so vse manjše. Mladi pravijo, da pijejo alkohol zato, ker se tako zabavajo, sprostitjo, so bolj drzni in komunikativni, pod vplivom alkohola lažje navezujejo stike, bolj so samozavestni. Pitje alkohola pomeni za nekatere mlade v nekaterih okoljih, kjer je alkohol sprejemljiv, družbeno promocijo.

Program Fakultete za družbene vede *Mobilizacija lokalne skupnosti za bolj odgovorno rabo alkohola med mladoletnimi* je primer za socialnega marketinga, ki se loteva spodbujanja alternativ alkoholu ter omejevanja dostopnosti alkohola v gostinskih lokalih in trgovinah. Na nemoralizirajoč način, s pojasnili, da uživanje alkohola ni bistvo družjenja in da ni znamenje odraslosti. Dostopnost do alkohola je pri nas zelo preprosta. Najstniki brez težav kupijo alkohol v trgovini ali v lokalih. Tako enostavna dostopnost spodbuja tvegano pitje, zato se je treba lotiti problema tudi s tega vidika. Tako program utrjuje in normalizira pregledovanje osebnih dokumentov za vse mlade, ki želijo kupiti oziroma naročiti alkohol kot nekaj, kar mora biti samoumevno in dosledno, saj gre za izvajanje zakonskih določil (Zakona o omejevanju porabe alkohola – ZOPA).

Program After taxi

Slovensko združenje za zmanjševanje škodljivih posledic drog – DrogArt s svojim programom *After taxi* spreminja način obravnavanja odnosa mladih do alkohola in posledic njegove pretirane uporabe. Osnovni namen programa namreč ni odvratanje mladih od pitja, kar je

za marsikoga morda sporno, ampak preprečiti tragične posledice pretiranega pitja. Sistem subvencioniranih taksi prevozov in s tem izogibanje vožnji v alkoholiziranem stanju spodbuja mlade, da s tem, ko se odločijo za prevoz s taksijem, odgovorno prevzamejo v svoje roke lastno varnost in varnost drugih udeležencev v prometu. Program zajema mlade od 16. do 30. leta starosti, ki lahko brezplačne taksi kupone uporabljajo ob koncih tedna in v urah, ko javni promet ni tako dosegljiv in je največkrat uporaba lastnega prevoznega sredstva kljub opitosti videti najbolj udobna rešitev.

Programi Pamet v roke, kondom na glavo!, Svetovalno preventivni program HIV/AIDS preventive, Samopomoč HIV+

Preprečevanje spolno prenosljivih bolezni in okužb temelji predvsem na omejevanju tveganega spolnega vedenja. Spremljanje nekaterih kazalnikov tveganega vedenja med moškimi, ki imajo spolne odnose z moškimi, je osnova za učinkovito preprečevanje prenosa spolno prenosljivih bolezni in okužb. Preventiva na tem področju je z novejšimi neugodnimi kazalniki stanja glede okužb z virusom HIV predvsem med omenjeno skupino spet pridobila na prepoznavnosti tudi v širši javnosti.

Društvo DIH – Društvo za integracijo homoseksualnosti s programom *Pamet v roke, kondom na glavo!*, Društvo kulturno informacijsko in svetovalno središče Legebitra s programom *Svetovalno preventivni program HIV/AIDS preventive* ter Društvo študentski kulturni center s programom *Samopomoč HIV+* naslavljajo istospolno usmerjene, ki se izpostavljajo tveganemu spolnemu vedenju. S temi programi si prizadevajo spodbuditi odkrit in odgovoren odnos do spolnosti pri mladih, pritegniti ljudi k testiranju za spolno prenosljive bolezni in zmanjšati stigmatizacijo istospolno usmerjenih.

Program Varno z motociklom

Statistični podatki o smrtnosti med mladimi udeleženci v prometu so zgovorni. Mladi so v cestnem prometu med najbolj ogroženimi skupinami, kar ponazarja zgovoren podatek, da ima starostna skupina med 15. in 30. letom nesorazmerno velik delež med smrtnimi žrtvami v prometnih nesrečah; smrtnost med mladimi je večja, kot velja za vse druge starostne skupine. Še posebej so v cestnem prometu ogroženi mladi moški z velikim deležem vseh smrtnih žrtev na cestah. Največ jih umre za volani osebnih avtomobilov, sledijo pa jim motoristi. Slovenija je sicer visoko med državami, ki so naredile največji napredek oziroma najbolj zmanjšale število smrtnih žrtev v prometnih nesrečah med mladimi. Ne glede na to smo se odločili, da bomo s programi, namenjenimi preprečevanju in zmanjševanju poškodb v prometu, in z vodenim učenjem spretnosti udeležencev v prometu, tudi v lokalni skupnosti skušali vplivati, da bo nesreč v prometu – tudi med mladimi – čim manj.

Društvo motorističnih aktivistov Slovenije – Maksi se je svojem programu *Varno z motociklom* osredotočilo na ozaveščanje in na dopolnilno usposabljanje mladih voznikov motornih koles in koles z motorjem z vidika varne in odgovorne vožnje. Brezplačne delavnice predstavljajo nadgradnjo znanja in vozniških spretnosti, ki so jih predvsem mladi pridobili v avtošoli ter pozneje tudi že kot udeleženci v cestnem prometu tako z vidika teoretičnega, še bolj pa praktičnega znanja. Temeljijo na »samopomoči« motociklistov in aktivnem sodelovanju vseh udeležencev, izmenjavi izkušenj ter znanja, vse to pa pod nadzorom usposobljenih članov društva ter zunanjih strokovnih sodelavcev.

(Biljana Beović Mejavšek je sodelavka Oddelka za zdravje in socialno varstvo.)

Recimo Bobu Bob!: Zagotavljanje udeležbe mladih v družbenem

Foto: Bojan Stepančič

Zavod Bob nudi mladim varno okolje, v katerem si lahko v okviru različnih projektov pridobijo številne kompetence. V nasprotju z rednim šolskim sistemom tu ni učbenikov, zvezkov, testov in izpitov, velja le načelo aktivnega sodelovanja.

Vsak Ljubljčan verjetno pozna in je ponosen na Severni mestni park Navje, kjer se prepletajo številne vsebine od kulturnega do rekreacijskega značaja. Redkokateri sprehajalec pa ve, da tam, zraven znamenitega kulturnega spomenika Navje, stoji stavba Stara pošta, nekoč namenjena za rušenje, danes pa imajo za njenimi zidovi prostore Zavoda Bob.

Ko stopiš skozi vrata, začutiš, da si na posvečenem kraju. Dobrodošel je vsak, edini pogoj je, da si mlad in razigran po duši, da si »odštekan«. Stopnišče, obdano s slikovitimi grafiti, nas pripelje v svetle in prostrane prostore. Iz vseh koticov se razlega smeh in pozitivna energija, tu ni prostora za dolgčas. Za računalnikom skupinica mladih ravno montira film, zraven za mizo fanta izdelujeta maketo ladje in letala, iz kuhinje se širijo omamne vonjave, kajti tam ravnokar poteka kuharska delavnica. Med udeleženci pa je tudi kuža, ki potrpežljivo sodeluje pri vseh dejavnostih.

Kdo so bobovci, kje so in kaj delajo

Dogajanje je na prvi pogled videti čisto naključno in spontano, vendar v resnici ves čas poteka pod budnim nadzorom mentorjev. Kaj se torej dogaja v Zavodu Bob?

Tu lahko srečamo silno pestro populacijo: mladi zanesenjaki, srednješolci s »posebnimi« statusi, nekateri od njih tudi nekdanji, mlade mamice in očki, celo kak bivši zapornik, poleg njih tudi študentje, skratka, vsi tisti, ki so ali zašli z družbeno začrtanih poti ali pa imajo polno glavo idej, pa ne vedo, kako jih udejanjiti. Prišli so z namenom, da bi našli načine za ustvarjalno izražanje, socialno reintegracijo in samouresničitev. Bob jim nudi varno okolje, kjer ni obsojanja, ocenjevanja, kjer se čutijo varne in sprejete in jim mentorji pomagajo s svojo podporo, izkušnjami in znanjem. Mladi lahko v okviru različnih projektov pridobijo številne kompetence, pri čemer se pri učenju upošteva načelo aktivne participacije. V nasprotju z rednim šolskim sistemom tu ni učbenikov, zvezkov, testov in izpitov.

Deset bobovskih zapovedi

Bobovci so sestavili svojih deset zapovedi, ki si kot vodilo njihovega delovanja sledijo takole: 1. Tematsko in problemsko učenje, 2. Interdisciplinarnost, 3. Konkretnost, 4. Življenjska bližina, 5. Ciljno načrtovano učenje s težiščem na akciji, 6. Upoštevanje interesov in potreb udeležencev, 7. Kooperativnost, 8. Odprtost, 9. Izkušnjsko učenje, 10. Učenje kot proces.

Intelektualne in materialne izdelke udeležencev je mogoče videti na spletnem portalu Razstava znanj (<http://razstavaznanj.wordpress.com/>), doživeti na vsakoletnem Pumstivalu ali kupiti na mobilni prodajno-promocijski stojnici.

Kdo se lahko pridruži pisani bobovski družini?

Zavod Bob pod svoje okrilje sprejema predvsem mlade v starosti od 15 do 30 let, s tem da imajo posamezni programi svoje specifične zahteve in omejitve.

Metode dela, ki jih mentorji pri svojem delu uporabljajo, temeljijo na načelu aktivne participacije. Ja, na pojmu, ob katerem so se že številni obregnili in ga je nadvse težko definirati. V praksi se odraža v obliki neformalnega, izkušnjskega učenja, projektnega dela, vključenosti v različne delavnice, skupinskega in individualnega svetovanja, javne predstavitve svojega dela. Pomembno je poudariti tudi, da so udeleženci ves čas aktivno vključeni v nastajanje učnega načrta in učnih vsebin.

Za posamezne dejavnosti, ki zahtevajo specifična znanja, na pomoč priskočijo zunanji sodelavci, ki izvajajo projektne dejavnosti, upoštevajoč usmeritve mentorjev in udeležencev.

Poslanstvo Boba je veliko in pomembno – zagotavljanje aktivne udeležbe mladih v družbenem dogajanju, zlasti tistih, ki nimajo javnega glasu ali pa se njihov glas ne sliši. Recimo Bobu Bob!

aktivne dogajanju

BOB
zavod za izobraževanje
in kulturne dejavnosti
L J U B L J A N A

PROGRAM »PREOBRAT« 2011, 2012, 2013:

je neformalni izobraževalni program, ki motiviranim mladim kadrom s pomočjo integracije pridobljenih znanj, ustvarjene mreže sodelavcev ter mentorske podpore omogoča, da realizirajo svoj tržni potencial. Projekti nastajajo skladno z načeli aktivne participacije in socialnega podjetništva na področjih t. i. »inovativnih zaposlitev« zlasti v obrti, turizmu, kmetijstvu pa tudi v kulturi, socialnih storitvah in informacijski tehnologiji. **PREOBRAT je proaktivna šola za mlade, ki iščemo priložnost za samouresničitev, kjer ne dobiš ocen ali diplome, ampak oblikuješ produkt najvišje kakovosti: znanje in izkušnje za življenje!**

Izvajanje javno-veljavnega programa **PROJEKTNO UČENJE ZA MLAJŠE ODRASLE (PUM) 2008 - 2013:**

Program je usmerjen k reševanju osipništva in mladih brezposelnih. Z inovativnimi učnimi pristopi program dosega odlične rezultate pri motiviranju mladih za nadaljevanje opuščenega šolanja ali k izbrani poklicni karieri (socialna reintegracija). Program temelji na projektne učenju, kjer mladi sodelujejo v vseh fazah projekta, od idejne zasnove in načrtovanja do končne izvedbe in evalvacije.

PROJEKT PUMSTIVAL 2010, 2011, 2012, 2013:

Festival projektne produkcije javno veljavnega programa PUM, namenjen predstavitvi projektov, nastalih v slovenskih PUM-ih ter v partnerskih organizacijah, ki se ukvarjajo z mladinskim delom in neformalnim izobraževanjem na področju MOL. Gre za celodnevno druženje PUM-ovske skupnosti z lokalno mladino, mimoidočimi in obiskovalci festivalskih dogodkov.

PROJEKT RAZSTAVA ZNAJ 2011, 2012, 2013:

je spletni portal zasnovan kot orodje za arhiviranje in sprotno vrednotenje učnih in delovnih dosežkov mladih, vključenih v programe Zavoda BOB. Namen portala je spodbujanje spremljanja osebnega in poklicnega razvoja ter gradnja in negovanje socialnih omrežij mladih (še posebej takšnih, ki lajšajo vstop na trg dela. Nadgradnja programa - "Moja videopodoba" mladim omogoča kvalitetno videopismenost, ki poleg (1) poznavanja vizualnega jezika in (2) sposobnosti kritičnega branja videosporočil obsega predvsem (3) tehnično znanje, potrebno za samostojno produkcijo videoizdelkov, ter (4) sposobnost praktične uporabe videa.

DRUGI PROJEKTI: PROJEKT SANJE ČRNO-BELE MAVRICE, 2010:

Rezultat projekta je dokumentarni film, ki predstavlja skupine, dostikrat izpostavljene diskriminaciji. Film je nastal s sodelovanjem v kampanijah Sveta Evrope: Dosta! in Spregovori proti diskriminaciji in se uporablja kot učni pripomoček za osnovne in srednje šole. **PROJEKT EVS, MvA, 2011, 2012, 2013:** Evropska prostovoljna služba: akreditirana organizacija gostiteljica in pošiljalna organizacija. **PROJEKT »LJUBLJANA JE GETO« 2009:** je film, sprehod po mestu, ki odgovarja na vprašanja, ali živimo v getu in zakaj mladi prebivalci mesta tako mislijo. Projekt mlade nagovarja k prevzemanju aktivne vloge pri oblikovanju družbenega dogajanja in k aktivnemu vključevanju vanj.

POMEMBNO JE VEDETI

Nada Breznik

Na evropski dan epilepsije 11. februarja je v kavarni Slamič potekala okrogla miza pod geslom: **Postavi se za epilepsijo brez napadov in neželenih učinkov. Na dogodku, ki ga je povezovala novinarka Alenka Mirt Iskra, je poleg vrhunskih zdravnikov specialistov, Matevža Kržana, Bogdana Lorberja in primarija Igorja M. Ravnika, klinične psihologinje Vesna Krkoč, sodeloval tudi bolnik, eden redkih, ki je pripravljen javno spregovoriti o tej bolezni. Epilepsijo namreč še vedno zaznamuje stigmatizacija. Marko je predstavnik svetle plati zgodbe o epilepsiji, njegova pripoved je predstavila tisto, česar si gotovo želijo in si vsekakor zaslužijo vsi bolniki. Ob ustreznem zdravljenju je diplomiral in se zaposlil, njegova družina, prijatelji in sodelavci, seznanjeni z njegovo diagnozo, pa znajo ustrezno ukrepati. Obveščeni, razbremenjeni strahu in predsodkov ter solidarni nudijo Marku občutek polnopravne sprejetosti in varnosti, občutek, ki je za bolnika z diagnozo epilepsije izjemno pomemben. Razširjeno mnenje, da gre pri epilepsiji za duševne bolnike in ljudi z nižjimi intelektualnimi sposobnostmi, namreč bolnike potiskajo na obrobje, bolezni se sramujejo in jo prikrivajo.**

Na okrogli mizi so strokovnjaki spregovorili o diagnostičnih postopkih za odkrivanje bolezni, vrstah epileptičnih napadov, možnih sprožilnih napadov, oblikah zdravljenja, negativnih, pa tudi pozitivnih stranskih učinkih novejših zdravil, prvi pomoči pri napadu in drugih temah. Poučno in vedno aktualno, saj je v Sloveniji 20.000 bolnikov z epilepsijo, kar 200.000 je doživelo enkratni napad, v Evropi pa je kar 6 milijonov ljudi z epilepsijo.

Prim. Igor M. Ravnik je opozoril na probleme celostne obravnave in zdravljenja bolnikov, ki jim ozke specializacije na področju medicine nikakor niso v prid. Epileptologija, ki obravnava tretjo najpogostejšo bolezen (za možgansko kapjo in demenco) v Sloveniji, je z razpadom nevropsihiatrije utrpela veliko škodo. Julija lansko leto se je upokojil zadnji specialist nevropsihiater. Celostno obravnavo pacientov, pri katerih je pogosta soobolevnost in socialna izključenost, ogroža tudi ukinitve timov, v katerih so ob zdravnikih specialistih sodelovali tudi klinični psihologi in socialni delavci. Danes je zdravniku na voljo 16 do 17 minut za pregled pacienta. V Sloveniji imamo 4,2 zdravnika na 100.000 prebivalcev, v tujini 2- do 3-krat več. K sreči je sodelovanje s tujino, kamor je na zdravljenje nujno napotiti nekatere paciente, dobro. Primarij Ravnik je poudaril, da naši zdravniki delajo predano, pogosto tudi ponoči in nemalokrat brez plačila. Veliko strokovnega, informativnega in izobraževalnega opravijo prostovoljno.

Spodbudno je, da je obravnava otrok in mladostnikov, ki poteka v sodelovanju s šolami, dobra. Spodbudno je tudi, da pri nas že več kot 20 let izjemno aktivno strokovno-humanitarno **Društvo LIGA proti epilepsiji Slovenije**, katere namen je izboljševati kvaliteto življenja ljudem z epilepsijo. Izdali so več informativnih zloženok, v njihovem okviru delujejo skupine za samopomoč. Prva je bila ustanovljena v Ljubljani junija 1990. V okviru Lige deluje svetovalni telefon EPITEL: 01/ 432 93 93, imajo tudi spletno stran: www.epilepsija.org in elektronski naslov: epilepsija@epilepsija.org.

»Je življenje lahko tudi drugačno?«

Program MEPI – Mednarodno priznanje za mlade

Marko Taljan, Neda Kajfež

Program MEPI - Mednarodno priznanje za mlade, je večstopenjski program, namenjen aktivnemu, kreativnemu in angažiranemu preživljanju prostega časa mladih, ki se v programu srečajo z izzivi na štirih različnih stopnjah oz. področjih: *prostovoljno delo, s katerim mladi prepoznajo pomen in koristnost tovrstnega delovanja; praktične veščine, ki spodbujajo odkrivanje in razvoj osebnih interesov, praktičnih spretnosti in strokovnih znanj; rekreativni šport, ki izboljšuje psihofizične sposobnosti, in odprava, katere namen je spodbujanje pustolovskega duha, želje po odkrivanju novega ter spodbujanje zavedanja o okolju in pomembnosti njegove zaščite. Opisana področja se medsebojno kombinirajo in glede na zahtevnost kombinacije so mladim v programu na voljo tri težavnostne stopnje: bronasta, srebrna in zlata.*

MEPI v svetu

MEPI je eden najbolj razširjenih mednarodno uveljavljenih programov za mlade. Program je bil prvič predstavljen leta 1956 v Veliki Britaniji kot *Priznanje vojvode Edinburškega* (ang. *The Duke Of Edinburgh's Award*). Mladostnike nad 14 let naj bi spodbujal in motiviral, da bi se udeleževali uravnoveženega programa prostovoljnih dejavnosti, ki bi jim omogočil vsestranski osebnostni razvoj.

Danes je program mednarodno uveljavljen kot MEPI (*The International Award for Young People*). Pod različnimi imeni, npr. *Predsedniško priznanje, Državno mladinsko priznanje, Priznanje prestolonaslednika* (Jordanija) ipd., je na voljo v več kot 130 državah po vsem svetu. Namenjen je mladim od 14. do 25. leta in prilagojen potrebam mladih v njihovih lokalnih okoljih. Najpomembnejša prednost programa je, da ga je mogoče enostavno prirediti in vključiti v različna kulturna in družbena okolja, pri čemer ostaja osnovna vsebina programa nespremenjena.

Sodelovanje s šolami in zavodi

Do danes je bilo na osnovnih in srednjih šolah po Sloveniji v program vključenih že več kot 3000 učencev, ki jih skozi izbrano stopnjo programa vodijo MEPI-jevi mentorji in inštruktorji. Spodbujajo jih pri doseganju ciljev in jih usmerjajo na njihovi poti. Med najstniki v Ljubljani so izjemno zanimivi in vedno polno zasedeni že tradicionalni poletni MEPI tabori preživetja v naravi, ki so, s posluhom za potrebe najstnikov, pripravljene in izpeljane v sodelovanju z Javnim zavodom Mladi Zmaji in ob sofinanciranju Mestne občine Ljubljana. Tabor organizirajo in izpeljejo kar dobitniki zlatih priznanj, zdaj že študentje, ki svoje znanje in izkušnje, pridobljene v okviru programa MEPI, prenašajo na mlajše generacije. O zadnjem

taboru, ki je potekal pod naslovom *Pr'klop se na MEPI odklop*, ste lahko brali v lanskoletni, 7. številki Ljubljane, na voljo pa je tudi na socialnem omrežju Youtube.

Program po meri mladostnika

Program MEPI ima netekmovalen značaj in je pisan na kožo posameznemu udeležencu, ki si sam, sproti, glede na svoje zmožnosti, določa cilje in izbere težavnostno stopnjo. Vsi udeleženci programa so neke vrste zmagovalci, saj s kombinacijo svojih intelektualnih in vsakodnevnih praktičnih sposobnosti bijejo tekmo s svojimi strahovi, dvomi, s svojimi preteklimi izkušnjami in znanji. Največ šteje zadovoljstvo posameznika ob širjenju meja lastnega delovanja. Hkrati je mladim, vključenim v program, ponujena enkratna priložnost za povezovanje in krepitev timskega duha.

Program mlade opremi z znanji, veščinami in osebnostno-socialnimi kvalitetami (komunikacija, sodelovanje, reševanje problemov, kreativnost in kritično mišljenje, vodenje, pravičnost, odgovornost, spoštovanje, pripadnost skupnosti, solidarnost idr.), ki jih znotraj formalne izobrazbe lahko pridobijo v manjši meri. V tujini program uživa velik ugled tudi med delodajalci, saj kaže, da je mlad človek pripravljen sprejemati izzive, vztrajati in dosegati rezultate na različnih področjih.

MEPI Slovenija

N: Podmilščakova 24, Ljubljana, prostori Britanske mednarodne šole Ljubljana

Nacionalna koordinatorka:

Neda Kajfež

T: 041/926 068, E: mepi@mepi.info

(Marko Taljan je inštruktor MEPI, koordinater v JZ Mladi Zmaji - ČMC Zalog, Nataša Kajfež pa nacionalna koordinatorka MEPI Slovenija.)

Irena Dokl, absolventka Zdravstvene fakultete Univerze v Ljubljani, zlatnica: »MEPI mi pomeni način življenja. Veliko vpletenih odraslih v moj individualni program (mentorji, inštruktorji, udeleženci itd.) mi pomaga in me spodbuja na življenjski poti še dolgo potem, ko sem uradno zaključila z udeležbo v programu kot udeleženka. MEPI me je usmeril in mi dal priložnosti, da odkrivam čim več svojih talentov ter sledim svojim ciljem, ki so mi najbolj privlačni. Prek MEPI-ja sem spoznala veliko različnih ljudi, razvijala svojo osebnost ter pridobila najrazličnejše veščine, kot npr. sodelovanje v skupini ob upoštevanju strpnosti in razumevanja do drugače mislečih, da prevlada ekipni duh. Hkrati pa me je program spodbudil, da me ni strah postavljati si svojih ciljev, jim pogumno slediti in jih dosegati.«

Foto: osebni arhiv

Irena Dokl

Katja Jezeršek, absolventka Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, zlatnica: »MEPI-ja sem se lotila, ker je obljubljal nekaj novega. Saj smo že prej poznali tabornike, ukvarjali smo se z različnimi športi in hodili v glasbeno šolo, a MEPI je vse te dejavnosti povezal. V današnjem času, ko je povsod vedno več diferenciacije in specializacije, ko je v navadi, da človek natančno poglavlja svoje znanje le o nekem ozkem področju, ponavadi zanemari vse drugo. MEPI pa je s svojo širino in vsestranskostjo, h kateri usmerja, drugačen. V štirih letih programa sem si pridobila ogromno najrazličnejših izkušenj in znanj, prijateljstev in spominov ter spoznala, da je z voljo in trudom mogoče doseči veliko več, kot si drznemo predstavljati. Le upati si moramo! Razlogov, da ostajam v MEPI-ju tudi kot zlatnica, po osvojenih zlatih stopnjah programa, je tako več kot dovolj.«

Foto: osebni arhiv

Katja Jezeršek

Neda Kajfež, Nacionalna koordinatorka programa MEPI Slovenija: »MEPI je okvir, ki te ne uokviri. Je vsestranski življenjski slog, ki žene mojo zvedavost in vedoželjnost in poskrbi, da ostajam nepoboljšljiva entuziastka. Pomeni mi vir za nenehno premikanje meja lastnih sposobnosti. Korak za korakom odkrivaš moč in krepiš vero, da lahko dosežeš navidez še tako oddaljen cilj. Ob tem postajam bogatejša za družbo in prijateljstvo s čudovitimi, srčnimi ljudmi, ki jih srečam na poteh, po katerih me vodi MEPI. To v meni pušča neizbrisni pečat.«

Foto: osebni arhiv

Neda Kajfež

Marija Štremfelj, alpinistka, prof. biologije in mentorica programa MEPI na Gimnaziji Kranj:

»V sivino vsakdanjega življenja posveti žarek. Program MEPI. Ni manj težav in problemov, le spremenili so se. Postali so izzivi, ki jih lahko dosežemo brez strahov in notranjih stisk. Imamo moč, ki jo prepoznavamo in dopolnjujemo na odpravah. Imamo veselje in sproščenost, ki nas prevzame v izvajanju veščin in športa. Odpere se nam svet razumevanja in notranje lepote, ki jo najdemo v srečanju z ljudmi, ko opravimo delo brez plačila. Veliko je možnosti, kako preživljamo čas, a le ena je MEPI. Vredno je poskusiti.«

Foto: osebni arhiv

Marija Štremfelj

S programom MEPI po svetu

Utrinki odprave MEPI – Zlati Nepal 2012

Marko Taljan

Fotografije: Rožle Bregar

Slikovita pokrajina.

Počitek med igro.

Načrtovanje poti.

Ples dobrodošlice ob obisku sirotišnice.

Veselje ob osvojitvi 5145 visokega vrha Surya Peaka.

Nepal, dežela nasprotij, ujeta med mogočno Kitajsko in Indijo, bogata v kulturnem izročilu in od bogov obdarjena s prelepo naravo, z mističnim gorovjem in nasmejanimi ljudmi. To je bil konec leta 2012 dom odprave MEPI – Zlati Nepal 2012, na kateri so dijaki in študentje skupaj s spremljevalci iskali odgovor na brezčasno vprašanje: »Je lahko življenje tudi drugačno?«. Poiskali so ga v objemu prostrane Himalaje, v Langtang National Parku, kamor smo jo mahnilli pod vodstvom Marije Štremfelj, inštruktorice MEPI na Gimnaziji Kranj in izkušene alpinistke, sicer prve in za zdaj edine Slovenke na Mount Everestu. Odprava je za nekaj študentov Univerze v Ljubljani, dijake kranjskih srednjih šol in druge udeležence odprave, mentorje in inštruktorje MEPI pomenila novo stopnico bodisi k spoznavanju in širjenju meja lastnih zmoglosti bodisi k osvojitvi zlate stopnje programa MEPI. Nekaj utrinkov s tega potepanja se je ujelo med dnevniške zapiske v nadaljevanju.

Gorske kočice so varna zatočišča dobre volje, mladosti, velike motivacije in želje, ki smo jo s seboj prinesli vsi člani odprave. 31 nas je bilo, ki smo v Langtang National Parku v objemu Himalaje spletali nova prijateljstva, krepili tovarništvo in čut za skupnost. Mnogi med nami smo se prvič srečali, a ob koncu štirinajstdnevne avanture bi lahko vsak izmed nas pritrtil občutku, da smo postali velika družina.

Pot nas vodi skozi gozd, malo po senci in veliko po soncu.

Ta poskrbi za lažji korak in lepe poglede na prostrane gozdove, ki obraščajo nepregleden gorski masiv. Občudujemo popolnoma »obložene« nosače, večina še ni dopolnila 16 let, ki s tovorom počasi, a vztrajno napredujejo proti cilju. Vsak izmed njih svoj hrbet obteži z dobrimi dvajsetimi kilogrami tovora, ki zanesljivo doseže cilj.

Trde razmere, s katerimi se soočiš v Kathmanduju in Himalaji, nikogar ne pustijo ravnodušnega. Iz popotnika izvajajo sočutje, ki ga doma (pre)pogosto preglasi skrb za nepomembne malenkosti. Preproste hiše, makadamske ceste, skromno oblečeni otroci, od celodnevne dela utrujeni, a kljub vsemu nasmejani domačini, odvisnost od

pogosto krute narave te vrnejo k vrednotam naših prednikov. Skrb za vsakdanji kruh, sožitje z naravo in molitev sestavljajo trikotnik vsakdana, katerega edini cilj se zdi nasmeh. In Nepal jih ima nešteto.

Potovanje v notranjost lastnega bitja se prične, ko zapustimo območje udobja. Spoznamo se, ko naletimo na ovire, zapomnimo si njihovo premagovanje. Pomembne odločitve, kaplje znoja, pritisk v glavi, težke noge nas opozarjajo, da se dogaja nekaj izjemnega. V tišini nešetih korakov, ob pospešenem utripu srca, sredi divje narave je čas in prostor, ki nastežaj odpira vrata do samega sebe.

Smeh in dobra volja sta se kot nalezljiva bolezen širila med člani odprave in drugimi obiskovalci koč. Lahko je samo (bežen) pogled, kretanja ali drobna opazka tista, ki sproži širjenje ustnih koticov in nastanek smejalnih gub. Koliko vicev, anekdot in različnih doživetij smo si izmenjali ali si jih kar sprti izmislili. Ja, trg smeha je dobro opravil svoje delo in v nasprotju s tistim v kapitalizmu smo bili tokrat zadovoljni vsi, tako »potrošniki« kot »prodajalci« sproščenosti, veselja in zabave.

Po devetih dnevih vztrajnega »grizenja« Himalajskih hribov in gora, osvojitvi pettisočaka, obiska številnih vasic in gorskih koč, spoznavanja lokalne (hribovske) kulture, predvsem pa enotedenske higienske abstinence smo se utrujeni in umazani od trekinga z veseljem vračali v svojo bazo Hotel Thorong Peak v Kathmanduju. Misel na (topel) tuš, toplo posteljo in na zaslužen počitek je naš korak le še bolj spodbudila.

Odprava v Nepal se je zgodila ob osebni angažiranosti častnega generalnega konzula Republike Nepal mag. Aswina Kumarja Shresthe. Udeležence odprave je sprejel tako pred odhodom v Nepal kot tudi po prihodu domov, ko je predstavitev programa MEPI, skupaj z ogledom kratkega filma o odpravi MEPI - Zlati Nepal 2012 (glej kodo za mobilni telefon), odrskim srečanjem Yetija, Harryja Potterja in Kekca ter fotografsko razstavo, uvrstil v program svečanega odprtja Generalnega konzulata Republike Nepal in hkratnega napredovanja v naziv častnega generalnega konzula v Etnografskem muzeju v Ljubljani.

(Marko Taljan se je udeležil odprave MEPI - Zlati Nepal 2012.)

Tao G. Vrhovec Sambolec na stičišču znanosti in umetnosti

Nada Breznik

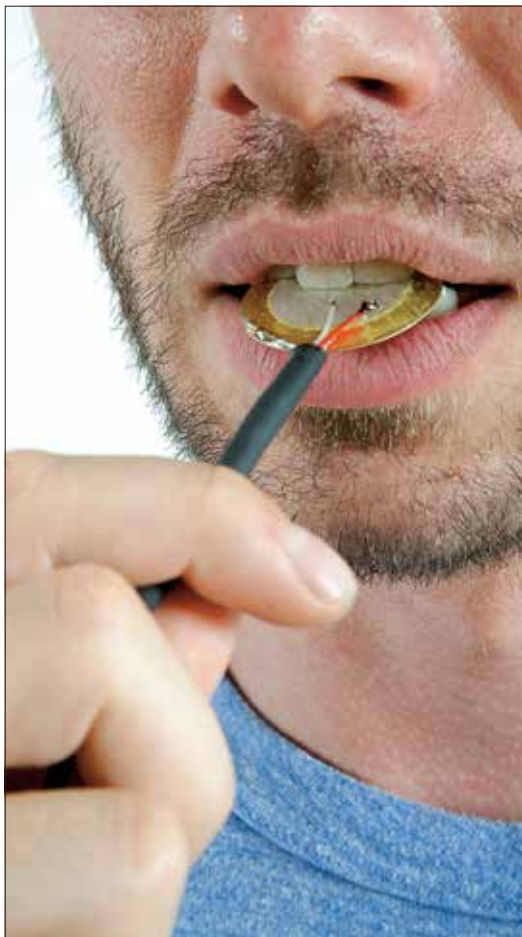

Foto: Ilya Rabinovich

Foto: osebni arhiv

Avdiovizualni in intermedijski umetnik Tao G. Vrhovec Sambolec je tudi avtor znamenitega trdnega zvoka, ki s pomočjo zvočnih lizik vzpostavlja pogoje za slišanje zvoka v vakuumu (na sliki levo).

Ko je v Bruslju potekalo srečanje Sto mladih talentov iz Evrope, so jih organizatorji pomešane po strokah razdelili v delavnice, da bi tam v kratkem času ustvarili različne projekte. Vodilo jih je spoznanje, da talenti z različnih področji v kresanju idej in mnenj razmišljajo inovativno in skupaj ustvarjajo napredne in izvirne kreacije. Kako nadarjen je potem posameznik, ki s svojim umom in delovanjem posega na različna področja, nam ni treba ugibati. Tako deluje Tao G. Vrhovec Sambolec, človek z velikim ustvarjalnim nabojem, občutljivim za poetično, dojemljivim za tehnološko, z idejami v daljni prihodnosti.

Kako je potekalo tvoje izobraževanje in kje si pridobival formalno izobrazbo?

Po srednji šoli sem dve leti študiral filozofijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani, potem pa sem v Norveškem Trondheimu dokončal študij klarineta. Izobraževanje sem nadaljeval na Kraljevem konservatoriju v Haagu, kjer sem študiral kompozicijo v razredu skladatelja Louisa Andriessena. Po diplomi sem tam obiskoval študij sonologije, nato pa magistriral na interdisciplinarnem študiju ArtScience.

Začetki tvojih javnih nastopov segajo v leto 1993 in od tedaj si navzoč na področju avdiovizualnih intermedijskih umetnosti po vsej Evropi. Kateri tvoji projekti so doživeli največji odmev?

Najbolj odmeven projekt doslej je po mojem zvočna intervencija v javni prostor *Reality Soundtrack*. Različica projekta je trenutno na ogled v Ljubljanskem Muzeju Sodobne Umetnosti/MSUM. Intervencija se do danes izvaja in živi v zelo različnih kontekstih po vsem svetu – glasbenih, sodobnih umetniških, medijskih, aktivističnih, izobraževalnih in teoretskih. Zdi se, da ima zelo široko komunikacijsko polje, s pomočjo katerega pridobiva nove pomenne pri različnih zainteresiranih iniciativah in ključnih občinstvih.

Precejšnjo mero pozornosti uživa tudi serija prostorskih postavitev *Virtualne luknje in virtualna ogledala*. Postavitev *Virtualno ogledalo – dež* je bila leta 2010 nagrajena na prestižnem mednarodnem festivalu tehnoloških umetnosti *Ars Electronica* v avstrijskem Linzu. Čisto drugačen projekt,

ki odmeva že 14 let, je elektroakustični duo *Tilt*, ki ga gojiva skupaj s kontrabasistom Tomažem Gromom. Tu gre predvsem za raziskovanje svobodne improvizacije in za odnos med akustičnim zvokom kontrabasa in njegovim digitalno raztelesenim odzvenom.

Za umetniške projekte, ki smo jih videli v Ljubljani, se zdi, kakor da izhajajo iz raziskovanja vremenskih pojavov – dež/voda, veter/zrak – in njihovega prenosa v notranji prostor človekovega bivanja. Januarja si v Aksiomi predstavil projekt *Trden zvok*, ki cilja že v daljno prihodnost ali na področje znanstvene fantastike. Je temu res tako?

Namen omenjenih postavitev – *Virtualnih lukenj* in *Virtualnih ogledal* – je vzpostaviti situacijo, kjer s pomočjo tehnologije zunanji vremenski pojavi, kot so veter, dež in sončna svetloba »prodirajo« v notranjost v njihovih prvotnih oblikah (veter, vodne kaplje, umetno ustvarjena sončna svetloba). Ta premestitev poleg omogočanja taktilne izkušnje pojavov v notranjosti sprevača funkcijo hiše, ki nas varuje pred vremenom, in funkcijo tehnologije, ki nam omogoča, da krotimo naravo in presegamo meje svojih teles.

Posledica tega sprevačanja je, da na primer veter v notranjosti pridobi drugačne razsežnosti, kot jih ima na prostem. Če je na prostem naravna danost, isti veter, ki zdaj pihlja v zaprtem prostoru, dobi razsežnosti dogodka, ki nas lahko napeljuje k misli, oziroma ga lahko izkusimo poetično. Vremenski pojavi, arhitektura in tehnologija tako postanejo gradivo za poetično govorico, ki naslavlja teme časovnosti,

odnosa med zgrajeno notranjostjo in nepredvidljivimi vremenskimi tokovi ter spodbuja vsakdanjo občutljivost kot možnost za aktivno poetično izkušnjo.

Projekt *Trden zvok* je narejen po naročilu za *Moon Life Concept Store*, razstavo idejnih prototipov za prihodnje življenje na Luni na povabilo španske umetnice Alicie Framis. *Trden zvok* govori o imaginarni daljni prihodnosti, v kateri se bo človeštvo naselilo na Luni in se bo skozi generacije spremenilo tako, da bo lahko preživelo v vakuumu. Postavitev z uporabo majhnih zvočnih lizik, poimenovanih *Teethphones™*, omogoča izkušnjo slišanja zvoka v vakuumu in s tem obiskovalca povede v daljno prihodnost. Ta projekt praktično rešuje problem slišanja v vakuumu in naslavlja intimno naravo samega dejanja poslušanja tako na Zemlji kot tudi na Luni.

V Ljubljani se redno predstavljaš, vendar živiš in ustvarjaš tudi v Amsterdamu. Kakšne so prednosti Amsterdama pred Ljubljano?

Ljubljana in Amsterdam sta obe kreativni mesti, kjer je veliko ustvarjalnosti in se v mojem primeru dopolnjujeta. Dolgoletni ljubljanski partnerji, kot so ustvarjalci v *Galeriji Kapelica*, *Zavodu Sploh*, *Zavodu Projekt Atol*, *založbi L'Innomable*, so med drugimi ljudje in ustanove, s katerimi sem v tesnih odnosih in so dragocen in nepogrešljiv del ustvarjalnega in produkcijskega procesa.

Amsterdam je večje mesto, kjer se pretoči ogromno ljudi, prostor je večji in z njim tudi kulturno-umetniške scene. Lahko bi rekel, da je v Amsterdamu bolj urejena politika do neprofitnih in raziskovalnih umetniških dejavnosti.

Sosledje fotografskih trenutkov

Nagrajena fotografija Veronike Popotnig

Stane Jagodič, akad. slikar in publicist

Foto: Veronika Popotnig

Nagrajena fotografija Veronike Popotnig.

Poslanstvo nagradnega fotonatečaja je, da razkriva urbano okolje slikovite prestolnice in spodbuja kreativnost, oblikovano na primerni tehnično-idejni ravni. Natečaj je tematsko omejen, vendar se od avtorjev ne pričakuje zgolj realistično snemanje v obliki klasične razglednice, ampak kreativen postopek, pospremljen s premišljeno izbranim zornim kotom, inovativnim izrezom motiva, harmonično barvitostjo, primerno ostrino in morebitno računalniško obdelavo. Omenjeni pristopi seveda pogojujejo primerno idejnost v razponu od metafizične poetike, prek abstrahirane podobe do humorne sporočilnosti.

Tudi tokratni natečaj se ponša za imenitno bero posnetkov. Za nagrado se je dokaj enakovredno potegovalo kar osem avtorjev: Boštjan Banfi, Mateja Centa, Branimir Turkalj, Ruth Franetič, Tadej Mulej, Gal Kušar, Anže Carič in Veronika Popotnig.

Ker smo sredi zime, je nagrado osvojila Veronika Popotnig, ki je prispevala enajst fotografij, ki prikazujejo širše zimske vedute in detajle urbanega okolja, prekrita s snegom. Nagrajena fotografija prikazuje motiv v parku Tivoli, na katerem je desna polovica kompozicije namenjena temnemu razstavnemu

panoju in leva beli ravnici, ki jo v ozadju krasijo zasnežena drevesa. Motiv gledalca na prvi pogled spravi v zadrego, ker ima občutek, da na panoju visi ogledalo, v katerem se morda zrcali resnična lokomotiva z bližnjega zasneženega železniškega tira, ki loči mestno jedro in romantični park. Šele natančna premostritev posnetka razjasni vizualno uganko, kajti na panoju ni nameščeno zrcalo, temveč fotografija z zimsko motiviko, ki pripada razstavi *Poslikajmo Slovenijo*. Uganka je rešljiva tudi ob dejstvu, da ob snemanju nagrajene fotografije ni padal sneg, na panoju pa je posnetek z močnim sneženjem.

Dokaj smela horizontalna kompozicija nagrajene fotografije v bistvu predstavlja sintezo narave in tehnike, na kateri se naključno ujemata električni napravi v obliki kovinskih tipalk, ki sta pritrjeni na panojih kot reflektor in na obželezniških stebrih v

obliki nosilca električne napeljave, kar daje podobi poseben čar. Zimski motiv ima izredno umirjeno barvitost, kot jo ustvarjata bela snežna odeja in blede svetloba brez živega kolorita.

Nepoznavalec parka Tivoli, ki je pogosto prizorišče fotografskih razstav, bi nagrajeni fotografski motiv dojel kot fotomontažo nadrealistične vsebine, dober poznavalec tivolskega prostora pa jo uzre kot posrečeno kombinatoriko resnične in fiktivne zime. Gre torej za sosledje fotografskih trenutkov dokaj poetične vsebine.

Tudi drugi avtorji – Vitalij Bobenko, Matej Kolakovic, Miha Kuček-Mezek, Tjaša Janovljak, Marta Zorman ter Jure Tome – so poslali solidne tradicionalne posnetke in Jožica Šuštaršič inovativne motive, ki pa žal niso vezani na Ljubljano.

Nagradni fotonatečaj Moja Ljubljana

Avtor vsakokratnega izbranega posnetka motiva Ljubljane prejme 125 evrov. Fotografije za objavo v naslednji številki pošljite najpozneje do 18. marca 2013 na naslov: Mestna občina Ljubljana, glasilo Ljubljana, Mestni trg 1, 1000 Ljubljana na CD-ju ali v fizični obliki ali na e-naslov: glasilo.ljubljana@ljubljanasi.si. Za vse prejete natečajne fotografije si Mestna občina Ljubljana pridržuje pravico, da jih objavi v tiskani in/ali spletni obliki glasila Ljubljana.

Siti besed

Humanitarna akcija za pomoč pri financiranju šolskih malic in kosil se nadaljuje

Aina Šmid

Pobudnika dobrodelne akcije *Siti besed/September 2013* Studio Marketing JWT in Zveza prijateljev mladine Slovenije sta na posebni tiskovni konferenci v drugi polovici februarja predstavila dosedanje uspešnost akcije, ki pomaga slovenskim družinam z osnovnošolskimi in srednješolskimi otroki pri financiranju šolske prehrane. Zaradi izredno zaostrenih finančnih razmer v državi in ukinitvi vrste socialnih subvencij se je namreč veliko družin, ki jih že tako ali tako ogroža gospodarska kriza, znašlo v hudi stiski; družine niso več sposobne zadovoljiti osnovnih življenjskih potreb. Številne prošnje, ki prihajajo na ZPMS in različna društva, opozarjajo, da je bila akcija še kako upravičena.

Kljub novemu zakonu o šolski prehrani je akcija Siti besed še vedno potrebna

Ali se je položaj po sprejetju Zakona o šolski prehrani, ki skuša na sistemski ravni nekoliko pravičnejše urediti prehrano v šolah v resnici izboljšal, kakšen je bil odziv donatorjev, šol in javnosti, kakšni so kriteriji za dodeljevanje pomoči ter koliko otrokom je omenjena akcija pomagala do šolske prehrane, so odgovarjale generalna sekretarka ZPMS Karin Elena Sánchez, predsednica Komisije za socialno humanitarna vprašanja pri ZPMS Anita Ogulin, predsednica ZPMS Darja Groznik in predstavnica pobudnikov direktorica centra pri Studiu Marketing JWT Petra Ravnik.

Z novim Zakonom o šolski prehrani – v veljavo je stopil 1. 2. 2013 –, ki skuša stisko nekoliko omiliti, je sicer zdaj upravičena do polne subvencije za malico približno polovica vseh osnovnošolcev in tretjina dijakov, desetim odstotkom osnovnošolcev pa pripada tudi brezplačno kosilo, zato pomislek, ali je akcija še potrebna. Pri Zvezi prijateljev mladine Slovenije ugotavljajo, da kljub vsemu številnim otrokom še vedno ne pripada pravica do toplega obroka v šoli, zato je akcija Siti besed še naprej zelo na mestu. Šolska malica ob vse daljšem delovnem urniku staršev ali pa finančni nezmožnosti mnogih družin in posameznikov pomeni enega glavnih (zdravih) obrokov v njihovem dnevu. ZPMS je tako pozvala šole in starše, ki ne prejemajo subvencije za šolsko prehrano, da posredujejo prošnjo za zagotovitev malice ali vsaj enega šolskega obroka dnevno v okviru akcije *Siti besed*.

Sredstva za lačne otroke so pri ZPM še na voljo

Prva pomoč je bila izplačana že v mesecu decembru 2012. Gospa Sánchez je povedala, da se je na njihov poziv doslej odzvalo 100 osnovnih šol (od približno 550 v Sloveniji), prejeli pa so prošnje za financiranje šolskih malic in kosil za 701 šolarja. »Danes brezplačno kosi ali malica v šolah 528 šolarjev, saj smo prejeli zahteve za pomoč iz 70 šol, za 30 šol pa te zahteve še pričakujemo, saj lahko kot humanitarna organizacija predamo sredstva le prek posredovanih zahtevkov. Do danes je bilo v akciji Siti besed izplačanih 26.874 evrov in če bi nadaljevali s takšno dinamiko in obsegom tudi v prihodnje, bodo sredstva zadostovala še za dva meseca in pol.« Ker je medtem stopil v veljavo novi Zakon o šolski prehrani, ta hip še ne morejo napovedati, kako bo v prihodnje, želijo pa si, da bi se odzvale še preostale šole v Sloveniji, saj so sredstva, da nahranijo lačne otroke, še na voljo! To je bil tudi eden glavnih poudarkov sklicane tiskovne konference: poziv šolam, staršem in skrbnikom, ki niso prejeli odločb o subvencioniranju šolske prehrane za svoje otroke, da takoj stopijo v stik z ZPMS in dobijo denarno pomoč za prehrano!

ANITA OGULIN:

»OGROMNO DONATORJEV SMO NEPOSREDNO POVEZALI S ŠOLAMI, KJER ZDAJ PLAČUJEJO HRANO OTROKOM«

Kakšne so konkretne izkušnje ob tej akciji in kakšen je položaj otrok in družin pri nas v času krize, smo se pogovarjali z Anito Ogulin, dolgoletno predano borko v različnih akcijah Zveze prijateljev mladine za boljši položaj otrok v Sloveniji in za ozaveščanje javnosti o mnogih skritih socialnih dramah v naši družbi.

Kakšni so bili kriteriji za pridobitev subvencije za šolsko malico ali kosilo?

Revščina je na pohodu. Vsak dan je več družin, ki ne zmorejo same preživeti svojih otrok. Ko smo v lanskem letu sledili mnogim zgodbam glede problema prehrane otrok bodisi znotraj družin bodisi v šolah, se nam je zdelo nedopustno, da bi se takšno stanje nadaljevalo. Projekt *Botrstvo* je že bil eden takih, ki je te zgodbe prenašal naprej v prostor in čas, tudi skozi različne medije, kjer smo lahko neposredno pomagali. Kriteriji so preprosto ogrožena družina brez zaposlitve, morda z različnimi boleznimi, z nezmožnostjo preživetja sebe in lastnih otrok, predvsem pa v okolju, kjer so kršene temeljne pravice otrokom do enakih možnosti zdravega razvoja.

Vsaka zgodba potrebuje ob sabi tudi nek dokument, ki ga pripravi bodisi Center za socialno delo ali šolska svetovalna služba, velikokrat pa tudi zdravstveni domovi ali lokalna skupnost, ki poznajo zgodbo in imajo dostop do družine, ko se z njo tako ali drugače srečujejo. Prošenj je ogromno. Ko smo se lotili projekta *Siti besed*, nam je bilo do tega, da šolske svetovalne službe ocenijo, kateri otrok je lačen in potrebuje pomoč.

V marsikaterem primeru smo ugotovili, da v šolah ne vedo, da so pri njih lačni otroci. Šele nekateri starši so nas opozorili, kaj se dogaja, in prek njih smo v naših dnevnikih aktivnostih odkrili, da gre za lakoto in socialno izključevanje. Tako smo velikokrat prišli do pravih podatkov, kateri otroci potrebujejo pomoč. Ogromno donatorjev smo neposredno povezali s šolami, kjer zdaj plačujejo hrano otrokom. Izjemno pa sem vesela, da lahko s tako akcijo dosežemo tudi tiste otroke, ki bi sicer ostali na robu, neodkriti in bi bili še zdaj lačni.

Kakšen je odziv na akcijo?

Problem je še vedno pereč, saj vse odločbe na centrih za socialno delo o subvencioniranju prehrane še niso izdane. Še imamo lačne otroke, a nimamo priporočil ali računov za to, da bi jim lahko plačevali hrano vsaj v šoli. Za ZPMS je nedopustno, da se vsak dan srečujemo z družinami, ki ne morejo nuditi otroku vsaj enega toplega obroka dnevno. Nimajo za hrano, nimajo za položnice. Ta hip živi pri nas 30 odstotkov družin brez elektrike in brez vode. So družine, ki so deložirane in živijo v garažah ali se selijo na železniške postaje. Najhuje je pri družinah, ki so se, ko so bile še delovno aktivne, zadolžile, ko so kupile ali adaptirale stanovanje, avtomobil, danes pa so ob vse. Ostale so brez vsega in brez možnosti lastnega preživetja. Takšni družini, ki je nekoč veljala za enako med enakimi, je danes hudo pokazati, da ne zmorejo, zato se pogosto same izolirajo in izločijo iz družbe. Lahko si le mislimo, kakšno bo sporočilo otrokom te družine, kjer se starši ves čas počutijo, da niso dovolj vredni, da ne zmorejo naprej. Dnevno se srečujemo s takšnimi otroki. Politika in družba tem ljudem ne bi smeli nenehno sporočati, da bo jutri še slabše, pač pa, da zdaj vsi varčujemo, ker je v državi kriza, in se v skladu s tem tudi vesti. Toda jutri bo za vse bolje. Revščina in pritisk na družine, ki ne zmorejo več preživeti iz dneva v dan, pa je vedno večja.

Je akcija po sprejetju zakona, ki skuša položaj nekoliko popraviti, še potrebna?

Novi zakon še ne pomeni, da smo vsem lačnim otrokom zagotovili topli obrok. Odlično je, da so dijaki dobili svoj topli obrok, učenci v osnovnih šolah pa ga večinoma še nimajo. Malica v osnovni šoli pomeni kruh, jabolko in kakšen namaz, za srednjo šolo pa je to že kar malo kosilo. Prizadevali si bomo, da v Sloveniji ne bo lačnih otrok, pa tudi za to, da bodo pravilno hranjeni. Dokler temu ni tako, bomo z akcijo nadaljevali. Vsak dan več je tistih, ki tega ne zmorejo, zato naj otroci dobijo topli obrok vsaj v šoli.

Ali ni pomoč pri financiranju šolske prehrane le kapljica v morje pri reševanju družinske stiske ogroženih družin?

Revščina je v Sloveniji še vedno stigma. Ne veste, kako dolgo družine čakajo, preden povedo, da živijo v hudi stiski. Zgodbe bi se morda rešile lažje in z manj posledicami za otroke, če bi družina tisti trenutek, ko ne zmore, našla pot do nove rešitve. Prejšnji zakon je razmeroma dobro poskrbel tudi za takšne družine, pogrom revščine pa se je začel s sprejetjem Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev. Toda tudi z novim zakonom o šolski prehrani je postal srednji razred najbolj prikrajšan. Starši, ki so leta 2010, 2011, deloma 2012 še delali, danes nimajo več službe, a nimajo nobene pravice do podpore ali pomoči, ker njihove odločbe kažejo drugačne prihodke. Sredstva, ki so jih prejemale družine kot humanitarno pomoč, javna sredstva in državno pomoč, so na Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve šleli v njihov prihodek in tako mnogim družinam pomoč ukinitili. Ukinitili so preživnine otrokom in otroške dodatke, na tem področju je bila narejena strahotna škoda prav za družine z družbenega dna. Če bo sredstev dovolj – pa jih ne bo, ker poznam situacijo v Sloveniji –, bi bila zagotovo najprej usmerjena v pomoč družinam.

Bodo tovrstne dobrodelne akcije tudi v prihodnosti način reševanja hudih socialnih stisk v državi?

Vedno bolj. Glede na razvoj dogodkov bo človek sočloveku vedno bolj v pomoč. Politika ni ozaveštila stanja državljanov, ki vedno bolj tonejo, državljeni v najhujših stiskah pa to situacijo sprejemajo kot nekakšno lastno krivdo in se zelo težko soočajo s stanjem revščine. Ne znajo odreagirati tako, da bi iskali sistemsko pomoč, ki jim pripada, ampak se velikokrat odzivajo zelo samodestruktivno. Ko pridejo po pomoč, so zgodbe pogosto že zelo tragične. Marsikaterega od staršev ni več ali pa je zapadel v različna bolezenska stanja. In v teh zgodbah je vsakdan več otrok.

Je blaginja v mestu večja ali pa je samo revščina bolj prikrita?

Revščina je bolj skrita. Ljubljana je glavno mesto Slovenije, stičišče različnih kultur, politike itn., zato je njena podoba lepo urejenega mesta s svojim utripom bolj optimistična. Vendar pa se tudi tukaj pojavljajo vse huje zgodbe. Na sistemski ravni bi morali urediti preživetje vseh ljudi, ki ta trenutek ne zmorejo sami. Vse več jih razmišlja o odhodu in za majhno Slovenijo je to nesprejemljivo. Že otroci sami prepoznajo to stigo revščine, zaradi katere jih pogosto izločajo tudi vrstniki ali pa se izločijo kar sami.

POSLOVILI SO SE ŽE PETI BOBRI

Na pustno soboto, 9. februarja, se je v Centru urbane kulture Kino Šiška z *Velikim kosovirskim koncertom* končal 5. ljubljanski festival kulturno-umetnostne vzgoje Bobri, ki je potekal vse od 26. januarja. Festival, ki ga željno pričakuje in vsako leto obišče vedno več kulturnih nadebudnežev, je letos potekal v znamenju glasbe in tako pokazal, da Ljubljana mlajšemu občinstvu ne ponuja le izvrstnih gledaliških, filmskih, likovnih in knjižnih prireditev, temveč tudi glasbene.

Na letošnjih Bobrih so otroci in njihovi spremljevalci lahko obiskali 23 glasbenih prireditev in 43 gledaliških predstav, si ogledali 14 filmov in se udeležili kar 47 delavnic s področja likovne in drugih umetnosti. Za festival je bilo na voljo več kot 15.000 brezplačnih vstopnic, ki so kot vsa leta poprej pošle v nekaj urah. Vse prireditve so bile kljub zimskemu vremenu odlično obiskane, saj so dvorane, v katerih so potekale, kar pokale po šivih.

Tudi letos so Bobri obiskovalcem omogočili, da so pokukali v zakulisje umetniškega ustvarjanja in se na številnih delavnicah, ki so sledile predstavam, koncertom in drugim dogodkom, z umetniki in kulturo seznanili še nekoliko pobliže ter tudi sami postali ustvarjalci. Tako so denimo v okviru glasbenega programa, ki je bil v letošnji festivalski ponudbi novost, lahko inštrumente, ki so jih uporabili nastopajoči, tudi preizkusili ali pa s petjem in igranjem sami sodelovali v predstavi.

Poleg festivalske programske knjižice, ki je zaradi svoje preglednosti, simpatičnega oblikovanja in obilice informacij staršem pri spremljanju kulturne ponudbe za mlade pogosto v pomoč kar vse leto, je stalni spremljevalec Bobrov postal tudi *Bobrov dnevnik*, ki ga pripravlja Kinodvor in je poln zanimivosti iz sveta kulture ter z njimi povezanih raznolikih delovnih nalog. Letos se je knjižicama pridružila še slikanica *Bober Bor*, ki sta jo skupaj ustvarila Andrej Rozman Roza in Zvonko Čoh, izdala pa jo je Mladinska knjiga.

Festival iz leta v leto raste, program je vedno bogatejši in je tako največji praznik kulturno-umetnostne vzgoje v Sloveniji. Festival je pripravljen tako, da so otroci na kulturno prireditev ustrezno pripravljeni in da jim po koncu omogočimo refleksijo in razmislek o doživetem. Festival otroke spodbuja k ustvarjalnosti, jim omogoča spoznavanje različnih umetnostnih zvrsti in razpira obzorja.

Bobri so poleg tega stkali mnoga nova prijateljstva in zopet povezali otroke, pa tudi številne zavode in druge organizacije, ki se ukvarjajo s kulturo za najmlajše. Letos je tako festival pripravilo kar 38 kulturnih zavodov in skupin, ki ustvarjajo v Ljubljani, bobrovske prireditve pa so potekale na 29 prizoriščih v prestolnici.

Po nasmejanih obrazih otrok, staršev, vzgojiteljev in mentorjev sodeč, je festival navdušil številne male in velike kulturnike. Svoje vtise so otroci prelili v številne risbice in spise, ki so jih potlej poslali organizatorjem; tudi s tem so prireditelji festivala Mestni občini Ljubljana, izvršnemu producentu Slovenskemu mladinskemu gledališču in drugim sodelujočim ustanovam dali zagon za pripravo že šestih Bobrov prihodnje leto. Kako bodo obarvani ti, pa je zaenkrat še skrivnost.

Foto: arhiv SMG, Nada Zgank, Nik Rovnan

Utrinki z odlično obiskanega in navdušujočega 5. festivala kulturno-umetnostne vzgoje Bobri, katerega izvršni producent je Slovensko mladinsko gledališče, pripravilo pa ga je kar 38 kulturnih zavodov in skupin. Festival se je dogajal na 29 prizoriščih, več kot 15.000 brezplačnih vstopnic zanj je pošlo v nekaj urah.

SLOVO
ANGELCE ŽIBERNA

»Evropsko leto aktivnega staranja in solidarnosti med generacijami ponuja nove izzive in razmišljanja o zgodovini, ozaveščenosti in stanju uresničevanja ponujenih ciljev. Evropa in svetovna javnost se zavedata novih demografskih premikov, podaljšuje se življenjska doba, kar je kakovostna posledica gospodarskega in družbenega razvoja. To pa ne bi smelo povzročati strahu za prihodnost, temveč je treba v vseh okoljih ustvarjati pogoje za ohranjanje zdravja, za aktivno staranje, zaposlovanje starejših, za ustvarjalno življenje in prispevek vseh generacij k napredku družbenega razvoja. Še posebno je poudarjeno, da naj bi načrtovalci politik na vseh ravneh upoštevali človekovo dostojanstvo in solidarnost, da bi gradili družbo za ljudi vseh generacij,« je eno temeljnih življenjskih sporočil Angelce Žiberna, dobitnice nagrade glavnega mesta Ljubljane, predsednice Sveta za vprašanja starejših Mestne občine Ljubljana, prve sekretarke Zveze društev za cerebralno paralizo Sonček, ki je bila v različnih družbenih vlogah do zadnjega dejavna v prizadevanjih za pravice in dostojanstvo starejših, med drugim tudi kot avtorica prispevkov v glasilu Ljubljana in plemenita gospa, ki se je 20. februarja nepričakovano poslovila od dejavnega življenja za pravično družbo, ki nikogar ne bi izključevala, ampak omogočala medsebojno naklonjeno, oplajajoče in spoštljivo sožitje vseh generacij. Slava njenemu spominu!

Dnevni centri

Mirjana Ribič

Foto: Mirjana Ribič

16. novembra lani so v Dnevnem centru aktivnosti za starejše na Tržaški 37 praznovali prvo obletnico delovanja. Kulturni program so pripravili člani Centra v sodelovanju z bližnjim otroškim vrtcem in folklorno skupino Židan parazol. Slovesnosti se je udeležil tudi idejni oče dnevnihi centrov za starejše in predsednik Mestne zveze upokojencev Ljubljana Marjan Sedmak.

Dnevni centri aktivnosti za starejše ponujajo množico aktivnosti, ki prispevajo k vzdrževanju psihofizične kondicije starejših in omogočajo prijetno druženje. V njih poteka cela vrsta dejavnosti, kot so telovadba, joga, ples, petje, tečaji računalništva, kiparjenje z glino, učenje tujih jezikov, kuhanje, šivanje, druga ročna dela in še marsikaj. Ljubljana ima že sedem tovrstnih centrov, ki so izjemno priljubljeni in dobro obiskani. Centri delujejo na Povšetovi 20, Puhovi 6, Gosposvetski 4, Cesti v prod 8 (za starejše osebe z okvarami sluha Društva gluhih in naglušnih Ljubljana), na Kunaverjevi 15 (v okviru Doma za starejše), na Peruzzijski 103 (v okviru zavoda Papilot), v Novih Fužinah 40 (v okviru Doma za starejše občane Fužine). Storitve dnevnihi centrov aktivnosti so za uporabnike brezplačne, financira jih Mestna občina Ljubljana, vključeni v posamične aktivnosti pa navadno prispevajo simboličen znesek. Ob obisku centrov smo se od blizu prepričali, da je zamisel o ustanovitvi teh centrov prava uspešnica.

Fotografije: Mirjana Ribič

Aiša Vrečar

Vanda Žužek

Biserka Lovše

Tatjana Dorrer

aktivnosti za starejše I

DCA Povšetova 20

Center ima prostore v prvem nadstropju stanovanjskega bloka. To je prvi center, ki je bil odprt v okviru Mestne zveze upokojencev Ljubljana. V veselo žensko družbo nas je povabil Denis Jež, strokovni sodelavec DCA Povšetova. Je edini moški v centru, ki se zelo lepo razume s starejšimi. Medgeneracijska pomoč odlično deluje v vseh centrih in tako je tudi v centru na Povšetovi ulici.

Aiša Vrečar, upokojenka

Vse življenje sem si želela risati in sem končno našla sebe v risbah, čeprav sem mislila, da nisem nadarjena. Mentor je zelo pomemben tudi zato, da krepi našo samozavest, ko nam ne gre. Za svojo dušo igram kitaro in se ob igranju sproščam v družbi svojih kolegic. Hodim na jogo, plešem v krogu; to je poseben ples za sproščanje telesa in duha. Hodim tudi na tečaj italijanščine. Tukaj se odlično počutim, ker mi druženje veliko pomeni. Ni dobro biti sam, ker nas lahko samotna potisne v depresijo.

Vanda Žužek, upokojenka

Dolgo sem bila tajnica društva Ob Robbu, ki deluje že vrsto let in so ga ustanovili zaposleni v Mestni upravi Mestne občine Ljubljana. Prihajam iz slikarske družine Witchar in sem ob delu študirala slikarstvo na Likovni akademiji v Ljubljani. Tri leta volontersko poučujem risanje, slikanje in umetnostno zgodovino. Vodim začetne in nadaljevalne tečaje različnih tehnik risanja, največ pa slikamo olja na platnu. Tukaj imamo tudi čudovito razstavo slik v naši delavnici. Delavnice v naših centrih so zelo pestre in druženje mi veliko pomeni. Lahko rečem, da so udeleženci tečajev slikarstva zelo učljivi, dobro se razumemo in imamo prijetna druženja tudi po pouku. Z udeleženci slikarske delavnice obiskujemo razstave v domačih in tujih galerijah. V okviru programov naših centrov hodim tudi na tečaj nemščine za konverzacijo.

Biserka Lovše, upokojenka

Tukaj se odlično počutim. Hodim na delavnico slikarstva in oblikovanja gline. Sproščam se na jogi.

Tatjana Dorrer, upokojenka

Letos so spet moderna oblačila, narejena iz istega materiala in enake kakovosti z različno poslikavo, kot so: rožice, pikice itd. Šivanje me pomirja, veliko mi pomeni druženje, to je beg pred osamljenostjo. Občasno telovadim, hodim na razgibavanje, ki mu pravimo ples v krogu. To me duhovno krepi.

Nataša Tozon, upokojenka

Že dolgo se ukvarjam z oblikovanjem umetniških izdelkov iz gline, ki so bili razstavljeni tudi v Knjižnici Otona Župančiča. Imam certifikat Obrtne zbornice Slovenije za oblikovanje v glini. Svoje izdelke prodajam tudi v prestižni galeriji v mestnem jedru. Najbolj iskani izdelki so angelčki iz gline. Za centre dnevnik aktivnosti za starejše, ki

jih financira Mestna občina Ljubljana, sem izvedela na letošnjem Festivalu za tretje življenjsko obdobje. Dejavnosti centra je predstavil Denis, strokovni sodelavec iz centra. Navdušena sem bila nad njegovo predstavitvijo. Jeseni 2012 sem se vpisala v center in zdaj uživam v dobri družbi in ustvarjanju. Hodim na tečaj slikarstva in se odlično počutim.

DCA Tržaška 37

Center deluje v pritličnih prostorih nasproti Ilirije. Pred centrom je tudi parkirišče mestnega biciklJa. V njem je velika dvorana za aktivnosti, manjši prostori pa so namenjeni za druženje. Tudi v tem centru smo slišali veliko pohval o organizaciji programov in prijaznosti zaposlenih. Naleteli smo na delavnico tapkanja (EFT), ki je namenjena predvsem sproščanju napetosti in duševnemu zdravju.

Zvone Domačinović, upokojenec

Za nas seniorje je zelo koristno druženje in razgibavanje telesa. Tukaj se počutim odlično, ker smo kot velika družina. Redno obiskujem klasično telovadbo in jo tudi vodim. Ob kavici in čaju se tudi pogovarjamo o vsakdanjih problemih upokojencev in si izmenjujemo zelo koristne informacije o zdravem načinu življenja.

Mirjam Berčič, upokojenka

Tukaj mi veliko pomeni druženje, lahko bi rekla, da sem prerrojena. Vsak dan hodim na telovadbo, dvakrat na teden obiskujem ustvarjalne delavnice. Tukaj smo se naučile delati nakit, čestitke za različne priložnosti, izdelujemo tudi venčke, darilne škatlice in še kaj. Ob četrtek dopoldan vodim tudi delavnico logike in urjenja spomina. »Telovadba možganov« vpliva na različne možganske centre. Nekateri centri v naših možganih so manj aktivni, drugi pa bolj, nekateri celo spiyo. Z različnimi metodami urjenja jih aktiviramo in se nekaj novega naučimo tudi o sebi. Za starejše ljudi je zelo pomembna vaja krepitev trenutnega spomina. Lani sem opravila začetni tečaj španščine, letos pa z izobraževanjem nadaljujem.

Milena Čukić, upokojenka

Po upokojitvi sem se takoj aktivno vključila v družabno življenje našega centra in sem zelo zadovoljna. Tukaj sem pridobila nove prijateljice, s katerimi se družim tudi zunaj centra. Med aktivnostmi mi največ pomenita vadba »tisoč gibov« in joga. Program je zelo pester in vsak lahko najde nekaj zase. V centru sem zelo zadovoljna z organizacijo aktivnosti in strokovnimi sodelavkami centra.

Ana Dukarič, upokojenka

Veliko mi pomeni druženje in dobro razpoloženje, ki ga ustvarjajo tako zaposleni kot tudi mentorji in udeleženci različnih delavnic. Aktivna sem tudi v pevskem zboru, kajti pojem že od otroštva. Petje je zame duševna hrana in sprostitvev.

Se nadaljuje.

Nataša Tozon

Zvone Domačinović

Mirjam Berčič

Milena Čukić

Ana Dukarič

Etnogalerija Skrina

Tradicija s posluhom

Mirjana Ribič

Fotografiji: arhiv etnogalerije Skrina

Notranjost lepo urejene in vselej bogato založene etnogalerije Skrina na Bregu, ki ima na tem mestu trgovino že od leta 1989.

Etnogalerija Skrina je tudi prizorišče številnih kulturnih dogodkov in tudi zato se je že sedemkrat uvrstila med najlepše trgovine v mestnem središču v okviru akcije Znak ljubljanske kakovosti zavoda Turizem Ljubljana. Na sliki: Utrinek o otvoritve razstave sveč.

Etnogalerija Skrina na Bregu 8 v starem mestnem jedru v Ljubljani že od leta 1989 »brska« po babičini skrinji in išče v njej skrite, pozabljene zaklade. Ime nosi po gorenjskem poimenovanju za skrinjo, poslikanem lesenem zaboju, v katerem so naše babice hranile različne vrednosti, namenjene za doto hčerki. V času, odkar je trgovina odprta, so v Etnogaleriji Skrina priredili številne razstave slovenskih umetnikov in oblikovalcev ter seznanjali obiskovalce s številnimi mojstri domače in umetnostne obrti in njihovimi izdelki. Skupaj z njimi so obujali spomine na pretekle dni, na starodavne šege in navade in skušali svojim gostom predstaviti nekatere večšine, spretnosti in predmete iz zakladnice slovenskega ljudskega izročila.

Sedemkratna uvrstitev med najlepše trgovine v akciji Ljubljanski znak kakovosti

V akciji Ljubljanski znak kakovosti v organizaciji Turizma Ljubljana je bila Skrina že sedemkrat uvrščena med najlepše trgovine umetnostne obrti v Ljubljani. V eni od obrazložitev so zapisali: »Etnogalerija Skrina je prodajno-razstavna galerija s poudarkom na domači in umetnostni obrti, njena lastnika pa skozi vse leto pripravljata tudi različne razstave. Tako je velikonočna predstavitev barvanja jajc in belokranjskih pisanic ter izdelovanje butaric postala že kar tradicionalna ...« Označena je tudi v vodiču Loney Planet. Etnogalerija Skrina ima pestro

ponudbo izdelkov domače in umetnostne obrti, spominke in darila, slike in kipe uglednih umetnikov in izdelke sodobnega oblikovanja domačih in tujih avtorjev. Slednje ponujajo tudi v Skrini - Maxi v pasaži Maximarketa na Trgu Republike 1.

Uspešen nastop s pručko na Japonskem

Skrino vodita etnolog Blaž Telban in novinarka Milena Ivanovič. Pred nekaj leti sta se prebila na zahteven japonski trg z leseno pručko, pobarvano s črnimi vzorci, ki spominjajo na kožo psa dalmatinca. O tej izkušnji Milena Ivanovič pove: »Nekatere tradicionalne slovenske predmete smo v Skrini prilagodili današnjemu času, jih nadgradili in opremili

s sodobnim dizajnom.« Tradicionalno slovensko pručko v novi podobi izvažajo v države Evropske unije, v Švico, ZDA in na Japonsko. Za izvoz na tuje trge so morali pridobiti mednarodno veljaven certifikat EN-71. Pobarvali so jo v različne živalske vzorce in pri tem uporabili veliko domišljije. Na japonski

trg so prišli s pomočjo Gospodarske zbornice Slovenije.

»Prijavili smo se na mednarodni natečaj in bili izbrani za nastop na sejmu v Tokiu.

Japonski trg je zelo zahteven, pričakujejo visoko kvaliteto, neoporečnost, natančnost in doslednost. Ko pa je enkrat vzpostavljeno zaupanje, je sodelovanje z Japonci lepa izkušnja.«

Glede na dejstvo, da je Japonska velik trg, smo lastnico vprašali, kdo bo v prihodnje izdeloval pručke, če bo prišlo večje naročilo. »Lahko tudi Avstrijci, Slovaki ali Poljaki ... Mi si vsekakor želimo, da bi bile pručke narejene v Sloveniji, in bomo naredili vse za to, da naročilo ostane doma. Seveda pa to ni odvisno samo od nas. Kot veste, so v zadnjih 20 letih večino pohištvenih tovarn zaprli. Imamo zelo dobro izkušnjo z malimi družinskimi podjetji za predelavo lesa, ki imajo izredno visoke standarde tako glede kvalitete kot rokov. Problem pri teh izdelovalcih pa so proste kapacitete. Dobri proizvajalci so večinoma zasedeni in termin si moraš zagotoviti nekaj mesecev vnaprej. Ko pa se tuji kupec odloči za naročilo, hoče imeti dobavo tako rekoč takoj in zlasti velik kupec, ki je zaradi svoje velikosti tudi razvajen, ne bo čakal. Bo pač kupil kaj drugega ...« Na vprašanje, ali so za Japonce in evropske kupce zanimivi še kakšni drugi etnološki izdelki iz Slovenije, Milena Ivanovič odgovarja: »Zanimivo je lahko marsikaj, je pa

potrebno vedeti, da je današnji trg zasičen z vsemi izdelki in zato impulziven. To pomeni, da je za uspeh poleg kvalitete izdelka, primerne embalaže, zgodbe in marketinga dostikrat potrebna tudi sreča.«

Obstanek na Bregu, ki je v dvajsetih letih povsem spremenil svojo podobo

»Na Bregu 8 smo navzoči že več kot dvajset let in spremembe so ogromne. Prišli smo v času, ko so bili v tem delu mesta še čevljarji, zlasti okrog Šušarskega mostu, pa tudi na samem Bregu. V času, ko fasade na Bregu še niso bile obnovljene in smo se po Bregu še vozili z avtomobili ...« pripoveduje Milena Ivanovič. »To je pravzaprav največja sprememba. Odkar ni več avtomobilov, je Breg prekrasen in zelo privlačen za sprehajanje. Toda zavedati se moramo, da sprehajalci niso kupci, ampak so sprehajalci ljudje, ki so prišli uživati nabrežje Ljubljane. Kupci pa imajo drugačne življenjske navade. Večinoma so to zaposleni ljudje, ki vse dneve delajo in se po nakupih ne odpravljajo peš. Takšni potrošniki hočejo parkirati avto, opraviti nakupe, po možnosti imeti pri roki še trgovino s prehrano in se po celodnevem delu vrniti domov. Zato ni čudno, da so številni trgovci obupali in Breg zapustili. Živahno je predvsem ob nedeljah, ko je na Bregu sejem starin. Tisti, ki vztrajamo, si želimo še več tovrstnih prireditev.«

Odlično dopolnjevanje strokovnjakov različnih strok v Zemanti

Zemanta

Mirjana Ribič

Foto: arhiv podjetja Zemanta

Levo: Boštjan Špetič in desno Andraž Tori, lastnika podjetja Zemanta d.o.o.

Podjetje Zemanta d.o.o. je visokotehnološko podjetje, ki ima sedež v Ljubljani in New Yorku in je v zasebni lasti Boštjana Špetiča in Andraža Torija ter večjih vlagateljev iz Londona in New Yorka. Je član Tehnološkega parka Ljubljana. Razvojni sedež ima v Ljubljani, prodajni center pa v New Yorku. Pred nekaj leti se je začela zanimiva zgodba mladih raziskovalcev, ki so razvili aplikacije za upravljanje z vsebinami oziroma besedili. Gre za urejevalnike vsebine besedil, ki so v veliko pomoč urednikom. Andraž Tori je kot idejni oče in solastnik podjetja pred nekaj leti s svojo ekipo uspel prepričati investitorje za 50.000 evrov semenskega kapitala. Z veliko dobre volje in vztrajnosti pri prijavih na različna tekmovanja so bili uspešni na tekmovanju za start up Seed Camp v Londonu, kjer so se uvrstili med šest finalistov. Od takrat so se jim odprla vrata svetovnega trga. Tako je še ne orliček Tehnološkega parka poletel med orle neusmiljene konkurence visokotehnoloških podjetij, ki se ukvarjajo predvsem z vsebinami.

Zemanta se usmerja v razvoj naprednih tehnologij znanja in gradnjo aplikacij, ki so na kakršenkoli način povezane z avtomatizacijo upravljanja vsebin. Opremljanje vsebin s slikami, povezavami, sorodnimi vsebinami in ključnimi besedami so osnovni gradniki napredne sodobne spletne storitve. Sistemi Zemante samodejno opravijo zamudno uredniško delo. Poslanstvo podjetja je pomoč ponudnikom vsebin za bolj učinkovito in celovito dostavo vsebin na spletu. Z uporabo njihovih storitev lahko producenti z manj dela dosežejo večje občinstvo, njihovi uporabniki pa lažje pridejo do zanimivih vsebin. Podjetje je namreč vodilno na področju semantičnih tehnologij. O delu podjetja smo zastavili vprašanja Boštjanu Špetiču, ki živi in dela v New Yorku skupaj s prodajnim timom podjetja.

Najprej bi vas prosili za pojasnilo, kaj je semantična tehnologija in kaj je bistvo vašega dela?

V bistvu gre za razumevanje naravnega jezika. Naš cilj je, da računalnik naravni jezik razume dovolj dobro, da lahko pomaga pri vsebinskem bogatenju besedila in medijske vsebine med seboj avtomatsko poveže.

Kako vaše aplikacije urednikom olajšajo delo?

Predvsem omogočamo lažje oblikovanje besedila za spletno obliko.

Katere novinarske hiše in katera podjetja v ZDA koristijo vaše aplikacije?

Zemanta trenutno aktivno uporablja več kot 100.000 blogerjev, od velikih hiš pa na primer Forbes in MTV.

Ali ste prisotni tudi na našem slovenskem trgu in na Balkanu?

Naše aktivnosti koncentriramo le na ZDA.

Kako v praksi deluje vaša platforma za oblikovanje vsebine in slik na določenih portalih?

Medtem ko pisec piše besedilo, računalniški program samodejno analizira dotlej napisano vsebino in predlaga slike in povezave na druge spletne vire. Tako članek dobi podobno standardnega spletnega medija in izkoristi možnosti, ki jih ponuja splet – povezave do sorodnih člankov, razlage v Wikipediji in drugih virih, slike ipd.

Kdaj ste začeli kot mlado in perspektivno podjetje in kateri so bili vaši prvi projekti?

Zemanta je bila ustanovljena leta 2007. Prvi produkt je bil sistem **Odprti Kop** za RTV Slovenija. Kmalu pa smo ugotovili, da je slovenski trg premajhen, in se usmerili v tujino. Tja smo šli prek podjetniškega pospeševalnika Seedcamp v Londonu. Od takrat je že kar nekaj slovenskih podjetij našlo pot na tuje trge prek pospeševalnikov v Veliki Britaniji in ZDA.

Pridobitev investicij za tako zahtevne razvojne projekte, kot je vaš, je zagotovo izjemnega pomena. Kje, kdaj in kako ste pridobili prvi kapital, da ste lahko nadaljevali svoje delo v Londonu in New Yorku?

Ob selitvi v London leta 2007 smo se spoznali s potencialnimi investitorji. V času trimesečnega bivanja v Londonu smo zgradili zaupanje in dokazali uspešen potencial naše tehnologije. Tako smo v začetku leta 2008 pridobili tvegan kapital iz Velike Britanije. Vendar smo kmalu ugotovili, da bo naš glavni trg ZDA in zato smo začeli usmerjeno iskanje investitorjev tam. Z veliko dela in sreče nam je to uspelo v dobrega pol leta.

S katerimi velikimi podjetji sodelujete?

Marsikatero večje podjetje je oglaševalec na Zemantini platformi. Omogočamo namreč promocijo vsebin drugim piscem. Zato so naši oglaševalci predvsem

podjetja, ki sama ustvarjajo ali ponujajo veliko spletnih vsebin. Tako se lahko pohvalimo s sodelovanjem z ligo ameriškega nogometa, Coca colom, Disneyem in podobnimi.

Pred nekaj leti ste pridobili milijon evrov tveganega kapitala. Gledano iz perspektive malega podjetja, je to veliko, vendar ko se začne razvoj in trženje, investicije hitro skopnijo. Ali ste dobivali še dodaten kapital in kako se kažejo prvi rezultati, se vlaganja že vračajo?

Seveda, od takrat smo pridobili tudi dodaten kapital. Vsak uspeh pa le dvigne pričakovanja, zato dela nikoli ne zmanjka. Zemanta k sreči že ustvarja kar nekaj prihodkov, vendar smo še vedno v fazi rasti in s tem povezanimi potrebami po kapitalu.

Vaše podjetje ima sedež v Ljubljani in New Yorku. Kateri oddelki delujejo tukaj, kateri pa v ZDA. Je to tudi del razvojne strategije in trženja?

Produktni razvoj je v Ljubljani. Prodaja in marketing pa v New Yorku. Razdelitev vlog temelji predvsem na poslovnih nujnostih in želji, da bi bili kar najbolj učinkoviti.

Katera sorodna podjetja so vaša konkurenca?

Naša konkurenca so drugi sistemi za promocijo vsebin. Neprestano se seveda sprašujemo, kako najbolje razvijati podjetje v prihodnosti. Zato iščemo priložnosti v produktih in trgih, ki so nam glede na izhodišče blizu. Kmalu nameravam izdati še več produktov, ki jih bomo plasirali prek osnovne pomoči ustvarjalcem vsebin.

Koliko razvojnih inženirjev dela na vaših projektih in koliko tržnikov?

Imamo približno 12 inženirjev in štiri tržnike. Potem pa je treba prišteti še marketing, poslovodstvo in podporne dejavnosti, skupaj nas je 30.

Ali je Slovenija kot majhna država nekoliko bolj prepoznavna v ZDA tudi po zaslugi mladih in perspektivnih podjetij, ki pridobivajo kapital v Silicijski dolini?

Cilj teh podjetij je predvsem poslovni uspeh. Včasih to, da si iz Vzhodne Evrope, pomeni plus in takrat to obesiš na veliki zvon. Včasih pa je minus in takrat se obnašaš, kot da si povsem ameriško podjetje. Na področjih, kjer delujemo, pa predvsem pomagamo prodirati še drugim slovenskim podjetnikom. Več, ko nas je, bolj je veselo in uspešno. Dejansko se zdi, da je vedno več slovenskih podjetij, ki vidijo svojo prihodnost na zahodnih trgih.

Glede na dejstvo, da ste vi absolvent sociologije, Andraž Tori pa računalniški inženir, nam lahko zaupate, kako sta obe stroki v vašem podjetju kompatibilni?

Odlično se dopolnjujeta. Podjetje zahteva veliko raznorodnih kompetenc. Več, ko jih imamo skupaj, bolje je.

Meščanke in meščani ste prijazno povabljeni, da prispevate utrinke iz življenja v svojih četrtinskih skupnostih, sporočate o pridobitvah v vašem ožjem življenjskem okolju, pa tudi svoje predloge, pobude in vprašanja, na katera bodo odgovorili sodelavci Mestne uprave. Svoje prispevke pošljite na naslov: ➔

Mestna občina Ljubljana
Glasiło Ljubljana
Mestni trg 1
1000 Ljubljana

e-naslov: glasiło.ljubljana@ljubljana.si.

Četrtni

Foto: osebni arhiv

V nedeljo, 3. februarja 2013, je častiljivi 100. rojstni dan praznovala priljubljena krajanka ČS Bežigrad, ki so jo z obiskom počastili člani Sveta ČS Bežigrad.

Foto: arhiv vrtca Najdihojca

Otroci iz skupine Aeternia pri kosilu in čiščenju okolice.

ČS Bežigrad

Častiljiv praznik gospe Vere Popadič

Svet ČS Bežigrad

Ne zgodi se vsak dan, da bi praznovali 100-letnico rojstva sostanovalke v naši stanovanjski skupnosti. Pa vendar smo tak dan imeli. Gospa Vera Popadič je 3. februarja slavila svoj stoti rojstni dan s sostanovalci na Peričevi 7 v Ljubljani. Rojena je bila v Slavoniji. Njen oče je bil prvi sodnik v Podravski Slatini, mama pa je skrbel za dva otroka in dom. Z bratom sta zelo zgodaj postala siroti. Gospa Vera je imela komaj dve leti. Starša je vzela v takratnem času najbolj zahrbtna bolezen jetika. Pogrešala je toplo roko mame in očeta, zato danes z materinsko ljubeznijo spremlja sina in vnuka na njuni družinski in poslovni poti. Čeprav sirota brez staršev, je končala ekonomsko šolo v Karlovcu. Leta 1938 se je poročila z zobozdravnikom, sama pa je nudila topel dom možu in sinu.

Dolgo časa sta si z možem želela priti v Slovenijo in tu nadaljevati svoje življenje. Želja se jima je izpolnila leta 1967, žal pa je že v letu 1997 postala vdova.

Danes je videti to pokončno ženo, ki še vsak dan nakupuje v bližnji trgovini. Po nakupih se zadrži v krogu prijateljic in prijateljev v slaščičarni. Žal se je krog njenih znank in prijateljev zelo zmanjšal, le ona kljubuje letom. Čestitke! Je dobra sosedka in v naši stolpnici jo imamo vsi zelo radi. Želimo ji še obilo let.

ČS Šiška

Vrtec Najdihojca malo drugače: laktoovovegetarijanska oddelka Aeternia

Bianca Količ, dipl. vzg. pred. otrok

Vrtec Najdihojca je javni zavod, katerega ustanoviteljica je Mestna občina Ljubljana. Vrtec ima 49 oddelkov na šestih lokacijah in ima prostore

v Šiški. Naša temeljna naloga je pomoč staršem pri celostni skrbi za otroke, izboljševanje kvalitete življenja družin in otrok, ustvarjanje pogojev za razvoj otrokovih telesnih in duševnih sposobnosti, uresničevanje zahteve po enakih možnostih in upoštevanje razlik in pravice do izbire in drugačnosti. Smo edini javni vrtec v Ljubljani, ki v nekaterih oddelkih ponuja otrokom, starejšim od treh let, laktoovovegetarijansko prehrano. V nadaljevanju bi vam radi predstavili skupini Aeternia 1 in Aeternia 2, ki jo obiskujejo otroci, starejši od treh let.

Vrtec kot drugi dom

Skupina Aeternia je bila ustanovljena s strani staršev, ki so si želeli, da bi tudi njihovim otrokom vrtec pomenil drugi dom v vseh pogledih. Nekateri principi in vizija staršev iz tistega časa so še danes živi in zaznamujejo nas in naše delo z otroki. V dveh starostno mešanih skupinah so otroci stari od tri do šest let, kar med drugim omogoča, da imajo v skupini lahko tudi sorojenca. Prednost take skupine je v tem, da so starejši otroci dober vzor mlajšim, v odnosu do njih pa se učijo potrebne tolerance, sočutja in nežnosti. Mlajši otroci od starejših pridobivajo na vseh področjih razvoja. Prav tako v tem času še vedno aktivno sodelujejo starši v skupinah, kar se zelo dobro kaže v zadovoljstvu in ponosu otrok, ko eden od njihovih staršev npr. pride v skupino in skupaj z otrokom priredi praznovanje rojstnega dne, pripelje zanimivega gosta, nam predstavi tujo deželo, kjer so bili na počitnicah, nam pokaže v gozdu, kako se pripravi taborni ogenj, nas povabi na svoje delovno mesto (npr. v banko, na RTV, v galerijo, kozmetični studio ...) in še veliko podobnih zanimivih sodelovanj.

Aktivno sodelovanje in vključenost staršev v vzgojno-izobraževalnem procesu

Pri izvajanju vzgojnega dela sledita skupini Aeternii cilj in načelom Kurikuluma za vrtece, ki predstavlja strokovno podlago za delo v vrtcu. Teme in projekte med letom pripravljajo vzgojiteljice, ki upoštevajo želje, potrebe in zanimanja otrok. Tudi starši so pri tem zelo aktivni in so nas že mnogokrat presenetili s kakšno dobro idejo, materialom ali pomočjo. Pomembna značilnost skupine je aktivno sodelovanje in vključenost staršev v vzgojno-izobraževalnem procesu. Starši so se v preteklosti pogosto pridružili otrokom na letovanjih, različnih delavnica in

predstavah, hkrati pa aktivno sodelujejo pri njihovi organizaciji. Prav tako v skupino prispevajo in aktivno prenašajo svoje znanje in ideje. Rezultat sodelovanja staršev z vrtcem je tako izredno pestra in zanimiva ponudba dejavnosti za otroke.

Otroci, starši in vzgojiteljice si želimo, da bi bili otroci čim več časa na prostem. Otrokom nudimo veliko športnih aktivnosti na prostem: od kolesarjenja, rolanja, drsanja ter načrtovanja krajših in daljših izletov v naravo. Vsako leto se udeležimo tudi spomladanskega in jesenskega kroša. V zadnjih dveh letih smo se pridružili inovativnemu projektu *Sobivanje z gozdom* (Zavoda RS za šolstvo), ki nas je še dodatno motiviral, da kar se da veliko časa preživimo v gozdu in ga podrobno raziskujemo ter v njem predvsem uživamo. Ker so otroci v vsakdanjem življenju veliko na prometnih površinah, v vrtcu posvečamo veliko pozornosti tudi prometni varnosti oz. vzgoji (npr. sprehod z očkom policistom).

Vegetarijanska prehrana

Skupina Aeternia se od drugih skupin v vrtcu razlikuje predvsem po tem, da v njej pripravljamo vegetarijansko prehrano. Čeprav nekateri otroci doma sicer jedo tudi meso, se starši zavedajo, da je hrana v vrtcu dobro pripravljena in da otrok dobi vse potrebno za svojo rast in razvoj. Naši kuharji in kuharice se redno izobražujejo in dopolnjujejo svoje znanje na področju vegetarijanske in dietne prehrane in hrana je temu primerno vedno okusnejša. V skupini je velik poudarek tudi na ekološki ozaveščenosti, varčujemo z energijo in vodo, ločujemo odpadke, čistimo okolico in obiskujemo ekološke kmetije.

Joga

Z otroki tudi redno vadimo jogo, saj so njeni pozitivni učinki zelo dobrodošli v teh stresnih časih, v katere so nehoti vpeti tudi najmlajši. Vadba je prilagojena predšolskim otrokom, saj se skozi igro in zgodbe otrok razgiba in sprosti. Za učenje joga vlada izredno zanimanje tudi v drugih skupinah v našem vrtcu. Pri vadbi se nam pridružijo tudi otroci s posebnimi potrebami, kar je hkrati neprecenljiva izkušnja za druge otroke, da se že v času odraščanja naučijo strpnosti in sprejemanja drugačnosti.

Seznanjanje z drugimi kulturami

Drugačnost pa otroci izkusijo tudi v obliki seznanjanja z drugimi kulturami, kar je del našega vsakdana, saj imamo vsako leto v skupino vključene otroke iz različnih držav. Vsi ti otroci govorijo svoj materni jezik in nekaj angleščine, zato smo se odločili, da

razgledi

Fotografije: arhiv OŠ spodnja Šiška

Na Osnovni šoli Spodnja Šiška uspešno opismenjujejo učence in jih učijo tehnike branja po pedagoški metodi Montessori, v okviru katere je učenje tudi zabavno.

Foto: Mirjana Ribič

Letos je Koseški bajer pravo labodje jezero, saj je na njem našlo začasni dom kar 27 labodov.

povabimo v skupino študentko angleščine, da se z nami igra, pogovarja in poje v angleščini. Otroci s tem lažje navezujejo stike z otroki iz drugih dežel in oni se s tem čutijo bolj sprejete. Da se družina počuti bolj povezana in sprejeta v vrtcu, jih povabimo, da nam predstavijo svojo deželo in nas popeljejo v njihov svet kulture in načina življenja.

Javno nastopanje

Otroci v naši skupini zelo radi tudi nastopajo, zato skoraj vsako leto pripravimo predstavo za njihove starše in za otroke celotnega vrtca. Lansko leto pa smo dobili priložnost sodelovanja tudi na tekmovanju na odru Španskih borcev (JSKD - Javni sklad RS za kulturne dejavnosti), kjer smo nastopali z indijansko zgodbo *Raven išče svetlobo*. Tudi letos smo že pripravili predstavo za starše in otroke vrtca; in sicer Juri Muri v Afriki.

Povabilo

Ravnateljica vrtca mag. Liana Cerar poziva vse starše, ki bi radi izvedeli več o laktoovovegetarijskih oddelkih našega vrtca, in vse, ki bi radi vpisali svojega otroka, starejšega od treh let, v skupino Aeternia, da pokličejo na upravo vrtca Najdihojca (svetovalna delavka Darja Krebelj, Gorazdova 6, Ljubljana, telefon: 01/ 50 57 275 ali 041/ 312 955). Z veseljem se bomo dogovorili za obisk v našem vrtcu.

Na OŠ Spodnja Šiška je branje žur

Nina Bradić

Branje je še vedno najučinkovitejši način učenja. In branje ni le del pouka slovenščine, ampak pomemben del kateregakoli šolskega predmeta. To vemo tudi na OŠ Spodnja Šiška, zato smo se vključili v projekt Opolnomočenje učencev z izboljšanjem bralne pismenosti in dostopa do znanja, ki ga vodi Zavod za šolstvo Republike Slovenije.

Uspešna pedagogika Montessori

Vsi vemo, da je učence potrebno naučiti »loviti ribe«, zato smo se odločili, da bomo poskušali slediti misli: »Pomagaj mi, da

naredim sam.« V prvi triadi smo naredili načrt, kako uspešno opismeniti učence in izboljšati tehniko branja. V ta namen smo otrokom ponudili dodatno dejavnost, ki temelji na pedagogiki Montessori. Učenci spoznavajo svet črk na zabaven način in se pri tem niti ne zavedajo, da delajo in se učijo. Ravno to je ključ do uspeha, ki je v interesno dejavnost, pritegnil množico otrok. Veliko zaslug za uspeh dejavnosti imata tudi Cirila Jeraj in Katarina Rebič.

Knjižnica je na vsaki šoli pomemben prostor, pri nas je naravnost čudovit, učenci razredne stopnje knjižnico obiščejo enkrat tedensko in si v njej pripovedujejo zgodbe, spoznavajo nove knjige in seveda najraje žrebajo, kdo bo imel čast prejeti knjižni nahrbtnik, ki bo njegov ves teden. V njem so skrbno izbrane knjige, ki so namenjene otrokom in staršem. Dodan je zvezek, v katerem učenci predstavijo skrivnosti branja, ki so jih odkrili ob prebiranju knjig.

Drugošolci so s pomočjo Tanje Strojane spoznali, da lahko v časopisih najdejo ogromno informacij. Večina jih že zna brati in ko so ugotovili, da lahko v časopisu najdejo obvestilo, kdaj se vrtil njihova najljubša risanka, so bili neizmerno veseli.

Skrivni klub Radi beremo knjige

V drugi in tretji triadi učenci običajno nimajo težav s tehniko branja, vendar pa jim pogosto upade motivacija za branje, zato smo vedeli, da moramo poiskati načine, ki bi jih ponovno vrnil h knjigam. V enem od sedmih razredov so pod vodstvom Tatjane Pleteršek ustanovili skrivni klub Radi beremo knjige (navdih so našli v knjigi Tajno društvo PGC) in si vsak mesec izbrali knjigo, ki jo bodo prebrali in se nato v stilu knjižnega kluba pogovorili o njej in se tako pripravljali na govorne nastope ter se urili v retoriki, saj so morali svoje mnenje vedno utemeljiti.

Šestošolci so brskali po knjižnih policah in iskali knjige, ki bi bile primerne za njihove sošolce, zraven so jim pripisali posvetilo, zakaj so jim neko knjigo izbrali. Pa nismo ostali samo pri knjigah, na razrednih urah so si pripravljali presenečenja, tako da so sošolcu podarili pisemce in časopisni članek, za katerega so predvidevali, da bi ga zanimal. Tako smo učencem brez dodatne prisile predstavili branje kot nekaj zanimivega, zabavnega in hkrati koristnega, saj lahko z iskanjem knjige ali članka sošolcu pripraviš majhno presenečenje, ki mu polepša dan.

Projekt Rastem s knjigo

Agencija za knjigo v sodelovanju s knjižnicami organizira projekt Rastem s knjigo, ki bi lahko ostal samo en obisk v knjižnici. Mi smo se odločili, da bo to dan, ko ne obiščemo samo knjižnice, ampak je to dejaven dan, ko je v ospredju samo branje. Učenci obiščejo knjižnico, dobijo svojo knjigo, nato pa se v šoli spoznajo še z drugimi načini branja. Letos so spoznavali svet navodil in ugotovili, da jih je potrebno natančno prebrati, predvsem pa najprej prebrati vsa navodila in se šele nato lotiti reševanja nalog.

Branje postane v zadnjem delu osnovne šole tudi sredstvo za učenje, da pa je učenje uspešno, je poglobljeno poznavanje bralno učnih strategij. V začetni fazi predstavitve in spoznavanja bralno učnih strategij ima učitelj neizmerno pomembno vlogo. Učitelj je tisti, ki mora učencem pokazati, kako naj se lotijo analize nekega besedila oziroma, kako iz besedila »potegniti bistvene podatke«. Učitelj je tisti, ki mora natančno izbrati besedilo in učencem jasno in nazorno predstaviti bralno strategijo. V drugi fazi učenja je učitelj tisti, ki vodi učenca pri delu in šele v zaključni fazi, ko ima učenec že dovolj izkušenj in znanja, se lahko samostojno loti analize besedila in reševanja nalog, ki so z njim povezana. S tem pri učencu dosežemo, da postane pri učenju samostojen in neodvisen.

Pomemben del projekta je tudi sodelovanje z Zavodom za šolstvo, kjer smo kot vse druge šole dobili svetovalko, ki nas vodi skozi projekt. Katica Pevec Semec nam je vedno v oporo in nam pomaga poiskati luč na koncu tunela, ko je sami ne vidimo. Skupaj krmarimo proti cilju, ko bomo z veseljem rekli, naučili smo jih, da naredijo sami. In to je uspeh.

Koseški bajer je postal labodje jezero

Mirjana Ribič

Ljubljančani iz naselja Koseze in okolice so letošnjo zimo dobili najlepše darilo narave. Na Koseškem bajerju domuje 27 labodov, ki so prava atrakcija za sprehajalce. Znano je, da na Koseškem bajerju že vrsto let, od zgodnje pomladi do junija in potem nekaj mesecev v jeseni, domujeta laboda samca. Od kod pa je zdaj priletelo 27 labodov? Ornitologi pravijo, da so lahko prileteli iz različnih mokrišč blizu Ljubljane ali pa celo iz Avstrije in Madžarske.

Tako velika skupina labodov bo po mnenju dobrih poznavalcev teh ptic težko preživela na bajerju, ker družinski par potrebuje prav takšno jezero za obstoj, drugi labodi pa so odveč. Največji samec med labodi je že pokazal, da je vodja, ker odganja mlajše in manjše labode z bajerja. Vsi labodi so obročkani, pri nekaterih pa smo opazili, da imajo poleg številke še napis Ljubljana.

Kako se bodo razumeli z dvema samcem, ki običajno marca priletita na Koseški bajer, bomo videli. To bo pravi boj za preživetje, lahko pa se zgodi, da bodo odleteli nazaj na večja mokrišča. Sprehajalci ob Koseškem bajerju vsak dan gledajo, kako največji labod preganja mlajše labode po vodi in celo na sprehajalno stezo na obali.

Jejmo in pijmo slovensko

Mirjana Ribič

Na tržnici v Spodnji Šiški med Drenikovo ulico in Celovško cesto je zaživela nova trgovina in spremljajoča ponudba. Zasebno podjetje je skupaj z manjšimi podjetji januarja odprlo nov parkirni prostor, trgovino Na vasi, zelo lepo urejeno vinoteko in restavracijo z domačo hrano.

V vinoteki je na voljo bogata izbira vrhunskih vin skorajda vseh slovenskih vinarjev. Tako se meščani Spodnje Šiške ob domačih dobrotah razvajajo s kozarčkom žlahtnih vin. V trgovini so naprodaj izključno prehranski izdelki slovenskih proizvajalcev hrane, oljčnih olj in še veliko drugih dobrot. Na tržnici se bo spomladi začelo zelo živahno družabno življenje, ki ga bodo popestrili tudi glasbeniki.

ČS Črnuče

Grbine na Cesti 24. junija v Črnučah

V januarski številki glasila Ljubljana smo na strani 18 objavili podatek, da so postavljene tipske grbine na povezovalni poti med bloki – od Ceste 24. junija do Ulice Koroškega bataljona (pri igriščih mimo objektov od h. š. 72 b do 9). Tamkajšnji stanovalci so opozorili, da grbine še niso nameščene, čeprav jih zaradi varnosti otrok težko pričakujejo, zato si je področna služba stanje ogledala, Peter Skušek z Oddelka za gospodarske dejavnosti in promet pa je razlog, da grbine še niso nameščene, pojasnil: »Pri izvajalcu KPL d.d. smo grbine naročili že lani, žal pa jih izvajalec zaradi nenadne spremembe vremena pred koncem lanskega leta ni utegnil tudi izvesti. Kasneje, ko so se vremenske razmere omilile, asfaltne baze niso več dobavljale asfalta, kar je pozimi običajno. Vgrajuje se lahko le primerno topla asfaltna mešanica, kar pa je v zimskih razmerah težko zagotoviti, zato čez zimo asfaltne baze večinoma ne proizvajajo asfaltnih mešanic. Izvedba grbin je obveznost izvajalca, ki bo realizirana takoj po zaključku zimskih razmer. Sicer pa ne gre za grbine na cesti, temveč na intervencijski poti mimo stanovanjskih objektov s hišnimi številkami, ki se glasijo na Cesto 24. junija. Ta intervencijska pot niti ni kategorizirana kot občinska cesta, niti ni v celoti v lasti Mestne občine Ljubljana, niti ni v vzdrževanju Oddelka za gospodarske dejavnosti in promet, je pa v lasti Mestne občine Ljubljana na odseku, kjer bodo postavljene grbine, to je na odseku mimo otroškega igrišča.«

ČS Jarše

90-letnica gasilke Mimi

Mitja Petje

8. decembra 2012 smo se šmartinski gasilci odpravili v Dom starejših občanov na Tabor v Ljubljani, kjer zadnje desetletje živi naša vaščanka in veteranka našega društva Marija Artač.

Foto: Geodetska uprava RS

Napovedanih tipskih grbin na povezovalni poti med bloki od Ceste 24. junija do ulice Koroškega bataljona pri igriščih mimo stavb od h. š. 72 b do 9 izvajalec zaradi nenadne spremembe vremena ob koncu leta 2012 ni mogel izdelati. Postavljene bodo takoj po končanih zimskih vremenskih razmerah.

Ob zvokih harmonike Andraža Zupančiča je skupaj z zbranimi sorodniki, znanci in prijatelji zadonela pesem »Vse najboljše za te«.

Častni predsednik društva Franc Zupančič je v govoru med drugim dejal naslednje: »Če bi hotel v celoti osvetliti delo, ki ga je Marija opravila v društvu, bi to seveda predolgo trajalo. Ne morem pa mimo tega, da ne bi omenil dejstva, da je slavjenka več kot 20 let v društvu opravljala blagajniško poslovanje in njeno vestno delo bi lahko bilo vzor mlajšim generacijam. Da je bilo Mariji gasilstvo položeno v zibelko, ni zgolj naključje, saj izhaja iz gasilske družine. Njen oče je bil ustanovni član, mati pa botra MB Rosenbauer. Bila je prva ženska v društvu, ki je opravila tečaj za gasilko, prejela je več priznanj in odlikovanj. Za današnje slavjenko bi lahko rekli, da je v aktivnih letih v celoti odigrala vlogo gasilskega poslanstva. V 50. letih je podarila svoj izkupiček na loteriji društvu, s katerim so gasilci kupili prvi motorni gasilski voz Opel Blitz.

Tolstoj je dejal, da je v življenju najpomembneje delati dobro. Gasilskega ideala, kako pomagati ljudem v nesreči, si ni razlagala kot nekaj praznega, temveč ga je udeležila tudi v praksi.«

Ob slovesu je obraz gospe Marije Artač kazal neizmerno hvaležnost za ta obisk. Nas gasilce pa je prevzela misel: Kadar človek človeku naredi nekaj dobrega ali mu podari prijazno besedo, se v njem naseli občutek zadovoljstva.

Stisk roke, upanje in želja, da se decembra 2013 spet srečamo!

Kolesarska steza in pločnik ob Šmartinski cesti

»Kot veste, je Šmartinska cesta ena od vpadnic v Ljubljano z veliko prometa. Žal pa od zadnjega križišča iz mesta čez obvoznico naprej proti Sneberjem ni ne pločnika ne kolesarske steze. Da ne govorim o cestni razsvetljavi! Tudi v naselju Sneberje je ozek pločnik le na eni strani ali pa le skozi naselje Snebersko nabrežje. Glede na propagiranje uporabe koles lahko zatrdim, da je kolesarjenje do BTC-ja in nazaj smrtno nevarno, saj je omejitve 70 km/h le na cestnem znaku, v resnici pa vsi vozijo hitreje. Vprašanje: Ali lahko sploh kdaj pričakujemo izgradnjo vsaj kombiniranega ločenega pločnika in kolesarske steze ali je to preveč in moramo biti zadovoljni, da živimo na vasi. Pa čeprav smo v Ljubljani?« spraušuje je v e-pismu gospod Andrej Kmet.

Na vprašanje odgovarja Peter Skušek z Oddelka za gospodarske dejavnosti in promet: »Šmartinska od obvoznice do Šentjakoba je državna regionalna cesta in ni v upravljanju Mestne občine Ljubljana, temveč Direkcije Republike Slovenije za ceste. Mestna občina Ljubljana ureja občinske ceste, nima pa pristojnosti

Foto: Mitja Petje

Zaslужni 90-letni gasilski veteranki Mariji Artač – Mimi, prvi ženski gasilskega društva, ki je prejela več priznanj in odlikovanj za svoje plemenito delo, so na mnoga leta voščili njeni stanovski kolegi.

urejanja državnih cest. Kljub temu MOL spremlja prometne razmere tudi na delu državnih cest in podaja pobude, predloge ter usmeritve glede izboljšanja prometne varnosti. Prav tako MOL sodeluje z DRSC na področju razvoja državnih cest na območju občine. V primeru Šmartinske ceste, kjer je ta brez pločnika in kolesarske steze, je DRSC naročil izdelavo prometne študije, idejne zasnove in zdaj tudi projekta rekonstrukcije Šmartinske ceste. Po tem predlogu je predvideno, da Šmartinska cesta v delu, kjer poteka skozi naselje, dobi vsaj enostranski pločnik, medtem ko za kolesarsko stezo ni prostora. Na križišču Šmartinske ceste z ulico Trbeže je predvideno krožišče. Od tu dalje proti Šentjakobu rekonstrukcija ni predvidena. Na delu Šmartinske ceste, ki poteka po odprtem prostoru (to je med obvoznico in naseljem Šmartno ob Savi, oziroma Hrastje), ni predviden pločnik, ker ni mogoče pridobiti zemljišč, je pa predvidena delna razširitev v okviru razpoložljivih zemljišč. Na tem razširjenem delu, ki bo asfaltiran, bo mogoča souporaba prometne površine za kolesarje in pešce.«

DPM Šmartno ob Savi

Mitja Petje

Na pustno soboto smo v dvorani Kettle bell kluba organizirali pust za najmlajše s poslikavami obrazov. Praznovanja se je udeležilo 71 veselih maškarc s starši, ki so plesale na glasbo DJ Gestapa in uživale v predstavi Čebelica Debelica gledališča »KUC KUC«.

Šeme so pojedle 99 krofov in se ob 12.30 uri poslovile z željo, da drugo leto spet zaplešejo in preganjajo zimo.

V soboto, 23. marca, ob 19. uri gospa Darja z ekipo v čast materinskega dne vabi na Družinski večer v prostore župnijskega ateljeja, na katerem bodo nastopili: Pevski zbor OŠ Nove Jarše, cerkveni zbor, šmarski sekstet in otroci z recitacijami in pesmimi.

Vabljeni vse generacije gledalcev in poslušalcev! Več na <http://www.dpm-smartnoobsavi.si/>.

ČS Polje

Pester začetek leta 2013

Mag. Minka Jerebič

Knjižnica Zalog

V Knjižnici Zalog je bilo konec januarja potpisno predavanje o Armeniji in Gorskem Karabahu. Popotnik Štefan Rehar je zašel na Zakavkazje, kjer ni množičnega turizma. Slikovito je predstavil utrinke potepanja po izredno lepi starodavni deželi Armeniji, ki slovi po številnih

cerkvicah in prelepi naravi s številnimi idiličnimi kotički. Ob počastitvi slovenskega kulturnega praznika so v knjižnici odprli razstavo zaloških likovnih ustvarjalcev, ki bo na ogled do srede marca in si jo je vredno ogledati. Kulturni program so obogatili tamburaši iz Senožet.

Gledališka skupina KUD Svoboda Zalog

Počivala ni niti gledališka skupina KUD Svoboda Zalog. Sredi januarja so ponovili komedijo *Lahkokrilec*, saj je prva predstava požela veliko zanimanja. S predstavo so gostovali tudi v Šmartnem ob Paki, v zaloški dvorani pa je gostovala gledališka skupina KUD Vesel teater iz Dolenjskih Toplic s krstno izvedbo igre Miha Mazzinija PRST.

KD Podgrad

Zelo dejavni so bili tudi v KD Podgrad. Januarja so imeli otvoritvi dveh razstav del 12.

Podgrajskega likovnega tedna. Prva razstava je bila 11. januarja v Galeriji 19 Pr'Krač v Dolskem, kjer je v kulturnem programu nastopila Moška vokalna skupina Sotočje iz Podgrada. Druga razstava je bila 5. februarja v galeriji Mestne hiše, v kulturnem programu pa je nastopil MePZ Pentakord. Člani društva so v Podgradu priredili tradicionalno proslavo ob slovenskem kulturnem prazniku v vaškem domu Podgrad, kjer so v goste povabili Tamburaški orkester iz Senožet. Na proslavi so podelili tudi spričevala prvim petim vodnikom po Ostrovrharjevi poti in častno priznanje Ostrovrhar leta 2012, ki ga je prejelo Mladinsko društvo Podgrad za angažiranost v javnem življenju v kraju in sosedstvu.

Mešani pevski zbor Pentakord, ki je praznoval 30 let delovanja, pa se je januarja odpravil na več gostovanj po krajih Mestne občine Ljubljana, februarja pa nastopil na preglednem srečanju ljubljanskih pevskih zborov

Tekaške proge v Zajčji Dobravi

Ko smo januarja dobili obilico snega, je Turistično društvo Zalog je v sodelovanju s podjetjem Timing d. o. o. v krajinskem parku Zajčja Dobrava pripravilo tekaške proge. Na svoj račun so prišli krajanje okoliških vasi, ki se zelo veselijo, da lahko na smučeh uživajo v domačem kraju.

Vrtca Pedenjped in Miškolin

V Pedenjpedu se je januar začel hitro in aktivno. Sneg jih je zvalil na plano, da so uživali v zimskih radostih. Zimo so najbolj občutili tisti malčki, ki so se odpravili na zimovanje v Zgornje Gorje in od tam na smučanje na Pokljuko. Prvi februarjski teden so namenili kulturi in ga zaključili 7. februarja s proslavo v vrtcu. Nato so sledile priprave na pustni teden, ki se je pričel pri pedenjpedkih že 11. februarja. Skupina najstarejših otrok se je udeležila pustovanja na Ptuj. V torek dopoldan so maskare rajale v vrtcu in se nato podale na sprehod po kraju. Popoldan so povabili na maskarado še starše in občane. Zbrali so se pred vrtcem na Cerutovi 6, nato pa je povorka krenila po Zalogu do Zadružnega doma, kjer so rajali in preganjali zimo. 21. februarja so v vrtcu Pedenjped namenili gledališkimi predstavami. Obiskali so jih vzgojitelji iz vrtca Galjevica »s čisto pravo gledališko predstavo«, popoldan pa so vzgojitelji iz Zaloga odigrali dobrodelno predstavo *Kraljevi smetanovi kolački*. Z zbranimi sredstvi bodo otrokom iz socialno šibkih družin pomagali, da bodo lahko odšli na letovanje.

Januar in februar sta Miškolinčkom ponudila številne priložnosti in izzive za ustvarjanje, raziskovanje in zabavo. Zimsko veselje so užili konec januarja na Pokljuki, kjer so za starejše predšolske otroke organizirali petdnevno zimovanje. V mrzlih dneh tudi na ptice niso pozabili, zato so na svojih igriščih postavili lične ptičnice, ki so jih izdelali otroci so s pomočjo staršev in strokovnih delavcev. 20. januarja so obeležili dan brez TV in računalnika. V pogovoru z otroki so ugotavljali, kako lahko brez televizije in računalnika koristno in zabavno preživimo prosti čas.

Foto: arhiv ČS Polje

Vesel začetek leta s pustnim rajanjem v ČS Polje.

Živahno tudi na osnovnih šolah Zadobrova, Kašelj, Polje in Zalog

V OŠ Zadobrova so organizirali zbiranje odpadnega papirja, striček Pust pa jih je popeljal na športni dan. Učenci OŠ Kašelj so se udeležili tekmovanja LEGO ROBOTKOV. Predstavile so se jim tudi učenke, ki so navdušene ritmične gimnastičarke. Ob kulturnem prazniku so se odločili, da bodo v šolski knjižnici pripravili razstavo starih učbenikov.

Dogajanje je bilo pestro tudi na OŠ Polje. Januarja so imeli kulturni dan, sledilo mu je državno tekmovanje iz astronomije, učenci so se intenzivno pripravljali tudi na Cankarjevo tekmovanje, februarja pa organizirali proslavo ob slovenskem kulturnem prazniku.

Jeseni, ko smo bili priča podivjani naravi, so otroci OŠ Zalog pokazali sočutje. V sodelovanju s Vojašnico Slovenske teritorialne obrambe so organizirali zbiranje igračk, ki so jih nato prišli iskat vojaki in jih odpeljali otrokom na prizadetih območjih. Za učence predmetne stopnje so januarja organizirali predavanja z naslovom *Najstniki in spletno komuniciranje*.

Pustovanje

Komisija za kulturo, pripravo prireditev in informiranje pri Svetu ČS Polje je organizirala že tradicionalno pustovanje v četrtni skupnosti. Pust si je letos izbral za zganjanje pustnih norčij avlo OŠ Polje. Učenci so okrasili avlo, za varnost so poskrbeli gasilci PGD Slape – Polje, pek Božo je napekel ogromno krofov, Četrtni mladinski center Zalog pa je poskrbel za pustne delavnice.

ČS Rudnik

Hobi in umetniško ustvarjanje v Četrtni skupnosti Rudnik

Katarina Šinkovec, predsednica ČS Rudnik

Kadarkoli beseda nanese na ustvarjanje, velikokrat sogovornik postavi vprašanje: »Kakšno ustvarjanje pa?« Res je, tisti, ki smo ročno spretni, niti ne pomislimo, da obstajajo različne vrste ustvarjanja, ki so morda drugim bližje. V našem primeru vedno pomislimo najprej o ustvarjanju umetniškega dela oz. dela, ki je bližje likovnemu ustvarjanju kot kateremu drugemu. Zato lahko rečemo, da je to neke vrste umetniško ustvarjanje, ki ima neko svojo, vsakemu posamezniku lastno vrednost. Tisti, ki še niso večši izdelovanja popolnih dokončnih izdelkov, lahko rečejo, da izdelujejo izdelke za svoj hobi, tisti, ki pa izdelujejo izdelke, ki so dognani in unikatni, pa se lahko imajo tudi za umetnike. Težko pa bi posebej v katerokoli od teh skupin uvrstili vrtničkarje in mlajše osnovnošolce. Tudi oni ustvarjajo, a njihovo ustvarjanje ni hobi, je posebna umetnost, ki je kot starejši ne bodo nikoli več ponovili. Zato so otroški izdelki unikatni vseh unikatov.

Foto: arhiv ČS Rudnik

17. marca 2013 bo v prostorih Konservatorija za glasbo in balet na Ižanski cesti 12 v sodelovanju s Svetom ČS Rudnik potekal prvi Festival FairArt.

V Četrtni skupnosti Rudnik z veseljem spodbujamo ustvarjalnost, tako pri otrocih kot tudi pri odraslih. Vrtec in šola spodbujata najmlajše pri kreativnosti, taborniki so ustvarjalni na raznih področjih, saj učijo mladino različnih trikov in postopkov, kako iz skoraj nemogočega narediš uporabno, v četrtni skupnosti pa že peto leto organiziramo **ustvarjalne delavnice**, ki so za naše krajanje brezplačne in namenjene vsem generacijam. Res pa ne skrivamo, da smo zelo veseli, če na delavnice pridejo odrasli krajanje. In to predvsem zato, ker smo mnenja, da imajo otroci in mladina na voljo zares veliko možnosti za obisk posameznih dejavnosti in delavnic, odrasli pa malo manj. To pa ne pomeni, da mladine pri nas ni, saj vsak odrasli ponavadi s seboj pripelje najmanj enega otroka, zato je pri nas vedno veselo! Več o terminih delavnic boste izvedeli na naslovu ustvarjajmo@gmail.com ali na sedežu ČS Rudnik, tel. 01/ 428 03 45.

Izdelki iz naših delavnic spadajo pod kategorijo hobi, saj izdelke ustvarjalci (mali in veliki) z navdušenjem odnesejo domov. Enako navdušeni kot otroci, ki iz vrta, šole in iz drugih dejavnosti nosijo svoje izdelke.

Vedno pravijo, da so umetniki posebni ljudje, saj neradi prodajajo svoje izdelke. Če dobro pomislim, se s tem deloma precej strinjam, saj ima izdelek, ki si ga sam naredil (pa naj bo to umetnost kakršnekoli vrste), s katerim se po vsej verjetnosti istovetiš in ti je nenazadnje še zelo všeč, posebno vrednost, ki jo kot ustvarjalec ceniš na drugačen način kot drugi. Nikakor pa ne morem trditi, da ustvarjalci niso veseli, če je njihov izdelek všeč še komu. To vedo pravzaprav skoraj že v vrtcu, še bolj pa v šoli, ko se otroci začnejo zavedati pomena prodaje izdelkov. Po vzoru vrta in šole smo v Četrtni skupnosti Rudnik že pred tremi leti izvedli prvi bazar, namenjen našim krajanom. Lanskega decembra smo se odločili in iz več manjših bazarjev, ki smo jih imeli v Vrtcu Galjevica, OŠ Oskarja Kovačiča in ČS Rudnik, pripravili skupen bazar s spremljajočo prireditvijo za otroke kar v športni dvorani Krim. Sejem je bil živ in lepo sprejet.

Ker v Četrtni skupnosti Rudnik spodbujamo in podpiramo delo svojih društev, vedno radi sodelujemo z vsakim društvom posebej. Tako smo bili veseli, ko smo slišali, da bo v naši četrtni skupnosti sredi marca prvič odprla vrata **Festival FairArt**, ki ga vodi Marjana, članica trenutno še neformalnega umetniškega društva iz ČS Rudnik, ki pa bo še pred sejmom postala formalno.

Festival bo v nedeljo, 17. marca 2013, gostoval v prostorih Konservatorija za glasbo in balet na Ižanski cesti 12 v Ljubljani. Obiskovalcem bo na voljo široka paleta izdelkov ustvarjalcev in rokodelcev iz Ljubljane in iz drugih krajev Slovenije. Festival bo združeval ustvarjalce in tiste, ki šele iščejo svojo pot v kreativnost, torej bo to prostor, kjer se bodo srečali različni okusi in ideje. Tudi delavnice Četrtna skupnosti Rudnik bodo tam, da vam pokažemo naše delo. Če spadate tudi vi v ta šopek ustvarjalnosti in bi želeli sodelovati na festivalu, pišite na wearefairart@gmail.com.

Veselimo se novosti, ki prihaja k nam še pred pomladjo, in upamo, da nas obiščete!

ALZHEIMER CAFÉ

Nada Breznik

Foto: Neva Železnik

Štefanija Lukič Zlobec, dr. Aleš Kogoj in moderatorka Alzheimer Caféja Cvetka Zalokar Oražem na pogovoru o Alzheimerjevi bolezni v domžalski knjižnici.

Kavana Union je 23. januarja letos gostila srečanje z naslovom Alzheimer Café, kar je v Evropi že razširjena oblika srečevanja ljudi, obolenih za demenco, njihovih svojcev in prijateljev, zdravnikov, zdravstvenih delavcev in terapevtov, vseh z namenom, da bi si v varnem, prijetnem in spodbudnem okolju izmenjali spoznanja, nasvete in izkušnje, povezane z boleznijo.

Ta način pomoči in podpore se je porodil na Nizozemskem in se kmalu razširil po vsej Evropi. Staranje prebivalstva namreč ni samo problem naše države. Slovenijo je v mednarodno združenje Alzheimer v lanskem letu z vztrajnostjo in poznavanjem delovanja evropskih institucij pripeljala Štefanija Lukič Zlobec, soproga pokojnega pesnika in politika Jaše Zlobca, ki je za to boleznijo zbolel razmeroma mlad. Prav ona je na srečanju uvodoma predstavila društvo Spominčica in njenega predsednika gerontopsihiatra dr. Aleša Kogoja ter napovedala predavatelja večera nevrologa dr. Gorazda B. Stokina. Doktor Stokin, ki je poudaril, da tako laikom kot strokovnjakom predava enako, je predstavil potek neozdravljive Alzheimerjeve bolezni od prvih znakov do neizbežnega konca, razvoj, ki zaradi propadanja možganskih celic povzroči duševni in telesni propad obolelega. Poudaril je, da je Alzheimerjeva bolezen le ena od oblik demence, ki lahko poteka v milejših oblikah. Srečanje se je nadaljevalo s prikazom praktičnih vaj za utrjevanje spomina, pri katerih telesna aktivnost spodbuja pomnjenje. V izvedbo vaj so se vključili vsi navzoči. Vaje za spomin kot tudi nekatere druge oblike pomoči izvajajo v društvu Spominčica, ki združuje prostovoljce, da bi pomagalo ljudem z demenco. Srečanju sta umetniško noto dodala izjemno doživeti nastop dramske umetnice Jerice Mrzel in pesnika Ervina Fritza.

Kljub krutim dejstvom o Alzheimerjevi bolezni je dogodek izvenel v pozitivnem ozračju, ki ga je s svojim odgovorom na vprašanje o smiselnosti zdravljenja, pojasnilom torej, da si vsak oboleli zasluži spoštljivo in dostojno obravnavo in vso potrebno pomoč, ki lahko olajša potek osnovne in spremljalnih bolezni, zaokrožil dr. Stokin.

Srečanja se nadaljujejo po vsej Sloveniji. Nujnost takih dogodkov je potrjeno že naslednje srečanje v domžalski knjižnici, ki je dobesečno pokala po šivih in kjer so mnoga vprašanja, naslovljena na tamkajšnjega predavatelja dr. Aleša Kogoja in gostjo Štefanijo Lukič Zlobec, potrdila številne stiske in zadrege svojcev obolenih. Poudarjena je bila tudi nujnost, da se sprejme nacionalni program za demenco, ter nujnost, da se izboljšajo pogoji bolnišničnega zdravljenja in domske oskrbe bolnikov. Žal pa je v Sloveniji premalo zdravnikov specialistov in v domovih premalo negovalnega osebja.

Zgodbe

Zavoda za oskrbo na domu

NEPREMAGLJIVA

Lili, oskrbovalka ZOD

Nikoli, nikoli / Je nisem videla jokati. / Nikoli, nikoli / Je nisem videla obupati. / Nikoli, nikoli / Je nisem slišala potarnati.

Dolgo sem premišljevala, kako naj jo poimenujem. Nepremagljiva? Neuničljiva? Pogum? Korajža? Ta pogum, ta volja do življenja, ta rdeča nit njenega življenja. Ki ne dopušča dvoma v njen namen in željo – živela bom!

Gospo sem spoznala pred šestimi leti. Simpatična, drobčkana gospa velikih temnih iskrivih oči. V začetku sem ji pomagala pri osebni higieni, gospodinjstvih opravilih in sedanju na voziček. Gospa je zelo komunikativna in veliko sva se pogovarjali. Govori v neponovljivo simpatični mešanici srbsčine in slovenščine, zelo rada se je pošalila na svoj račun in potem izbruhnila v sproščen smeh. Vedno je imela voziček na ročni pogon, rada je šla med ljudi in po svojih opravkih. Ko sem jo nekoč vprašala, če ji ne bi bilo laže z električnim vozičkom, mi je povsem resno odgovorila »Šele takrat bi bila popoln invalid!« Potem se je navihano nasmejala. Rada je vrtela kolesa svojega vozička, s tem si je potrjevala, da je še pri močeh in da zmore. Vsega, kar je lahko še naredila sama, si ni dala vzeti. V njenem stanovanju je bil takrat red in vse pospravljeno in tako je še danes, čeprav danes po njenih navodilih delajo drugi. Še vedno ve, v kateri omari v kuhinji je kaj oziroma bi moralo biti, pa čeprav ni v kuhinjo stopila že vsaj dve leti. Neusmiljena bolezen, neozdravljiva multipla skleroza, s katero se spopada že vsaj petnajst let. Bolezen, ki ji lomi ude, ji strga meso s kosti, jo davi za vrat in ji ne da dihati. Vmes je prebolela raka, preživela kar nekaj operacij zaradi hudih preležanin, med malenkosti spada zlom kolka, kateter, stoma. Bolezen, ki jo je dokončno položila v posteljo. Jo upognila, ampak ne zlomila. Tudi ko je bledla od vročine zaradi hude infekcije, ni klonila in se je pobrala. In ja – res je, enkrat sem jo videla jokati, pa ne zaradi sebe! Jokali sva skupaj, umrla ji je mama.

Bistrega duha, neuklonljive volje in vedno pripravljena na smeh in zbadanja. Zvečer, ko jo pripravljam na spanje, mi vedno reče, naj ji oblečem večerno toaleta. Prvič sem malo debelo pogledala, ni mi bilo čisto jasno, kaj si je zaželela, vedela pa sem, da je spet ena njena potegavščina. In je – večerna toaleta so volnene debele nogavice, da je ne zebe v noge. Smejala se mi je do solz, jaz pa seveda z njo. Ko je moj mali vnuček začel čebljati prve besede, sem ji morala vsakič znova ponoviti, kaj je rekel in kako je izrekel kakšno besedo. Včasih se še slekla in sezula nisem, ko je že vpila »Hitro povejte, kaj si je mali novega izmislil!«

Vsako se na svoj način spopada z boleznijo in tudi ona se. Pri njej sem se prvič srečala z zdravilnimi kitajskimi gobami, energijskimi piramidami, zapesticami za energijo in še čem. Tradicionalni medicini je podala levo roko, modrosti zdravilcev pa desno in tako v troje korakajo naprej, samo naprej. Velikokrat mi je zatrdila, in ne samo meni, vsem, ki hodimo k njej, da je brez nas in naše pomoči ne bi bilo več, da bi obupala in se predala. Da ni nobenega dvoma, da ji pomagamo lajšati posledice bolezni, da se veseli vsakega našega obiska. Da je hvaležna, ker smo in ker smo pri njej.

»Poglejte me,« mi pravi včasih, »poglejte me dobro!«

»Ko vam je najteže v življenju, se spomnite name!«

Spomnim se, draga gospa, velikokrat se spomnim. Ko se opomnim, da sem majhna in malenkostna, da ne cenim dovolj svojega zdravja, da kompliciram z vsakodnevnimi težavami.

GOSPA V ROŽNATEM

Mia,
oskrbovalka ZOD

V njenem domu je vse v znamenju roza barve. Stene so v roza barvi, oblazinjeni stoli, kopalnica, njeni okrasni predmeti so v roza odtenkih ... Ko stopiš v njen ljubki domek, imaš občutek, da si prišel v pravilčno deželo, kjer se je ustavil čas. Gospa se rada ogrne v domačo haljo in obuje srčkane mehke copate, prav ste ugani, ki so roza barve. Z veseljem se pogleda v ogledalo in si popravi lasuljo, saj je že od nekdaj rada urejena. Iz nje sije gracioznost. Kljub pozabljivosti, ki jo tare zadnje čase, je še vedno Dama z veliko začetnico!

Skupaj se sprehodiva do njene kuhinje, kjer ji postrežem kosilo, nalijem kozarec pijače in najin pogovor steče. Skoraj vedno me vpraša: »Kdo ste pa vi? Zakaj ste pa prišli k meni?«

Odgovorim ji: »Prišla sem k vam, da vam postrežem kosilo, malo pospravim in vam delam družbo. Ko boste želeli, se bova tudi skopali.«

»To je pa lepo, da pridete k meni. Jaz sem najbrž že v teh letih, ko mi pripada takšna pomoč. Veste koliko let imam?«

Gospa je v častljivih letih. Velikokrat se ne spomni, koliko je stara, zato vpraša nas.

Včasih me med pogovorom vpraša: »Ali veste, ali imam moža?« Ker poznam njeno življenjsko zgodbo, ki mi jo je gospa skozi večkratna druženja postopoma odstirala, ji lahko odgovorim na vprašanje.

Pogovor je vedno zanimiv in dragocen, čeprav se velikokrat dotakneva enakih tem, a vmes se gospa spomni novih dogodkov iz svojega življenja, da lahko sestavljam mozaik, ki ga oblikujem v veličastno celoto. Tako ji vedno lažje odgovorjam na njena vprašanja o njenem življenju.

V pogovoru lahko gospa dela bilanco svojega življenja, čeprav se čez nekaj trenutkov ne bo več spomnila, kaj se je dogajalo. Globoko v sebi ve, da ji spomin ne služi tako kot nekoč, saj mi večkrat reče: »Moje življenje je lepo, nič mi ne manjka, sem zdrava in nič me ne boli, hvala bogu, ampak moja glava mi nagaja, ko moram vas spraševati o sebi.«

Gospa ima čudovite svetle trenutke! Spoštljivo in s hvaležnostjo se spominjam najinih trenutkov.

Mleko na ljubljanskem podeželju

Mag. Maruška Markovčič

Poleg pridelave zelenjave, poljščin in sadja ima živinoreja v kmetijstvu na ljubljanskem podeželju pomembno vlogo. Prevladuje reja govedi. Leta 2010 (vir: Popis kmetijstva 2010) je bilo evidentiranih 480 kmetij, na katerih so redili 6872 glav govedi, od tega 2800 krav. Živinorejske kmetije so pretežno usmerjene v prirejo surovega mleka, ki ga prodajajo ljubljanskim mlekarnam ter individualnim kupcem na domačem dvorišču, v zadnjem času pa tudi s pomočjo mlekomatov. Poleg govedoreje je na hribovitem območju razvita tudi reja drobnice. Mestna občina Ljubljana spodbuja prosto rejo živali in pa pašo. Tako je na območju Mestne občine Ljubljana urejenih več kot 679,5 ha pašnikov. Paša preprečuje zaraščanje območja in ohranja podobo kulturne krajine.

Foto: Dunja Wedam

Živinorejske kmetije na ljubljanskem podeželju so večinoma usmerjene na prirejo surovega mleka, ki ga prodajajo ljubljanskim mlekarnam in individualnim kupcem na domačem dvorišču, v zadnjem času pa tudi s pomočjo mlekomatov.

Pridelava mleka na podeželju

Do konca druge svetovne vojne so na območju današnje Mestne občine Ljubljana prevladovali kmetije z le nekaj glavami goveje živine. Mleko, včasih tudi skuta in maslo, je bilo namenjeno prodaji in lastni porabi. V mesto, na tržnico in po domovih so ga vozile ženske (večinoma gospodinje ali neporočene ženske na kmetiji, *tete*). Znanе so bile *mlekarice* iz Črne vasi, Lip in Ižanske ceste. Krave so molze zjutraj in zvečer, ohlajale pa so ga v bližnjih potokih in jarkih. Najpogosteje so ga vozile do Zidarjevega grabna v Črni vasi, ki tudi poleti ni imel več kot 16 °C.

Mleko so iz bližnjih vasi v mesto nosili peš ali vozili s kolesi. Iz malo bolj oddaljenih vasi so ga vozili z mlekarskimi vozički in tricikli, iz bolj oddaljenih krajev pa s konjskimi vpregami. Redki so prihajali v mesto z avtomobilom in z železnico. Najpogosteje so ženske z ravninskega dela današnje MOL uporabljale mlekarski voziček. Že leta 1840 naj bi ga zasnoval duhovnik Blaž Potočnik. Enoosni, dvokolesni ročni voziček z eliptičnimi vzmetmi so poleg prodajalk mleka uporabljale tudi branjevke za prevoz zelenjave ter bizoviške perice za prevoz perila v mesto. Imel je velika tanka kolesa, ženske pa so ga potiskale pred seboj. Bil je dovolj visok, da je omogočal transport tudi v primeru visokega snega. Voziček je imel lep, umetelno kovan zgornji del, kamor so naložili posode z mlekomo. Na notranji ali zunanji strani pa je bil vedno monogram lastnika.

Živahna prodaja mleka je potekala na osrednji ljubljanski tržnici. Poleg kmetic in mlekaric so mleko prodajali tudi prekupčevalci z mlekomo. Nadzor nad njimi je izvajalo mestno tržno nadzorstvo skupaj s higienskim zavodom. Ukvarjali so se predvsem s prekrškom mešanja mleka z vodo, največji problem pa je bila higiena. »Vsako jutro lahko vidimo na ljubljanskih ulicah, da način dostave mleka ni baš idealen. Na mnogih ročnih vozičkih in vozeh opazimo polne mlečne vrče med sočivjem in celo med kuretino. Na vozeh prelivajo mleko iz večjih posod v manjše, pri tem se pomeša mleku pogosto kajpada tudi oblak prahu, ki prihaja izpod metle cestnega pometača.«

Poleg tržnice so nadzor mleka izvajali tudi na mitnicah, ki so bile postavljene na večjih vpadnicah v mesto ob mestni meji na Vodovodni cesti, v Spodnji Šiški, v Dolnicah, v Podutiku, v Gozdu, na Brdu, na Polhograjski, Tržaški, Opekarski, Ižanski, Dolenjski, Poljanski, Zaloški in Šmartinski cesti, Med hmeljniki (v bližini današnjih Žal), na Brinje in urad na glavnem kolodvoru. Po podatkih naj bi mesto leta 1939 poleg kmetij, ki so spadale pod mesto (Krakovo, Trnovo), zalagalo z mlekomo kar 700 kmetij, 31 prekupčevalcev in 10 zadrug iz 125 krajev od današnjega zelenega zaledja Mestne občine Ljubljana pa vse do Grosupelj, Radomelj, Medvod, Škofje Loke in Sore. Tega leta je Ljubljana štela 87.000 prebivalcev in je dnevno porabila dobrih 26.000 l mleka. Ljubljčan je takrat popil 110 l mleka na leto, Švicar pa v povprečju kar 380.

Po 2. svetovni vojni je bila obvezna oddaja mleka, t. i. navod. V vash so bili posebni zbirni centri, kamor so morali vsak dan oddati mleko. Količina je bila določena glede na velikost družine in posesti. Ko so okoli 1965. leta začele delovati ljubljanske mlekarnе, so bili uvedeni tudi strožji higienski standardi; prodaja po hišah je bila prepovedana, prekrškarice pa je preganjala policija. V 60. letih se je začela specializacija kmetij, s tem pa se je tudi povečala prireja mleka. Glavne odkupnice mleka so bile ljubljanske mlekarnе. Z ukinitvijo mlečnih prog konec 90. let 20. stoletja na vzhodnem delu Mestne občine Ljubljana je kar nekaj kmetij prenehalo z oddajo mleka.

Ljubljanske mlekarnе

Prva mlekarna v Ljubljani je bila leta 1887 vpisana v zadrugi register pod imenom Erste Krainische Milchgenossenschaft in Laibach RGMBH. Zaradi finančnih težav je kmalu po ustanovitvi prenehala delovati. Šele 1925. leta so v nekdanji pivovarni na Maistrovi ulici 10 ponovno ustanovili Združene mlekarnе, pozneje pa Osrednje mlekarnе. Mleko so filtrirali, pasterizirali, hladili in avtomatsko polnili v razkužene steklenice. Med drugo svetovno vojno je odkup mleka oteževala

bodeča žica. Vpeljan je bil obvezen odkup, mleku so odzvali toľščo in ga tipizirali na 1,8 odstotka maščobe.

Po drugi svetovni vojni je bila zaradi pomanjkanja zahtevana racionalna poraba mleka. Razdeljevali so ga v predpisanih količinah, za potrebe zdravstvenih ustanov, za otroke, bolnike in starejše. Leta 1948 je prišlo do ustanavljanja posameznih večjih mlekarn po vsej Sloveniji, ustanoviteljske pravice pa so prevzeli pristojni ljudski odbori. V Ljubljani je novo podjetje Mleko poleg mlekarnе na Maistrovi ulici prevzelo tudi vse mlečne prodajalne. Tudi po odpravi obveznega odkupa mleka 1950. leta se razmere niso bistveno izboljšale. Da bi bilo mleka v Ljubljani dovolj, so ga morali dovažati iz najbolj oddaljenih krajev Slovenije in visoki transportni stroški so podjetje Mleko pripeljali v težak gospodarski položaj, tako da so ga morali leta 1952 celo zapreti. Glavna zadruga zveza je prevzela proizvodni obrat in ves odkup mleka in ustanovila svoje mlekarsko podjetje pod imenom Zadruga mlekarna. Mestni ljudski odbor je za oskrbo mestnega prebivalstva z mlekomo ustanovil trgovsko podjetje Mleko.

Novo mlekarno na Vodovodni cesti je začel graditi že Mestni ljudski odbor, glavna zadruga zveza pa je za gradnjo odprla posojila, a je kljub vsemu niso mogli dokončati, saj je bilo denarja še vedno premalo. Pomemben začetek naprednega mlekarnstva sega v leto 1954, posebno poglavje v zgodovini ljubljanskega mlekarnstva pa se je pričelo 2. avgusta 1956, ko se je podjetje preselilo iz nekdanje pivovarne v Maistrovi ulici v nove prostore v Tolstojevi ulici 63.

Ljubljanske mlekarnе so bile ustanovljene leta 1956 kot podjetje Glavne zadruga zveze Slovenije, združevale pa so Zadruga mlekarno in trgovsko podjetje Mleko. Na začetku je nekaj več kot 200 delavcev skrbelo za ponudbo več kot 60 tisoč litrov mleka na dan, ki so ga polnili v steklenice. Le leto po ustanovitvi so v svojo ponudbo uvrstili tudi jogurt, smetano, skuto in sir. Leta 1958 pa so ljubljanske mlekarnе kot prve v državi začele s proizvodnjo sladolev. Na tržišču se je pojavila

legendarna Lučka, ki je generacijam dala ime za sladolead na palčki. Posebna prelomnica je bilo leto 1967, ko so začeli proizvajati Alpsko mleko, že od leta 1974 pa je na tržišču tudi sladolead Planica.

Osnovna naloga je bila: oskrbeti potrošnike z dobrim, zdravim mlekom in mlečnimi izdelki. Uvedli so stalen in sistematičen nadzor mleka, ki so ga pridelovalcem plačevali ne samo po količini maščobe, ampak tudi po številu mikroorganizmov v njem. Uredili so odkupne postaje tako v združnih zbiralnicah kot na družbenih posestvih. Tako so se Ljubljanske mlekarnice nekdanje konzumne mlekarnice, ki je skrbelo predvsem za oskrbo Ljubljane z mlekom, razvile v industrijsko mlekarno, ki je proizvajala tudi za širši trg takratne države. Danes Ljubljanske mlekarnice na leto predelajo okrog 200 milijonov litrov mleka, kar je okoli 50 odstotkov vsega odkupljenega mleka v Sloveniji.

Mleko v prehrani

Začetki pridobivanja in predelave mleka segajo tisočletja v preteklost. Najverjetneje je bil severni jelen prva udomačena žival, ki je dajala človeku mleko. Danes poleg kravjega uživamo še mleko koz in ovc, oslov in kobil, po svetu pa mleko dajejo še jak, bivol, zebu, lama, kamela ... Najverjetneje sta bila prva mlečna izdelka ravno kislilo mleko in sir, ki sta nastala po naključju, ko se je skisalo oz. sesirilo mleko, shranjeno v lesenih posodah ali živalskih mehovih. Kisanje mleka povzročajo mlečnokislinske bakterije, za pridelavo sira pa moramo mleku dodati še sirilo (strjevalni encim, ki so ga sprva pridobivali iz membrane živalskih želodčkov, največkrat telečjih).

Mleko sestavljajo voda, maščoba, beljakovine, laktoza, minerali, encimi in zaščitne snovi. Glede na vsebnost maščobe razlikujemo polno, polposneto in posneto mleko. Z različnimi postopki obdelave pa se izdelujejo tudi koncentrirani mlečni izdelki – evaporirano mleko (odvzame se mu določena količina vode), kondenzirano mleko (evaporirano mleko, ki se mu doda še 40 % sladkorja) ter mleko v prahu. S fermentacijo se mleku podaljša uporaba, z mlečnokislinsko fermentacijo pa pridobivajo kislilo mleko, jogurt, kefir, sladko in kislilo smetano. Pogosta izdelka, ki dopolnjujeta našo prehrano, sta še surovo maslo in sir.

V Sloveniji smo doslej uspeli z oznako geografsko poreklo (celotna proizvodnja mora potekati znotraj natančno definirane geografske območja, lastnosti proizvoda pa morajo odražati vpliv geografskega območja) zaščititi Nanoški sir, sir Tolminc, Bovški sir ter sir Mohant. Lahko bi rekli, da je mleko popolna hrana. Žal se vsako leto povečuje število ljudi, ki so alergični na mleko in mlečne izdelke.

Na ljubljanskem podeželju je bilo mleko – v različnih oblikah – pogosto na mizi. Za zajtrk so gospodinje pripravile močnik, za dopoldansko malico kislilo mleko s kruhom, žganci ali cesarskim

Foto: Dunja Wedam

Dnevno sveže mleko na mlekomatih.

pražencem (šmornom), za kosilo pečen krompir s čebulo in kislilo smetano, krompir v oblicah – neolupljen krompir so na spodnji strani posolile, dodale kislilo mleko in ocvirke ter spekle v peči. Pripravljale so tudi stročji fižol, zabeljen s kislilo smetano ali z ocvirki. Za večerjo je bila pogosto na mizi pečena mlečna prosena kaša s suhimi slivami in kislilo mleko.

Ponudniki surovega kravjega mleka

Kmetija Babnik – Valentin Babnik

Vodnikova 123, 1000 Ljubljana

M: 041/ 427 544

E: babnik25@gmail.com

Ponudba: surovo kravje mleko

Prodaja: na kmetiji – vsak dan ob 19:00

Kmetija Bitenc – Marko Bitenc

Ulica bratov Novak 5, 1211 Ljubljana Šmartno

M: 041/ 219 838

Ponudba: surovo kravje mleko

Prodaja: na kmetiji – vsak dan med 18:00 in 19:00 uro

Mlekomat: Šentvid, Prušnikova 57, 1210 Šentvid – pri

Gasilskem domu

Kmetija Ježek – Franci Ježek

Cesta vstaje 1, 1211 Ljubljana Šmartno

M: 031/ 635 057

Ponudba: surovo kravje mleko

Prodaja: na kmetiji – vsak dan do 19:00 do 19:30

Kmetija Kodran – Janez Kopač

Medno 18, 1000 Ljubljana

M: 041/ 545 301

Ponudba: surovo kravje mleko

Prodaja: na kmetiji – vsak dan oz. po predhodnem

dogovoru

Kmetija Pr' Eržen – Janko Jenko

Mladinska 85, 1000 Ljubljana

M: 031/ 258 245

Ponudba: surovo kravje mleko, sirarstvo (v pripravi)

Prodaja: na kmetiji, po naročilu

Kmetija Pri Koncu – Filip Čemažar

Kleče 25, 1000 Ljubljana

M: 031/ 268 096

E: filip1983@gmail.com

Ponudba: surovo kravje mleko, sirarstvo (v pripravi)

Prodaja: na kmetiji – vsak petek

Ponudniki izdelkov iz mleka

Kmetija Pozaršek - Strle – Zdenka Strle

Ižanska c. 336, 1000 Ljubljana

M: 041/ 642 231, T: 01/ 427 47 03

Ponudba: mlečni izdelki – skuta, smetana, kajmak, siri

iz slanice, jogurt sadni in navadni, maslo, sirotka

Prodaja: Osrednja tržnica v Ljubljani in Tržnica BTC

– vsak delovni dan

Kmetija Pri Strahu – Marjan Krizman

Ižanska c. 338, 1000 Ljubljana

M: 041/ 608 935, T: 01/ 427 23 01

E: sirarstvo.krizman@gmail.com

Ponudba: surovo kravje mleko, mlečni izdelki – skuta,

kislila smetana, sladka smetana, kajmak, maslo, siri

(v slanici, dimljeni, česnov, za žar), sadni in navadni

jogurti

Prodaja: Osrednja tržnica v Ljubljani – med 7:00 in

14:00, na kmetiji – popoldan oziroma po dogovoru

Mlekوماتi

<http://www.mleko-mat.si>

<http://mlekوماتi.com/>

Mlečna prosena kaša s suhimi slivami

1 l mleka, ½ kg prosene kaše, sol, maslo, sladkor

Surovo proseno kašo vmešamo v soljeno mleko, ki smo mu dodali maslo. Kuhamo do mehkega. Preden postrežemo, dodamo sladkor ali med. Med kuhanjem lahko dodamo suhe slive.

Močnik

1 do 2 jajci, ½ kg moka, 1 l mleka, sol, sladkor

Jajci stepemo, dodamo moko in po potrebi vodo. Pazimo, da testo ni preveč mokasto. Nastalo testo zdrobimo med dlanmi (sukamo), da dobimo srednje velike koščke (štrukeljce). Zavremo slano vodo in v njej štrukeljce skuhamo do mehkega. Odstavimo, vendar vode ne odlijemo, temveč dodamo malo mrzle, da se jed razpusti. Dolijemo mleko in zmešamo. Postrežemo s sladkorjem.

Bela župa

1 do 2 žlici bele moka, ½ l kisle smetane, olje, zmleti orehi

Na olju na hitro popražite moko. Zalijte s kislilo smetano in pokuhajte. Potresite s popraženimi orehi.

Drobnica

DRUŠTVO REJCEV DROBNICE LJUBLJANA – SOSTRO

Cesta II. grupe odredov 43, 1261 Ljubljana

Dobrunje

Predsednik: Andrej Dremelj

M: 041/ 716 731

E: andrej.dremelj@gmail.com

Viri in literatura

http://www.l-m.si/o_druzbi

http://www.l-m.si/zanimivosti/pisana_zgodovina_ljubljanskega_mlekarstva

Iz mlina na mizo. Mlinarstvo in kulinarika na V delu Mestne občine Ljubljana. MOL – Odsek za razvoj podeželja in upravne zadeve. Ljubljana, 2004.

Pisana zgodovina ljubljanskega mlekarstva. http://www.l-m.si/zanimivosti/pisana_zgodovina_ljubljanskega_mlekarstva

GUŠTIN, Ida: Preskrba Ljubljane z mlekom. Kronika slovenskih mest, 1939, I. 6, št. 4.

Kontakt

Oddelek za gospodarske dejavnosti in promet MOL

Odsek za razvoj podeželja in upravne zadeve

Zarnikova 3, SI – 1000 Ljubljana

T: +386 (0)1/ 306 43 01

F: +386 (0)1/ 306 43 03

E: podezelje@ljubljanasi.si

W: www.ljubljana.si/si/zivljenje-v-ljubljani/podezelje/

Zdravstveni dom za živali – Veterinarska postaja Ljubljana

Veterinarska postaja Ljubljana d.o.o. je pravna naslednica Veterinarskega zavoda ljubljanske regije. Nastala je po reorganizaciji veterinarske službe in lastninskem preoblikovanju v letu 1994. Ustanoviteljica in lastnica Veterinarske postaje Ljubljana je Mestna občina Ljubljana. Osnovna dejavnost je zagotavljanje minimalnega obsega zdravstvenega varstva živali, zdravljenje, preventiva in reprodukcija, ki ga VP Ljubljana izvaja na področju občin Ljubljana, Dobrova - Polhov Gradec, Horjul, Ig, Škofljica, Velike Lašče, Medvode in Vodice.

Ambulantno zdravljenje živali

Z izgradnjo postaje in ambulante na Cesti v Mestni log 51 a leta 1989 je Veterinarska postaja Ljubljana začela razvijati tudi ambulantno zdravljenje družinskih živali. Ambulanta je na začetku opravljala samo cepljenja proti steklini in kužnim boleznim in zaščito proti notranjim in zunanjam zajedavcem. Zaradi naraščajočih potreb pa je začela širiti nabor storitev do obsega, ki ga opravlja danes. V sodelovanju s klinikami v Ljubljani izvaja dežurno službo vse dni v letu. Zaposleni doktorji veterinarske medicine imajo večletne izkušnje in se neprestano izobražujejo na strokovnih tečajih in delavnicah v Sloveniji in tujini.

V ambulantni opravljajo preventivne, diagnostične in kurativne posege.

Preventivni posegi obsegajo cepljenja proti steklini, kužnim boleznim, boreliozii, mačji virusni levkozi in zaščito proti zunanjam in notranjim zajedavcem. Poudariti velja trajno zaščito proti klopm, ki so prenašalci več hudih bolezni, za katere ni zaščitnih cepljenj.

Za uspešno zdravljenje je zelo pomembna temeljita in strokovna diagnostika, ki zahteva ustrezno opremljenost. V ambulantni opravljajo hematološke, biokemijske, urinske, rentgenske, ultrazvočne in mikroskopske preiskave. Uvajajo nove diagnostične in terapevtske aparature in metode. Hitri serološki testi na prisotnost povzročiteljev ali protiteles so učinkovita metoda, s katero z veliko verjetnostjo potrdijo ali ovrnejo sum na veliko število bolezni.

S preiskavami krvi ugotavljajo slabokrvnost, dehidracijo, stanje imunskega sistema in vnetja. Obarvane razmaze krvi pregledajo pod mikroskopom in ugotavljajo spremembe na rdečih in belih krvnih celicah. Iz krvnega seruma dobijo podatke o zdravstvenem stanju jeter, trebušne slinavke, ledvic in o vsebnosti mineralov.

Preiskave urina pokažejo specifično težo urina, vsebnost določenih substanc (glukoza, nitriti, bilirubin ...) in celic (eritrociti, levkociti, epiteljske celice). Z mikroskopsko preiskavo urinskega sedimenta ugotavljajo kristale, ki nastajajo v sečnem mehurju.

Rentgenska in ultrazvočna diagnostika sta veterinarjem v veliko pomoč pri postavljanju diagnoz predvsem v nujnih primerih.

V ambulantni poleg klasičnega zdravljenja opravljajo tudi kirurške in stomatološke posege. V sodobno opremljeni kirurški sobi izvajajo številne operativne posege: kastracije, sterilizacije in operacije na mehkih in trdih tkivih.

Vsakoletna spomladanska akcija cepljenja proti steklini

je priložnost, da opozorijo lastnike psov na obveznost in predstavijo Veterinarsko postajo Ljubljana.

V ambulantni na Cesti v Mestni log 51 a poteka cepljenje vse leto. Ambulanta ima prostore v Ljubljani, na Viču, na križišču Ceste v Mestni log in Vipavske ulice, blizu PC Murgle v oranžni stavbi.

Za predel Ljubljane – Vič (Vič, Rudnik), Ljubljane Šiška (Spodnja Šiška, Dravlje, Podutik, Guncle, Šmartno) in primestna naselja organizirajo cepljenje na dogovorjenih krajih po razporedu, ki ga lastniki dobijo s pošto. **BODITE POZORNI, KMALU VAM POŠTAR PRINESE RAZPORED CEPLJENJ NA ZBIRNIH MESTIH V VAŠEM KRAJU!**

Če vam je težko pripeljati psa na zbirno mesto cepljenja ali v ambulantno, vam ponujajo tudi možnost cepljenja na domu po predhodnem naročilu in dogovoru – IN TO ZA ISTO CENO! Postopek je enostaven, pokličite na tel. številko 01/420-56-30. Dogovorili se boste za čas cepljenja pri vas doma. Možnost je na voljo skozi vse leto.

OB CEPLJENJU PSA NA VETERINARSKI POSTAJI LJUBLJANA VAS ČAKA DARILLO!

Kontaktne podatke ambulante

VETERINARSKA POSTAJA
Ljubljana d.o.o.

Cesta v Mestni Log 51/a, Ljubljana

T: 01/420-56-30, 01/420-56-40

W: <http://www.veterinarska-postaja.si/>

E: veterinarska.postaja.ljubljana@siol.net

Delovni čas: Ambulanta je odprta vsak delovnik med 7.30 in 20.00 uro,

ob sobotah pa med 7.30 in 14.00 uro.

Bliža se vsakoletna spomladanska akcija cepljenja psov proti steklini.

Cene Štupar
Center za izobraževanje Ljubljana

Mestna občina
Ljubljana

Javni zavod Cene Štupar – Center za izobraževanje Ljubljana bo izvajal **BREZPLAČNE PROGRAME** za določene ciljne skupine Ljubljančanov tudi v letu 2013. Programi se izvajajo v okviru Mestnega programa izobraževanja odraslih, ki ga financira Mestna občina Ljubljana.

● **TEČAJI TUJIH JEZIKOV** - angleščine, nemščine, italijanščine, francoščine in španščine 1., 2. in 3. stopnje so namenjeni upokojujencem in socialno šibkim (prejemniki denarne socialne pomoči). ● **USPOSABLJANJE ZA ŽIVLJENJSKO USPEŠNOST – MOST DO IZOBRAZBE** je namenjen odraslim, ki se želite izobraževati naprej oz. si zvišati kvaliteto življenja. ● **USPOSABLJANJE ZA ŽIVLJENJSKO USPEŠNOST – BEREMO IN PIŠEMO SKUPAJ** je namenjen staršem z otroki prve triade osnovne šole, ki želite spoznati različne učne tehnike in metode za pomoč svojim otrokom pri opismenjevanju. ● **SLOVENŠČINA ZA STARŠE - program** je namenjen staršem otrok vrtcev oz. učencev osnovnih šol, ki se v vsakdanjem življenju srečujete s težavami pri izražanju v slovenskem jeziku. ● **ŠTUDIJSKIH KROŽKI:** Digitalna fotografija; Prepletanje narave in človeka – pomen zavarovanih območij v Ljubljani in okolici; Poslikajmo arhitekturne značilnosti Ljubljane; Spoznajmo kulturnozgodovinsko in arhitekturno dediščino Ljubljane; Za harmonijo telesa in duha; Bralni krožek - Ljubljana v literaturi.

Prijave in informacije: Javni zavod Cene Štupar - Center za izobraževanje Ljubljana, Linhartova 13 (3. nadstropje); T: 01 23 44 420 oz. 030 646 919 (Miha Jezovšek); e-naslov: miha.jezovsek@cene-stupar.si. Organizatorica izobraževanja odraslih: Dragica Glazar; 030 642 425, dragica.glazar@cene-stupar.si

Mestna občina
Ljubljana

Ljubljanska univerza za tretje življenjsko obdobje v okviru mestnega programa izobraževanja odraslih izvaja v obdobju od januarja do maja 2013 šest programov, ki jih namenjamo starejšim prebivalcem mesta Ljubljane. Programe v celoti financira Mestna občina Ljubljana, zato je udeležba v njih brezplačna.

Programi: ● Pametno z denarjem - moje finance v tretjem življenjskem obdobju (mentorica mag. Mateja Bitenc), ● Mediacija - ustvarjalna pot reševanja sporov (mentorica Jasna Tepina), ● Slovenski prostor skozi zgodovino (mentor dr. Boštjan Plut), ● Ljubljana, moje mesto - moj življenjski prostor (mentor dr. Damir Josipovič), ● Starejši študenti – ambasadorji Wikipedije (več mentorjev), ● Zgodbe Ljubljančanov in njihovega mesta - spoznajmo svojo osebo in lokalno zgodovino – (mentorja: Peter Hawlina in dr. Breda Čebulj Sajko)

Informacije: Univerza za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani, Poljanska cesta 6, 1000 Ljubljana, T: 01 433 20 90, e-naslov: univerza3@siol.net

Ljubljanski vestnik

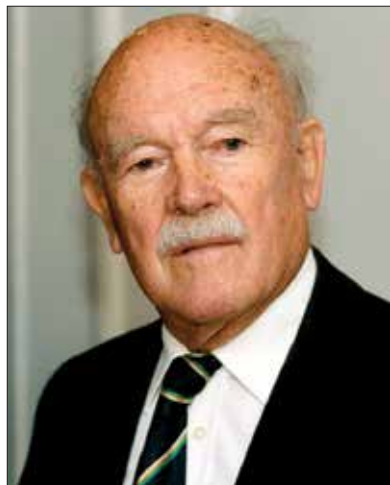

Foto: Miha Fras

Častni meščan prof. dr. France Bučar

90-letnica častnega meščana prof. dr. Franceta Bučarja

Častni meščan prof. dr. France Bučar je 2. februarja praznoval 90. rojstni dan. Župan Zoran Janković ga je v krogu s podžupanom Alešem Čerinom, podžupanjo Jelko Žekar, podžupanjo Tjašo Ficko, častno meščanko Ano Nušo Kerševan in mestno svetnico prof. dr. Mileno Milevo Blažič ob visokem jubileju povabil v Mestno hišo, kjer se je ugledni slavljence vpisal v mestno spominsko knjigo. Iskrene čestitke!

Dnevi industrijske robotike DIR2013

Roboti ne nastopajo le v znanstvenofantastičnih filmih, bolj pomembno vlogo imajo na področju industrije. Po svetu najdemo več kot milijon in pol industrijskih robotov, samo v Sloveniji jih je nad 1500. Največkrat so uporabljeni za varjenje ali prenašanje sestavnih delov oziroma za njihovo montažo. Roboti si v zadnjem času utirajo pot tudi na področje medicine, kjer omogočajo izvajanje neinvazivnih kirurških

posegov. Z dogodkom *Dnevi industrijske robotike 2013* želimo opozoriti na hitro razvijajočo se panogo, ki ima vedno večji vpliv na naša vsakdanja življenja. Potekal bo od **25. do 29. marca v prostorih Fakultete za elektrotehniko na Tržaški 25.**

DIR2013 je tradicionalni dogodek, ki ga že sedmo leto pripravljamo študentje zaključnih letnikov smeri robotika. Trudimo se, da je le-ta vsako leto boljši in poln svežih idej. Pri organizaciji nam vedno pomagajo glavni akterji slovenske industrijske robotike, kot so Yaskawa Slovenija, ABB, Fanuc, Dax (Epson Robotics), FDS Research, SMC, Domel (Stäubli), uspešno pa sodelujemo tudi z drugimi slovenskimi podjetji. Na dogodku si tako lahko ogledate rešitve realnih industrijskih problemov. Lahko se pohvalimo, da so bile v preteklosti nekatere predlagane izboljšave s strani študentov tudi realizirane v praksi.

Dogodek je odprt za vse obiskovalce, udeležba je brezplačna. Eden izmed naših ciljev je predstaviti področje robotike širši javnosti, zato vedno pripravimo nekaj aplikacij, ki niso tipični primerki robotskih celic v industriji, ampak so zaradi svojih lastnosti izredno privlačne za obiskovalce. Lansko leto smo na primer uporabili dva robota za peko palačink, leto poprej je bilo priljubljeno graviranje v tablico čokolade.

25. marca boste lahko prisluhnili predavanjem tako iz teoretičnih osnov robotike kot tudi s področja industrije. Gostili bomo strokovnjake novomeškega Revoza s predavanjem *Robotika v avtomobilski industriji: nekoč in danes*. Zatem bodo na vrsti še izbrane predstavitve s Foruma inovacij. Od torka do četrta si bo v fakultetnih prostorih mogoče ogledati pripravljene robotske postaje. Študentom s katerekoli fakultete, ki se bodo prijavili na robotske delavnice, bomo omogočili, da se sami preizkusijo v vodenju robotov. Petek bo namenjen ekskurziji v podjetja Gorenje, Plastika Skaza in Odelo. Kot uvod v dogodek bo teden prej potekalo tekmovanje RobotChallenge v načrtovanju robotskih

celic znotraj simulacijskega programa. Za več informacij obiščite spletno stran www.dnevirobotike.si.

Letos smo pripravili številne zanimive in izvirne aplikacije. Ker jeseni Slovenija gosti evropsko košarkarsko prvenstvo, smo pripravili robotsko celico, kjer bo robot poskušal premagati človeka v metih na koš. Drug robot bo vaš nasprotnik pri igri šaha. Če boste odigrali dovolj partij, mogoče postanete šahovski vele mojster, kakršen je bil tudi ustanovitelj Fakultete za elektrotehniko dr. Milan Vidmar. Omenimo le še varjenje z usklajenim sodelovanjem dveh robotov, robota natakarka in glasovno upravljanje mobilne robotske platforme.

Dogodek DIR2013 je eden izmed mnogih, ki jih ponuja pestro dogajanje v Mestni občini Ljubljana. Na njem si bo mogoče ogledati novosti s področja industrije, nadgraditi znanje ali se le zabavati ob ogledu izvirnih in kreativnih robotskih rešitev. Ekipa DIR je prepričana, da udeležbe ne boste obžalovali.

Mešani pevski zbor Sveti Roman Slatkopojac iz Petrovaradina v Ljubljani

Župan Zoran Janković je 15. februarja sprejel 35 članic in članov mešanega pevskega zbora Sveti Roman Slatkopojac iz Petrovaradina, Novi Sad, Srbija.

Zbor, ki veliko nastopa tudi v tujini, vodi dirigentka Evgenija Vladimirovna Kojić. V Ljubljano je zbor prvič prišel v organizaciji Ustanove Vukova zadužbina in 14. februarja v sodelovanju z društvom Slovenija – Rusija nastopil v Klubu Krka z ruskimi pravoslavni pesmimi, v petek, 15. 2., pa ob 10. uri v srbski pravoslavni cerkvi s pravoslavno liturgijo. Zbor si je v organizaciji Mestne občine Ljubljana ogledal Ljubljano, zvečer pa nastopil še v sklopu VIII. Sretnjskega sabora ustanove Vukova zadužbina, katerega glavna letošnja tema je bila Mihajlo Pupin.

Harmonia concertans, stara glasba na Novem trgu

Dr. Franc Križnar

Tretjič se bo letos oglašala zgodnja glasba na ljubljanskem Novem trgu. V atriju ZRC SAZU so bili v njihovi soorganizaciji in Zavoda Harmonia concertans na sporedu (13. feb. 2013) duhovni latinski dialogi 17. stol. Pod naslovom *O Kajm, kje je tvoj brat?* z našim domačim ansambлом Musica cubicularis (v lat. komorna glasba, ki jo je l. 1649 uvedel italijanski glasbeni teoretik Marco Scacchi) smo slišali glasbo italijanskih skladateljev (A. Banchieri, G. Puliti, P. Quagliati, C. Monteverdi, M. Cazzati, M. Rossi, C. Grossi, G. Frescobaldi in G. Legrenzi). Šlo je za spored krajših dramtizacij svetopisemskih zgodb v obliki pogovorov med angeli, svetniki in grešniki, ki sta jih ob spremljavi consort ansambla (Domen Marinčič, čembalo in viola da gamba, Tomaž Sevšek, orgelski pozitiv in čembalo, in gostja Reinhild Waldek, baročna harfa) odpela nemška sopranistka Monika Mauch in avstralski basbaritonist Matthew Baker. Prvič pa smo lahko (premierno) slišali dva obsežnejša tovrstna dialoga iz arhiva koprsk stolnice. Za razumevanje besedil, ki so v okviru glasbene zgodovine tesno povezana z zgodnjimi oratoriji, je bilo še dodatno poskrbljeno s slovenskimi nadnapisi. Naš ansambel Musica cubicularis se je izkazal ne le kot spremljevalno telo, temveč kot nosilec celotnega glasbenega dogajanja (ust. 2004 kot trio) in »dinamičen sestav prilagodljive velikosti in zasedbe«. Seveda nemalo k vsej tej promociji pripomore prav naš Muzikološki inštitut (ZRC SAZU), ki je omenjene cikle samostanovil in jih soorganizira; saj je to edina samostojna raziskovalna skupina s področja muzikologije v Sloveniji, specializirana predvsem za preučevanje zgodnje glasbene dediščine geografskega prostora današnje Slovenije od srednjega veka do 20. stol. Temeljno delo raziskovalcev MI ZRC SAZU že od ustanovitve (zasnovan 1972; dejansko ust. 1980) predstavlja sistematično popisovanje glasbenih virov, ki jih hranijo slovenski arhivi in knjižnice, ter znanstvenokritično objavljanje najpomembnejših glasbenih del, ki predstavljajo del nacionalne kulturne dediščine; tako dela slovenskih skladateljev kot tudi tistih, ki so ustvarjali za potrebe glasbenega življenja pri nas. Tudi zato je pod njihovim okriljem v l. 2008 nastal omenjeni Zavod za umetniško ustvarjanje in izobraževanje na področju zgodnje glasbe Harmonia Antiqua Labacensis. Poleg že omenjenih skladateljev je bil njihov dosedanji domet tudi v izvedbah del slovenskih skladateljev, kot sta npr. Janez Krstnik Dolar in Isaac Posch ter glasba iz že omenjenega arhiva

Foto: arhiv DIR

Lanskoletna peka palačink je požela navdušenje obiskovalcev.

Foto: Nik Rovnan

Župan Zoran Janković je Mešani pevski zbor Sveti Roman Slatkopojac iz Petrovaradina, ki je gostoval v Ljubljani, sprejel v Mestni hiši.

koprskih stolnic. Pred njimi je v tej, aktualni 3. sezoni še pet koncertov. Vsi bodo tako ali drugače povezani z italijansko glasbo in našim prostorom: ponovno iz arhiva koprskih stolnic in arije iz zbirke plemiške družine Attems. Na koncertih bo nastopil slovenski ansambel *Musica cubicularis* (28. 5.) z uglednimi domačimi in tujimi gosti, kot sta francoski cinkist William Dongois (13. 11.) in sopranistka Bernarda Bobro (18. 12.), na solističnih recitalih pa se bosta predstavila angleški čembalist Christopher Stenbridge (18. 3.) in irski kontratenorist Morgen Crowley (2. 10.).

Retrospektivna razstava

Marka Butine

V dvorani Križank Festivala Ljubljana je na ogled posthumna retrospektivna razstava slik akademskega slikarja Marka Butina. Nekatero sliko so tudi naprodaj.

Razstava fotografov in klekljaric

Jože Globokar, DP ljubljanske pokrajine

Društvo paraplegikov ljubljanske pokrajine je 7. februarja 2013 v prostorih Informacijske pisarne Mestne občine Ljubljana odprlo razstavo fotografij in čipk.

V prostorih pisarne že nekaj let zapored počastimo kulturni praznik z odprtjem razstave naših likovnih umetnikov, tokrat pa umetniške fotografije razstavljajo člani Foto sekcije društva – **Dejan Mijović, Mirjam Kanalec** in **Gal Jakič**. Njihove fotografije si je ogledala tudi svetovno znana fotografinja **Meta Krese** in dejala, da se avtorji fotografij niso skrili za fotoaparatom, ampak so dovolili vstop v njihovo intimno; Mirjam v krog ožjih prijateljev, Dejan v težje trenutke svojega življenja, Gal pa v krog športnikov.

Z lepo razstavo čipk se na razstavi predstavljajo naše članice – **Draga Lapornik, Matilda Šalamun, Mira Racman, Alenka Tratnjek** in **Majda Gubanec**, ki v prostorih društva obiskujejo tečaj klekljanja. Ročnih spretnosti te starodavne in cenjene ljudske obrti jih poučuje mojstrica klekljanja **Majda Mikelin**, ki z neizmerno voljo, predanostjo in ljubeznijo do čipke svoje znanje in skrivnosti nesebično prenaša nanje.

Ob odprtju razstave je avtorje razstavljenih del in goste pozdravila in nagovorila podpredsednica društva **Mirjam Kanalec**, nato pa je župan **Zoran Jankovič** odprl razstavo. Pripomnil je, da ga vedno znova prijetno presenečamo in da se je v teh letih sodelovanja od nas veliko naučil. Predvsem vztrajnosti, izredne aktivnosti in nenehne želje po uspehu. Dodal je še, da pri nas nikoli ni začutil pomilovanja in da imamo veliko zaslug, da je Ljubljana kot prva prestolnica v Evropi dobila naslov – **Občina po meri invalidov**.

Otvoritev razstave sta s kulturnim programom popestrili in obogatili sopranistka **Urška Burger** in pianistka **Sara Kobolt**. Obiskovalci

Informacijske pisarne si bodo razstavo lahko ogledali do 5. marca 2013. Vsi, ki so sodelovali ob odprtju tega lepega kulturnega dogodka, so se odpovedali honorarju.

Predstavitev EuroBasketa 2013 in Ljubljane v Madridu

Javni zavod Turizem Ljubljana in delegacija EuroBasketa 2013 sta 30. januarja v sodelovanju s špansko košarkarsko zvezo (FEB) v Hiši svetovnega prvenstva 2014 v Alcobendasu pripravila posebno novinarsko konferenco za tamkajšnje košarkarske medije. Na zelo obiskanem dogodku se je zbralo kar **95 predstavnikov medijev**, nekdanjih košarkarjev, med drugim dobitnik medalje na olimpijskih igrah v Los Angelesu (1984) in srebrne na EuroBasketu v Nancyju (1983) Fernando Romay ter nadebudni košarkarji bližnje košarkarske šole, ki jih je zabavala maskota EuroBasketa Lipko.

Poseben gost na dogodku je bil veleposlanik Republike Slovenije Aljaž Gosnar, ki je skupaj z direktorjem EuroBasketa 2013 Alešem Križnarjem, ambasadorjem Rašem Nesterovičem, predstavnikom za odnose z javnostmi Anžetom Blažičem in vodjem odnosov z javnostmi pri Turizmu Ljubljana Petro Stušek predstavili Ljubljano in turistično ponudbo obiskovalcem prvenstva, sam EuroBasket 2013, Slovenijo ter Celje, kjer bodo v prvem delu igrali Španci.

EuroBasket ne bo zgolj največji športni dogodek v zgodovini Slovenije, ampak bo tudi priložnost, da Ljubljano poleg evropske košarkarske elite obišče čim več ljubiteljev košarke in njihovih spremljevalcev. Ljubljana ima poleg dejstva, da je glavno mesto Slovenije, v tem dogodku posebno mesto tudi zato, ker bodo tekme v Ljubljani potekale ves čas prvenstva, tako v prvem delu prvenstva kot tudi v drugem in v končnici. Zato so si v Turizmu Ljubljana zastavili dva cilja: primarni je tako zelo očarati obiskovalce s turistično ponudbo, da se bodo ti vrnili v Ljubljano tudi kot zasebni gostje z družinami in prijatelji. Sekundarni cilj je podaljšanje bivanja gostov v Ljubljani v času prvenstva. Obiskovalcem EuroBasketa bodo na voljo **posebni programi, ki vključujejo kulinarčno-adrenalinska doživetja**, kot so veslanje po reki Ljubljanici, izlet s helikopterjem nad osrednjo Slovenijo, adrenalinski obisk doživljajskega parka Geoss, trekning po soteski Iški Vintgar in po pastirskih poteh Velike planine.

V Madridu se je odvijala tudi predstavitev slovenske turistične ponudbe na **borzi FITUR** Madrid, ki letos obeležuje 33. obletnico in je ena izmed največjih poslovnih borz v mednarodni turistični industriji. Osnovna animacija slovenske stojnice povezuje **Eurobasket 2013** veliko fototapeto košarkaškega dogajanja na ljubljanskem Tromostovju, ambasadorja prvenstva **Raša Nesteroviča**, maskoto **Ljubljanskega zmajčka** in **Lipkoto** ter **fotokotiček**, kjer so se obiskovalci sejma fotografirali z ambasadorjem in maskotama ter fotospomin odnesli v ličnem ovitku s fotografijo Ljubljane na prvi strani.

Drugi dan borze je na stojnici potekalo druženje predstavnikov slovenskega turizma, delegacije Eurobasket 2013 in predstavnikov španskih in globalnih medijev. Srečanja se je udeležilo

Foto: Rok Okorn

Znameniti Festival Rock Otočec se 5. julija letos seli v Laguno na Ježici - na novem prizorišču bo trajal kar 5 dni.

več kot **40 predstavnikov medijev**. Novinarje so nagovorili: Veleposlanik RS v Španiji Aljaž Gosnar, Petra Stušek, vodja odnosov z javnostmi Turizma Ljubljana, Aleš Križnar, direktor Eurobasketa 2013, in Rašo Nesterovič, ambasador Eurobasketa 2013. Dogajanje sta popestrili maskoti Zmajček in Lipko.

Rock Otočec – od Krke k Savi

5. julija, bo festival Rock Otočec na svoji večdesetletni poti prišel v Ljubljano. Petek in sobota bosta namenjena glavnemu glasbenemu dogajanju, nedelja pa bolj počivanju in bazenskem razvajanju.

Prvič se je Rock Otočec zgodil leta 1976. Od leta 1997 poteka tradicionalno vsako leto. 11 izvedb je doživel na Otočcu in 5 v vasi Prečna pri Novem mestu. Lani je Rock Otočec potekal celo 5 dni. Prva dva dneva je bila kot del Evropske prestolnice kulture izvedena rock opera **Človek A z bombami**. Običajno je festival trajal 3 dni.

O preselitvi so organizatorji zaradi težavnih tehničnih pogojev za izvedbo festivala razmišljali že dalj časa. Laguna na Ježici je prostor, ki z 2,5 ha površine za kampiranje, travnikom v velikosti koncertnega prostora na Otočcu in bazenov nudi to, kar festival za udobje obiskovalcev potrebuje.

Letos bo izvajanje na glavnem odru potekalo v petek in soboto do približno 1.00 ure. V nedeljo glasbeni izvajalci ne bodo nastopali. Ob tem organizatorji prosijo bližnje sosede za nekaj potrpljenja zaradi povečanega hrupa ta dva dneva. Franci Kek se spominja prve preselitve leta 1999: »V Prečni je bil ob novici, da prihajamo v njihovo vas, najprej precejšen revolt. A ko je bil festival mimo, so videli, da je bila bojazen odveč. Razen neformalnega, smo bili deležni tudi uradnega priznanja z njihove strani in želje, da tam ostanemo.«

Lokacija z bazeni omogoča pestrejši dodaten program in glede na potrjenega glavnega izvajalca bo držal slogan »Manj blata – več muske.«

Preselitve v Ljubljano se bodo zagotovo razveselili tudi starši srednješolcev, ki bodo precej mirnejši, če bodo njihovi otroci v bližini, kot če bi bili 3 dni ob reki Krki na Otočcu. Franci Kek z nasmeškom dodaja: »Poglejte, kako tehnika napreduje. Kdo bi si pred desetimi leti mislil, da se bo mogoče s trolo peljati na Rock Otočec. Nepretenljivo.«

In še nasvet: do 31. marca so na voljo najcenejše vstopnice.

Film o Brunu Gröningu

Krog prijateljev Bruna Gröninga vabi na projekcijo dokumentarnega filma *Fenomen Bruno Gröning*, ki prikazuje delovanje

znamenitega zdravilca po drugi svetovni vojni in njegov sistem duhovne prenovne človeka in planeta. Film bo na ogled 17. marca od 14. do 19.30 ure (z dvema odmoroma) v dvorani H ali J M Hotela na Derčevi 4 v Ljubljani. Vstopnico lahko rezervirate po telefonu 041/ 777 128. Vstop prost.

Utrinek mističnega – večer modrosti in meditacije 21. marca 2013

Ob 15-letnici delovanja Zavoda za razvoj človekovih vrednot, slovenske veje mednarodne neprofitne humanitarne organizacije The Art of Living Foundation, prihaja 21. in 22. marca na dvodnevni obisk njen ustanovitelj, duhovni vodja, humanist in mirovnik Sri Sri Ravi Shankar. V Sloveniji bo imel 21. marca v Ljubljani javno predavanje z naslovom *Utrinek mističnega – večer modrosti in meditacije*, kjer bo slušateljem razkrival tančice mistike in umetnosti življenja. Sri Sri že tri desetletja obuja in promovira človekove vrednote, gradi povezanost med ljudmi, spodbuja družbeno odgovornost, medversko harmonijo in je pobudnik številnih humanitarnih zamisli. Je prejemnik številnih mednarodnih nagrad in priznanj ter trikratni nominiranec za Nobelovo nagrado za mir. Leta 2009 ga je revija Forbes uvrstila med 5 najvplivnejših ljudi v Indiji. Aktivno sodeluje pri spodbujanju dialoga in vzpostavljanju miru na kriznih območjih. Oblikoval je tudi vrsto metod osebnostne rasti, ki pozitivno vplivajo na fizično, umsko in čustveno počutje posameznika, s tem pa tudi na dobrobit družbe v celoti. Njegovo sporočilo je, da smo vsi del ene svetovne družine, da je notranji in zunanji mir mogoč ter da lahko s služenjem drugim in z oživljanjem človekovih vrednot ustvarimo družbo brez stresa in nasilja.

Arhitektura – inventura

je tradicionalna pregledna razstava članov Društva arhitektov Ljubljane. Letošnja, ki je že šestič zapored na ogled v Veliki sprejemni dvorani Cankarjevega doma, je odprta še do 5. marca in ponovno predstavlja prerez snovanja članov Društva, tokrat v obdobju od leta 2010 do 2012. Na razstavi več kot 150 avtorjev prikazuje 120 arhitekturnih projektov, od urbanističnih zasnov, arhitekturnih prenov, javnih zgradb, večstanovanjskih in enodružinskih hiš, do grafičnega in industrijskega oblikovanja ter pisanja o arhitekturi.

Škrat Kuzma dobi nagrado premierno v Slovenskem mladinskem gledališču

28. marca bodo v Slovenskem mladinskem gledališču z igro in plesom uprizorili predstavo o škratu Kuzmi v režiji Matjaža Fariča po pravljici literarne mojstrice Svetlane Makarovič, primerna pa bo tudi za najmlajše gledalce, tiste, ki so upihnilli komaj četrto svečko na torti.

Kuzma se ne mara umivati, ne mara nikogar, ki ni škrat, in zato se z drugimi prebivalci gozda tudi ne mara pogovarjati o počutju in vremenu. Nima posluha, vendar pa ima veselje do petja, ampak samo kadar je res dobre volje. Ni mu do plesa, ker ga muči revmatizem. Ko pa ga na ples povabi mična škratica, Kuzma le odloži revmatizem na gobo in zapleše.

Škrati se enkrat mesečno, ob petkih, dobivajo in se hvalijo s svojimi dosežki. Septembra so se srečali gozdni škrat Kuzma, frizerski, radijski, kuharski, zidarski in tiskarski škrat. Drugi so manjkali, ker so prav takrat razsajale zoprne škratje ošpice. To srečanje je na skrivaj opazovala sraka in slišala, kakšne škratarije je počel Kuzma. Kmalu je postalo jasno, da je za večino težav v gozdu kriv prav on. Kar je izvedela, je sraka takoj povedala verici, ježu in medvedu. Ti so jo Kuzmi naslednje jutro zagodli in mu vrnilo milo za drago.

Čeprav se nam nekatere potegavščine zdijo smešne, moramo vedeti, da lahko z njimi nekomu močno zagrenimo življenje. Več jih bo, prej se bo zgodilo, da nam bo kdo z združenimi močmi vrnil, kar nam gre.

Škrate bodo upodobili: Ivan Peternelj, Blaž Šef, Uroš Kaurin, Danijel Petkovič, Dušan Teropšič, Ivan Godnič, Maruša Geymayer-Oblak, Robert Prebil, Daša Doberšek, Primož Bežjak, Neda R. Bric, Marinka Štern.

TOM telefon za otroke in mladostnike je odprl odpira spletno klepetalnico

V želji, da bi otroci in mladostniki lahko hitro dobili odgovore na vprašanja in zadrege na internetu in tudi nasploh, Telefon za otroke in mladostnike, krajše TOM telefon, program Zveze prijateljev mladine Slovenije, razširja svojo ponudbo pomoči in svetovanja otrokom in mladostnikom s TOM klepetalnico. Zveza prijateljev mladine Slovenije spletno

klepetalnico, ki jo uvaja v sodelovanju s Centrom za varnejši internet, ki ga koordinira Fakulteta za družbene vede, Univerze v Ljubljani, vidi kot dodano vrednost svetovanja otrokom in mladostnikom, ki so dandanes precejšnji uporabniki interneta.

V poskusnem obdobju je predvideno, da bo spletna klepetalnica delovala 2 uri tedensko na spletni povezavi <http://www.e-tom.si/>, kjer bo objavljen tudi dan in ura svetovanja, glede na želje in potrebe otrok bodo skušali urnik svetovanja ustrezno prilagoditi.

Pobuda Ustvarjam kjerkoli

Slovenski Microsoft in Zavod Ypsilon sta 13. februarja v Mestni hiši skupaj s partnerjema, podjetjem Telekom Slovenije in Mestno občino Ljubljana, predstavila pobudo *Ustvarjam kjerkoli* (www.ustvarjamkjerkoli.org). Z novo pobudo želijo v Sloveniji okrepiti ozavešenost o prednostih sodobnejših, bolj prilagodljivih oblik dela, kot so mobilno delo, delo od doma ali teledelo, za zaposlene, podjetja in okolje. Izkušnje iz organizacij, ki so s pomočjo sodobnih informacijskih tehnologij že vzpostavile inovativnejše delovno okolje, kažejo, da lahko te olajšajo usklajevanje poklicnih in družinskih obveznosti, povečajo zadovoljstvo, zmanjšajo stres in nenačrtovano delovno odsotnost zaposlenih ter tako prispevajo k nižjim stroškom, višji storilnosti in zadovoljstvu zaposlenih ter uspešnosti poslovanja. Osrednji dogodek pobude *Ustvarjam kjerkoli* se bo odvijal 21. marca, ko bo potekal *Dan za ustvarjanje kjerkoli*. Pobudniki vabijo posameznike, podjetja in lokacije, ki podpirajo ali že omogočajo ustvarjalno delo od kjerkoli, da s prijavo na spletni strani postanejo podpornik pobude in tako tudi sami pomagajo sooblikovati nov svet dela v Sloveniji.

»Mestna občina Ljubljana je sodobno mesto, ki v skrbi za dobrobit svojih prebivalcev podpira inovativne in ambiciozne projekte, s katerimi bo življenje v mestu še boljše in prijaznejše. Našim meščanom zagotavljamo najboljše storitve, zato je izredno pomembno, da svoje delo opravimo strokovno, kakovostno in hitro. Prav vzpostavitev brezžičnega omrežja na območju MOL nudi različne možnosti delodajalcem, da bodo, če se za to odločijo, njihovi sodelavci lahko svoje delo opravljali ne le v službi, temveč kjerkoli, kadarkoli. V tem smislu tudi Mestna občina Ljubljana podpira projekt *Ustvarjam kjerkoli*«, je ob predstavitvi pobude povedala **Jožka Hegler, direktorica Mestne uprave Mestne občine Ljubljane** in dodala, da na Mestni upravi MOL večina ni mogoče zagotoviti dela na domu, saj morajo službe

Opravičilo

Spominska znamka, ki je izšla ob 70-letnici zapore Ljubljane z bodečo žico, za katero je avtor Matjaž Učakar prejel plaketo ZZB NOB. V prejšnji številki glasila Ljubljana smo na strani 42 pomotoma objavili napačno znamko. Avtorju in bralcem se iskreno opravičujemo.

Zahvala

Gospodu Borisu Bajžlju se zahvaljujemo, ker je opozoril na napačen zapis Ulica Ivane Kobilce namesto Ulica Ivane Kobilca, ki je v Odloku o novih poimenovanjih ulic in naselij ostal spregledan.

1 Zmajev karneval z več kot 1200 maskami in številnimi obiskovalci je privabil množico maskiranih in nemaskiranih obiskovalcev, foto Dunja Wedam, 2 Prvonagrajeno TD Iška vas z inscenacijo Jugonostalgijska, foto Dunja Wedam, 3 OŠ Trnovo si je prislužila nagrado za maskami ur, foto Nik Rovar, 4 Nagrada je pripadla tudi OŠ Poljane za maske jabolč, foto Dunja Wedam, 5 Nagrada OŠ Maksa Pečarja za maske mame ptice, piščančkov in bonbončkov.

Mestne uprave MOL delovati v uradih, kjer meščani in meščanke pričakujejo naše storitve, in se pri tem držati uradnih ur.

Prebudite telo!

Žiga Černe

Čeprav se pomlad po koledarju začne šele v drugi polovici meseca, je za večino začetek že postzimsko optimističen. Že krepko daljši dnevi in občutno toplejše sonce nas kar zvabita iz zatohlih stanovanj v naravo, da končno spet lahko zadihamo s polnimi pljuči. No, nekateri ste kondicijo pridno in nabirali tudi v minulih mesecih, ene in druge pa vabimo, da se udeležite kakšne primerne rekreativne prireditve.

Za turnosmučarski vikend, ki ga 2. in 3. marca na Komni pripravlja Planinsko društvo Ljubljana-Matica, boste že potrebovali precej kondicije in tudi znanja smučanja. Izhodišče bo Dom na Komni, oba dneva pa boste obiskali vrhove v okolici in opravili nekaj lahkih turnih smukov. Informacije: www.pd-ljmatica.si.

Za pohod po Srčni poti Becel pri rakovniškem ribniku ne potrebujete kondicije, saj je pot in družba primerna za popolne začetnike, pri Zvezdarni pa vam bodo 5. marca celo ponudili merjenje krvnega tlaka. Start bo ob 15. uri, če ne boste utegnili tokrat, se jim lahko pridružite na vsak prvi tork v mesecu. Informacije: www.zasrce.si.

Tudi za pohod ob južnem robu Ljubljanskega barja boste 9. marca potrebovali kondicije za štiri do pet ur hoje. Dobili se boste ob 8. uri na parkirišču pri cerkvi na Brezovici, izhodišče pa bo nekje pod Krimom. Od tam se boste podali na pripravljeno turo po lahko dostopnih vzpetinah okoli Podpeči in Preserja. Informacije: 031/ 611 044.

Če pa bi se radi preizkusili v nordijski hoji, bodo prve priložnosti strnjene proti koncu meseca. 25., 28. in 30. marca bodo pri Veria natur aste odprli svoja vrata v Črnučah in pripravili predstavitev ter tečaje. Informacije: www.umetnostgibanja.si.

Kaj pa tek? Kar treh delavnic se boste lahko udeležili v Ljubljani. 9. marca bo Urban Praprotnik pripravil piljenje tehnike teka, 30. 3. tečaj za začetnike (informacije: www.tekaskitreners.si), 22. marca pa tekaško delavnico: Naredimo prve tekaške korake skupaj, pripravljata tekaški guru dr. Brane Škof (informacije: www.tek.si).

Za konec pa še otvoritev kolesarske sezone, ki je lahko tudi začetek priprav za našo največjo kolesarsko prireditev, junijski Maraton Franja. Mestna občina Ljubljana vam ponuja kar štiri akcije zbiranja žigov: na prvi boste morali obiskati vsaj deset vrhov okoli mesta, na drugi kontrolne točke po ljubljanski bližnji okolici, na tretji in četrti pa se boste skušali čim večkrat vzpeti na Mali Lipoglav nad Šmarjem-Sap oziroma na Koreno nad Horjulom. Izhodišča si izberete sami. Pa pridno zbirajte kilometre in višinske metre. Informacije: www.ljubljana.si.

Gorskokolesarski ljubitelji pa se boste razveselili marčevske »šraufaške« delavnice, ki jo 20. marca na Brdu v Ljubljani pripravlja strokovnjak Boštjan Vidmar. Namenjena je vsem, ki bi radi

nadgradili svoje znanje o popravilih gorskih koles. Demonstrirali bodo opravila, ki jih lahko izvedemo z navadnim in posebnim orodjem, na račun pa bodo prišli tudi vsi, ki želijo svoje kolo predelati oziroma nadgraditi. Tisti, ki želijo sami odpraviti okvaro na svojem kolesu ali zamenjati kakšno komponento, lahko predhodno naročijo potrebne rezervne dele! Seveda pa se ne boste mogli izogniti prvi spomladanski turi po severozahodni okolici Ljubljane. Informacije: www.mtbstudio.si.

Uživajte v gibanju!

PIONIRSKI DOM

Vabilo Pionirskega doma k sodelovanju

V Pionirskem domu – Centru za kulturo mladih praznujemo letos svoj 50. rojstni dan. V teh desetletjih se je v našem okroglem Plečnikovem domovanju sredi Ljubljane zvrstilo kar nekaj generacij izjemnih pedagogov, delavcev, sodelavcev, otrok in staršev – pionirjev, ki so ustvarjali z nami. Nadebudne pevce, plesalce, igralce, ljubitelje filma, raziskovalce, kiparje, slikarje, lutkarje, znalce tujih jezikov, obiskovalce naših koncertov, modnih revij in zabav, vse vas, ki ste kadarkoli v teh letih z nami delili svoje ustvarjalne trenutke, vabimo, da nam jih zaupate.

Ob 50. jubileju Pionirskega doma pripravljamo posebno spominsko knjigo, zbornik, kjer bomo zbrali in si ponovno povedali zgodbe naše mladosti, ki bi sicer utonile v pozabo. Vse, ki ste nas obiskovali kot otroci ali starši, in vse, ki ste z ljubeznijo predajali svoje znanje mladim neznančkom, vabimo, da nam pošljete svojo zgodbo. O prvih korakih, o tremi, o ljubezni, o uspehih, o hrepenjenju, o težavah, o lepih in težkih časih. Pišite nam, veseli vas bomo!

Na e-naslov: spomini@pionirski-dom.si ali lastnoročno na: Pionirski dom – Center za kulturo mladih, Vilharjeva cesta 11, 1000 Ljubljana.

Besedila bomo po lastnem izboru in redakciji objavili v zborniku. Ne pozabite navesti, vsaj približno, čas, ki ste ga preživeli tukaj. Čakamo vas najkasneje do 3. maja 2013!

Županovi dnevi odprtih vrat

Župan Zoran Jankovič ima vsak prvi tork v mesecu dan odprtih vrat, ko je v pritličju Mestne hiše, Mestni trg 1, med 14. in 17. uro osebno na voljo za pogovor z meščankami in meščani. Za pogovor se lahko prijavite po telefonu na Odsek za pobude meščanov, na telefonskih številkah 01/306 12 82 ali 01/306 10 65.

Najem poslovnih prostorov

Mestna občina Ljubljana oddaja več poslovnih prostorov v najem. Vse informacije so objavljene na spletni strani <http://www.ljubljana.si>, dodatne informacije so vam na voljo na tel. št. 01/306-11-37.

● **Zdravstvo in socialno varstvo: Ambulanta za ljudi brez zdravstvenega zavarovanja:** tel.: (01) 437 20 10; **Socialna delavka v Ambulanti za ljudi brez zdravstvenega zavarovanja:** tel.: (01) 437 91 82; **Klinični center:** tel.: 01/ 522 50 50; **TOM - telefon otrok in mladostnikov:** tel.: 116 111; **telefonski klic v duševni stiski** (od 19. do 7. ure): tel.: (01) 520 99 00; **telefon za starše pri Mladinskem domu Jarše** (tor. in čet. od 16. do 18. ure): tel.: (01) 543 43 23 ali e-naslov: stan-skupina.hisa@guest.arnes.si; **SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja:** 080 11 55 ● **Območno združenje Rdečega križa Ljubljana, Tržaška cesta 132, 1000 Ljubljana.** Humanitarni center: telefon: 01/ 25 626 35. Izdajanje humanitarne pomoči vsak pon. in tor. od 14. do 18. ure, ob sre. od 10.00 do 18.00 ure. Sprejem donacij (rabljenih oblačil, obutve, posteljnine, brisač, posode, kuhinjskih pripomočkov, otroške opreme ...) vsak pon., tor. in sre. od 10.00 do 18. ure, čet. od 10.00 do 14.00 ure in pet. od 10.00 do 12.00 ure. Preskrba brezdomcev: sre. od 10.00 do 18.00 ure, čet. od 10.00 do 14.00 ure, pet. od 10.00 do 12.00 ure. Brezplačna tel. št.: 080 88 84. ● **SOS telefon** je namenjen ženskam in otrokom, ki so doživljali ali še vedno doživljajo nasilje v družini in drugih medosebnih odnosih ter potrebujejo pogovor. SOS telefon je namenjen tudi ženskam in njihovim otrokom, ki potrebujejo umik pred nasiljem v družini v Zatočišče za ženske in otroke – žrtve nasilja v Ljubljani. Prek SOS telefona se ženske lahko vključijo tudi v skupino za samopomoč za ženske, ki so doživljale ali še vedno doživljajo nasilje. Na SOS telefon lahko pokličete ob delavnikih od 12. do 22., ob sobotah, nedeljah in praznikih pa od 18. do 22. Telefonska številka 01 / 524 19 93 pa je telefaks, namenjen gluhih – žrtvam nasilja. ● **Društvo SOS telefon, Svetovalni telefon** za osebe z izkušnjo nasilja na delovnem mestu: 031/ 722 333, vsak torek: od 17.00 do 20.00. ● **ROZA ALARM!** Prijavite homofobno diskriminacijo in nasilje prek spletne prijave na naslovu [www.ljudmila.org/lesbo/ alarm](http://www.ljudmila.org/lesbo/alarm). Namenjena je prijavam, obveščanju in poročanju o nasilju, zlorabah in diskriminacijah, katerih žrtve so geji, lezbijke, biseksualci in transspolne ter transseksualne osebe. Omogoča hitro in preprosto poročanje o kršitvah ter takojšen dostop do pomoči in podpore. ● **Skupina SAA Ženske Slovenija** predstavlja anonimno skupino deklet in žena, ki okrevajo od zasvojenjskega seksualnega vedenja. Za dodatne informacije se obrnite na: saa.zenske@gmail.com ali 030/ 254 592 ● **OA, Overeaters Anonymous** je skupina za samopomoč osebam, ki okrevajo od odvisnosti s hrano (kompulzivnega prenejanja, bulimije, anoreksije). Za dodatne informacije se obrnite na <http://oa-slovenija.com> ali 051 755 291. ● **Krizni center ženske svetovalnice** lahko pokličete 24 ur na dan na telefonski številki: 040/ 260 656 in 031/ 233 211. ● **Svetovalnica Fužine: Svetovanje in informiranje posameznikom, parom, družinam, ki so se znašli v psihosocialnih stiskah in težavah;** Preglov trg 15, tel.: 5206-442, vsak dan od 9. do 17. ure. svetovalnica.fuzine@siol.net, www.csd.ljmostepolje.si ● **Program Korak: svetovanje, informiranje in pomoč uporabnikom nelegalnih drog in njihovim svojcem;** Preglov trg 15, tel.: 5206-442, vsak dan od 9. do 17. ure svetovalnica.fuzine@siol.net; www.csd.ljmostepolje.si ● **Center za psihološko svetovanje POSVET,** Mestni trg 8, 1000 Ljubljana, uradne ure: vsak delovni dan od 12. do 19. ure, tel.: 01/251 29 50, faks: 01/421 77 95, e-naslov: posvet@posvet.org in info@posvet.org, spletna stran: www.posvet.org ● **Pomoč družini na domu: Zavod za oskrbo na domu (ZOD),** tel.: 01/ 23 96 502, Zavod Pristan: 01/ 54 79 579, 031/ 702 698. ● **Društvo Al-anon** za družine, v katerih je problem alkohol. Naslov: Lepi pot 6, Mirje, e-naslov: alanon@email.si; dežurni telefon: 041/ 590 789. ● **Anonimni alkoholiki** Vas zanimajo naše izkušnje? Pišite, telefonirajte, pridite! Naslov: P. p. 3512, 1001 Ljubljana, tel: 01/ 433 82 25, e-naslov: aa.slo@amis.net, spletni naslov: <http://www.aa-drustvo.si> ● **Društvo socialni forum za zasvojenosti in omame,** Resljeva 11, Ljubljana: najava po tel.: 01/ 438 68 00, 01/ 438 68 05 ali na e-naslovu tomazic.katja@siol.net; odprto od ponedeljka do petka med 9. in 15. uro, v ponedeljek in četrtek tudi od 17. do 19. ure ● **Združenje DrogArt** za zmanjševanje škodljivih posledic drog in alkohola med mladimi nudi individualno, telefonsko ali spletno svetovanje. Pokličite na: 01/ 439 72 70 ali 041/ 730 800. Lahko nam tudi pišete na: info@drogart.org. ● **Zavod MISSS – Mladinsko informativno svetovalno središče Slovenije** • **Telefon MLADI MLADIM:** usposobljen mladinski svetovalec odgovarja na vprašanja vrstnikov po telefonu (01/510 16 76, 051/ 300 380), e-pošti, Facebooku in Msn-ju. Delovni čas: pon.–čet. 15.30 – 17.30. ● **POMP – psihosocialna pomoč družinam priseljencev:** celostna obravnava družin in aktivno socialno-kulturno in ekonomsko vključevanje priseljencev v skupnost: učenje slov. jezika, računalniško opismenjevanje, informiranje, medkulturno učenje in delavnice za otroke. • **Svetovalnica Dravljje:** Individualno in skupinsko svetovanje mladostnikom, staršem in strokovnim delavcem. Pomoč pri reševanju težav v obdobju odrasčanja in vključevanja v socialno okolje, vsak delovnik od 8. do 17. ure. Vse storitve so brezplačne. Več na www.miss.si ali 01/510 16 70. ● **Združenje proti spolnemu zlorabljanju, Masarykovi 23, Ljubljana** nudi zagovorništvo, svetovanje ter podporo in pomoč v skupini za mladoletne in odrasle žrtve spolne zlorabe. Tel. 01/ 43 13 341 in na brezplač. št. 080 28 80 vsak dan od 9. do 17. ure, sre. od 9. do 19. ure, pet. od 9. do 15. ure, e-naslov: spolna.zloraba@siol.net, splet: www.spolna-zloraba.si. ● **Zaupni telefon Samaritan za pogovor v stiski** – 24 ur na dan na brezplačni številki 116 123. ● **Promet: Oddelek za gospodarske javne službe in promet:** tel.: (01) 306 17 14; številka za zapuščena vozila: tel.: (01) 306 16 25; Redarstvo: tel.: (01) 306 16 32; AMZS, pomoč, vlečna služba, informacije: tel.: 19 87 ● **Služba za pobude meščanov:** tel.: (01) 306 12 82 ● **Okolje: JP Snaga, reklamacije, informacije in naročila:** tel.: (01) 477 96 40 ali (01) 477 96 67; JP Energetika, Center za pomoč uporabnikom: tel.: 080 28 82; dežurna številka Inšpektorata MU MOL, informacije o divjih odlagališčih, prevrnjenih smetnjakih in drugih dejavnih onesnaževanja okolja: tel.: (01) 306 16 04 ● **Varuh človekovih pravic,** brezplačni klic in informacije: tel.: 080 15 30 ● **Policija:** tel: 113 ● **Center za obveščanje, gasilci, reševalna postaja:** tel.: 112 ● **Dnevni center za starejše:** Povšeta, tel.: 01/430 51 520 ● **Zavetišče za živali Gmajnice 30,** tel.: 01/256 07 79. Uradne ure za obiskovalce - delavniki: od 11. do 12. ure in od 14. do 17. ure, sobote, nedelje in prazniki - od 12. do 15. ure. Za oddajo najdenih živali lahko pokličete kadarkoli 24 ur na dan in najdenčka oddaste.

Iz prve roke

Izbrani odgovori Mestne uprave na javna vprašanja

Fotografije: Dunja Wedam

PARKOMATI IN LETNE DOVOLILNICE ZA PARKIRANJE

Območje ožjega mestnega središča je do leta 2012 obsegalo 173 ha površin oz. 152 ulic, v letu 2012 pa je bilo na novo urejenih 17 ha površin oz. 18 ulic. Območje plačljivega parkiranja se je lani razširilo na območja

Tržnice Moste, Trnovskih blokov, Krakova, Astre, Stadiona, Brinja, Ob progi, Študentski domovi in Julči, na teh območjih je bilo skupaj postavljenih 115 parkomatov. Letos in prihodnje leto bo postavljenih še 145 parkomatov na naslednjih območjih: Kolezija (dokončanje), - Spodnja Šiška (novo), Bežigrad (dokončanje že delno urejenih območij), Bežigrad (vzhodno od Dunajske) – zlasti območje okolice nekdanje občine Bežigrad, Kodeljevo – južni del, Zelena jama, Nove Jarše.

Letne dovolilnice na območju parkomatov omogočajo časovno neomejeno parkiranje na javnih površinah za tekoče leto. Vendar pa plačilo dovolilnice ne zagotavlja parkirnega mesta oziroma to ne pomeni, da ima imetnik dovolilnice avtomatično rezervirano parkirno mesto. Do 13. februarja 2013 je bilo izdanih 511 dovolilnic za rezervirane parkirne površine za stanovalce (z oznako S) in 1815 dovolilnic za javne parkirne površine. Dovolilnica za parkiranje na rezerviranem parkirnem mestu za stanovalce (z oznako S) stane 50 € + upravna taksa; stanovalcem z območij za pešce omogoča parkiranje na rezerviranih parkirnih površinah (rumena parkirna mesta). Dovolilnica za parkiranje na javnih parkirnih površinah, kjer je čas parkiranja omejen, stane 100 € + upravna taksa (znesek za celo leto, torej če dovolilnico pridobijo v januarju za tekoče leto, sicer pa po mesecih sorazmerno naveden znesek pada za dvanajstino od 100 €). Imetniku dovolilnice dovoljuje časovno neomejeno parkiranje na istoimenskih parkirnih mestih – belih conah, in sicer v coni, za katero je izdana, druge pa ne.

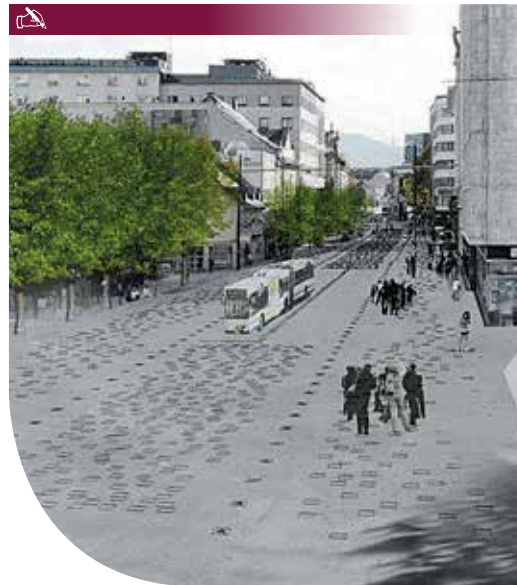
GLOBE ZA NEPRAVILNO PARKIRANJE

Če kršitelj globe ne poravnava v roku, ki je določen za plačilo globe, redarstvo predlog za izterjavo preda pristojnemu organu – Carinskemu uradu

Murska Sobota v roku 1 meseca od izvršljivosti plačilnega naloga. Pri predaji v izterjavo upošteva enomesečni zamik, saj kršitelj medtem mogoče uspe poravnati globo. Zaradi finančne krize narašča število zamudnikov. Mestno redarstvo je v letu 2008 izreklo 44.948 represivnih ukrepov, 2009. leta 90.961, 2010. leta 62.722, 2011. leta 52.830 in 2012. leta 34.600. Od leta 2008 do vključno leta 2012 je mestno redarstvo izterjalo naslednje zneske glob: 2008 - 615.896 €, 2009 - 554.482 €, 2010 - 589.256 €, 2011 - 212.570 € in 2012 - 293.261 €.

PRIHODNI PROMETNI REŽIM NA SLOVENSKI CESTI

Mestna občina Ljubljana je v sodelovanju z Društvom arhitektov Ljubljana (DAL) organizirala izdelavo predlogov urbanistično arhitekturne preureditve Slovenske ceste. Predlogi so bili predstavljeni novembra lani v Galeriji Kresija, v začetku decembra na Kongresnem trgu in objavljeni v glasilu Ljubljana, št. 10/2012. Delo pri pripravi projektov še poteka. Januarja in februarja letos sta bili z avtorskimi skupinami, ki so pripravile predloge, ter v sodelovanju s strokovnjaki s področja prometa že izvedeni dve projektni delavnici. Rezultati dosedanjega dela kažejo, da bo na Slovenski cesti ostal javni potniški promet z ukinitvijo dveh vozniških pasov, površine bodo v večjem obsegu namenjene pešcem in kolesarjem. V osrednjem delu, na odseku med Šubičevo in Gosposvetsko ulico, bo ukinjen osebni motorni promet, preostala dva odseka, južni, med Šubičevo in Aškerčevo, ter severni, med Gosposvetsko in Tivolsko, pa bosta za osebni motorni promet urejena na vozniških pasovih, ki bodo namenjeni tudi avtobusom mestnega potniškega prometa. V prvi fazi bodo ohranjene vse linije LPP, ki že danes potekajo po Slovenski cesti, urejeni bosta dve glavni in dve vmesni postaji LPP. Dostopi za stanovalce ter dostava za lastnike lokalov bodo zagotovljeni z elektronskim nadzorom in dovolilnicami. Finančna sredstva za izvedbo preureditve Slovenske ceste so zagotovljena v proračunu v postavki za izvajanje Prometne politike MOL.

SKRB ZA GIBALNO OVIRANE NA OSNOVNIH ŠOLAH

Mestna občina Ljubljana vseskozi skrbi za prilagoditev šol gibalno oviranim učencem. Načeloma se ti poskušajo usmeriti na šole,

kjer je že sama arhitekturna zasnova takšna, da ustreza njihovim zahtevam (npr. OŠ Poljane, kjer je MOL uredila tudi klančine na glavnih vhodih, OŠ Maksa Pečarja oz. pritlične šole, kot so npr. Mirana Jarca, OŠ Zadobrova, OŠ Zalog). Mestna uprava poskuša vzpostaviti tudi mrežo enakomerno razporejenih drugih šol, ki so primerne in opremljene za invalide. V ta namen je bilo urejeno dvigalo na OŠ Oskarja Kovačiča, letos pa dokončujemo postavitve dvigala na OŠ Majde Vrhovnik, kjer so bile leta 2011 urejene prilagojene sanitarije. Prilagoditev sanitarij je bila izvedena tudi na OŠ Bežigrad. Ves čas sproti – glede na potrebe – MOL skrbi tudi za dobavo ustrezne opreme (mize, stoli) in stopniških vzpenjalcev, kjer je to mogoče (npr. OŠ Zadobrova). Na OŠ Vič so bile lani prilagojene sanitarije za invalide, za kar je MOL namenila 37.310,00 € (ob tem je bil prenovljen še tlak v avli razredne stopnje v pritličju in urejene garderobe ter sanitarije za čistilke pri glavnem vhodu razredne stopnje). Trenutno se dokončuje še dostop za gibalno ovirane učence v glasbeno učilnico, za kar bo Mestna uprava zagotovila sredstva v vrednosti 3.604,00 €. Na OŠ Majde Vrhovnik poteka ureditev dvigala, na OŠ Vič ureditev klančine za invalide v glasbeno učilnico, za ZU Janeza Levca v Dečkovi ulici pa so v teku priprave na sofinanciranje ureditve tekaške steze. Poleg naštetih izvedenih investicij je Mestna uprava v zadnjih petih letih uredila oziroma prilagodila sanitarije za gibalno ovirane na OŠ Trnovo, ob dozidavi OŠ Hinka Smrekarja pa je bilo urejeno tudi dvigalo.

FIZIČNA OVIRA NA PERIČEVI ULICI, KI SE ODCEPI NA CELJSKO ULICO

Na tem delu Peričeve ulice je na novo postavljena fizična ovira, ker je to dovozna pot za tamkajšnje stanovalce, ki so jo drugi izrabljali za bližnjico in je to motilo stanovalce.

Gre sicer za nekategorizirano pot, ki pa je v lasti MOL, zato je uprava soglašala s postavitvijo fizične zapore na pobudo tamkajšnjih stanovalcev. Sicer je tudi v lanskem letu sprejeta Prometna politika MOL zasnovana tako, da omogoča stanovalcem v spalnih naseljih čim več miru.

Kakovost vode in zraka v Ljubljani

Kakovost pitne vode v Ljubljani januarja 2013

Centralni vodovodni sistem mesta Ljubljane in okolice se oskrbuje iz dveh vodnih virov, Ljubljanskega polja in Ljubljanskega barja, kjer se podzemna voda izkorišča v petih vodarnah: Kleče, Hrastje, Jarški prod, Šentvid in Brest.

Notranji nadzor nad skladnostjo pitne vode JP Vodovod-Kanalizacija izvaja na vseh oskrbovalnih območjih skladno z določili Pravilnika o pitni vodi (Ur. l. RS 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09) v okviru mikrobioloških in fizikalno-kemijskih preiskav, katerih obseg je odvisen od ocene tveganja za določeno vzorčno mesto oz. nadzorno točko sistema. Notranji nadzor izvajajo akreditirani laboratoriji.

Druge javno dostopne informacije uporabniki prejmejo:

- po elektronski pošti na naslovu voka@vo-ka.si,
- na spletni strani JP Vodovod-Kanalizacija www.vo-ka.si.

Dodatne informacije o rezultatih notranjega nadzora pitne vode najdete v podmenijih na spletni strani www.jh-lj.si/vo-ka/informacije/kaksno-vodo-pijemo

Kakovost podzemne vode januarja 2013

MV - predpisane mejne vrednosti za podzemno vodo po Uredbi o stanju podzemnih voda (Ur. l. RS, št. 25/09)

Mejne vrednosti za podzemne vode so bile januarju 2013 presežene na merilnem mestu Brest I a in Hrastje I a, in sicer za razgradni produkt atrazina desetilatrazin.

Vodnjaka nista vključena v sistem za oskrbo s pitno vodo.

Zrak v Ljubljani decembra 2012

V tabeli so predstavljeni podatki meritev onesnaženosti zraka na merilnem mestu ob križišču Tivolske ceste in Vošnjakove ulice. Na tem merilnem mestu smo decembra 2012 zabeležili 10 dni s preseženo dnevno dovoljeno vrednostjo onesnaženosti z delci PM_{10} v zraku. Na letni ravni (od začetka januarja do konca decembra) je bila mejna 24-urna vrednost delcev PM_{10} , ki znaša $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$, presežena 107-krat.

V skladu z Uredbo o kakovosti zunanjega zraka (Ur. l. RS, št. 9/2011) veljajo naslednji normativi:

SO_2 (žveplov dioksid): Mejna urna vrednost je $350 \mu\text{g}/\text{m}^3$ in ne sme biti presežena več kot 24-krat v koledarskem letu. Mejna dnevna vrednost je $125 \mu\text{g}/\text{m}^3$ in ne sme biti presežena več kot 3-krat v koledarskem letu.

NO_2 (dušikov dioksid): Mejna letna vrednost je $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Mejna urna vrednost je $200 \mu\text{g}/\text{m}^3$ in ne sme biti presežena več kot 18-krat v koledarskem letu.

NO_x (dušikovi oksidi): Mejne vrednosti za skupne dušikove okside niso določene.

PM_{10} (delci): Mejna letna vrednost v koledarskem letu je $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Mejna dnevna vrednost delcev PM_{10} je $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ in ne sme biti presežena več kot 35-krat v koledarskem letu.

Benzen: Mejna letna vrednost za benzen je $5 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Rezultati notranjega nadzora januarja 2013

PARAMETER	enota	mejna vrednost	OSKRBOVALNO OBMOČJE	
			JARŠKI PROD	BREST
			28. 1. 2013	30. 1. 2013
Temperatura	°C	/	12,5	8,2
Barva	m-1	/	<0,02	<0,02
Vidne nečistoče		brez	brez	brez
Vonj		brez	brez	brez
Motnost	NTU	/	<0,10	<0,10
pH-vrednost		6,5-9,5	7,6	7,7
Elektroprevodnost (pri 20°C)	$\mu\text{S}/\text{cm}$	2500	434	444
Amonij	mg/l NH_4	0,50	<0,025	<0,025
Nitrit	mg/l NO_2	0,50	<0,003	<0,003
Celotni organski ogljik (TOC)	mg/l	/	0,36	0,43
<i>Escherichia coli</i>	v 100 ml	0	0	0
Koliformne bakterije	v 100 ml	0	0	0
OCENA			SKLADEN	SKLADEN

Vir: JP Vodovod-Kanalizacija d.o.o., februar 2013

Podatki o kakovosti podzemne vode v vodnjakih vodarn na Lj. polju in Lj. barju

Januar 2013

merilno mesto	datum	atrazin	desetilatrazin	lahkohlapni halogenirani ogljikovodiki	nitrat	krom (skupno)
enota		$\mu\text{g}/\text{l}$	$\mu\text{g}/\text{l}$	$\mu\text{g}/\text{l}$	mg/l	$\mu\text{g}/\text{l}$
MV		0,1	0,1	10	50	30
Kleče Villa	7. 1. 2013	0,007	0,037	0,1	10	1,3
Hrastje la	7. 1. 2013	0,077	0,118	0,8	21	16
Šentvid la	7. 1. 2013	0,014	0,036	0,1	15	1,7
Jarški prod III	7. 1. 2013	0,005	0,031	0,1	12	1,9
Brest la	7. 1. 2013	0,016	0,218	0,5	9,3	1,4

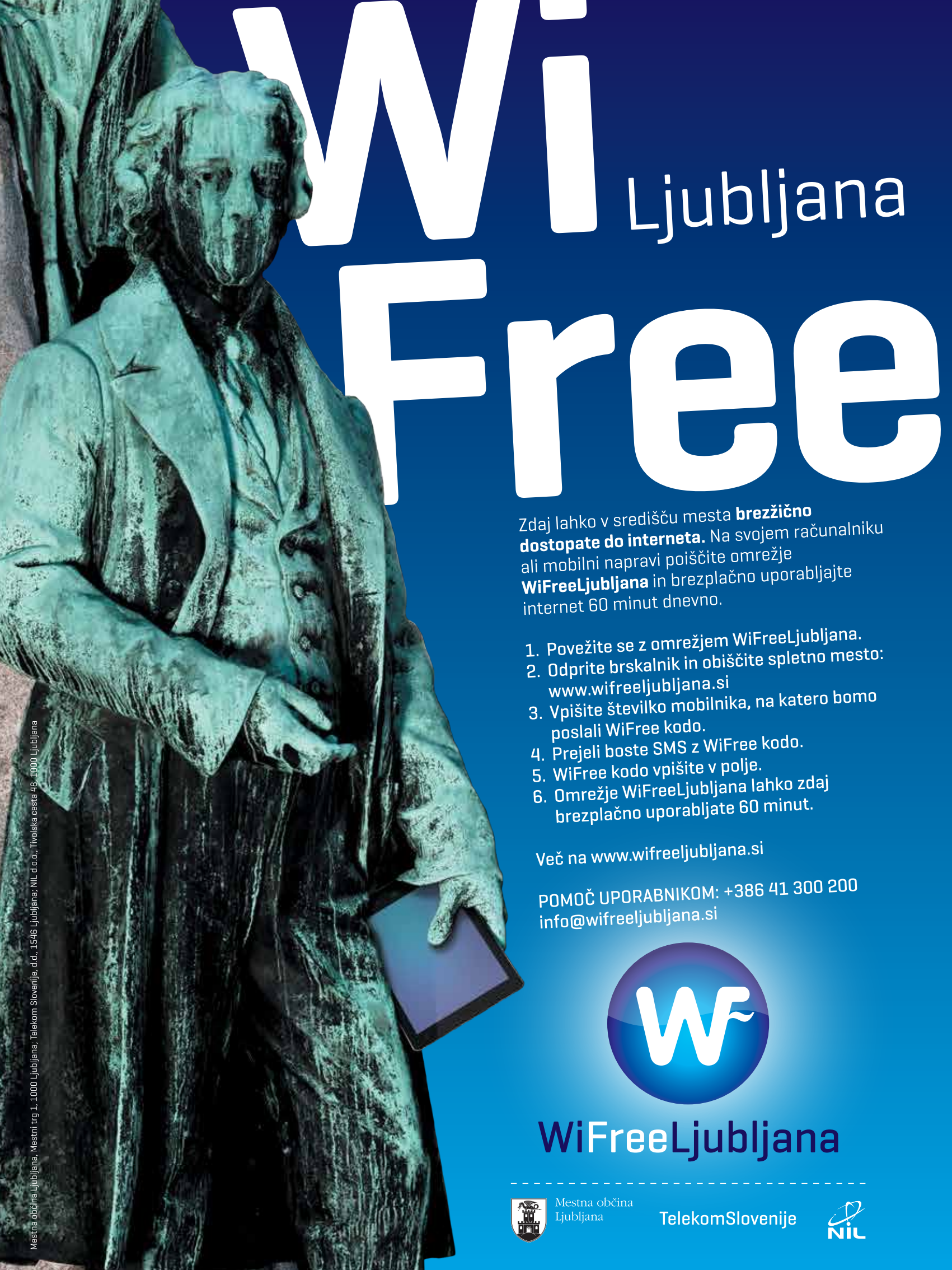
Vir: Monitoring kakovosti podzemne vode in površinskih vodotokov za leto 2013, Oddelek za varstvo okolja Mestne občine Ljubljana

Zrak v Ljubljani decembra 2012

Merilno mesto križišče Vošnjakove ul. in Tivolske c.	SO_2	NO_2	NO_x	Benzen	PM_{10}
Veljavnih podatkov *	99 %	99 %	99 %	95 %	94 %
Maksimalna urna koncentracija	18	146	475	10	190
Maksimalna dnevna koncentracija	4	116	351	7	141
Minimalna dnevna koncentracija	0	19	26	3	16
Srednja (mesečna) koncentracija	1	55	147	4	51
Število preseganj dovoljenih vrednosti	0	0	-	0	10

Vse vrednosti koncentracij so navedene v $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

* stopnja pokritosti z meritvami v merilnem obdobju.

WiFree Ljubljana

Zdaj lahko v središču mesta **brezžično dostopate do interneta**. Na svojem računalniku ali mobilni napravi poiščite omrežje **WiFreeLjubljana** in brezplačno uporabljajte internet 60 minut dnevno.

1. Povežite se z omrežjem WiFreeLjubljana.
2. Odprite brskalnik in obiščite spletno mesto: www.wifreeljubljana.si
3. Vpišite številko mobilnika, na katero bomo poslali WiFree kodo.
4. Prejeli boste SMS z WiFree kodo.
5. WiFree kodo vpišite v polje.
6. Omrežje WiFreeLjubljana lahko zdaj brezplačno uporabljate 60 minut.

Več na www.wifreeljubljana.si

POMOČ UPORABNIKOM: +386 41 300 200
info@wifreeljubljana.si

WiFreeLjubljana

Mestna občina Ljubljana, Mestni trg 1, 1000 Ljubljana; Telekom Slovenije, d.o.o., Trivolska cesta 48, 1000 Ljubljana

Mestna občina
Ljubljana

TelekomSlovenije

